

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: کارشناسی ارشد

وشه: اقتصاد مسکن

کارگروه ویژه اقتصاد

تصویب هشتاد و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۳/۴/۱۵

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته اقتصاد مسکن

کمیته تخصصی:	گروه: کارگروه ویژه اقتصاد
گرایش:	رشته: اقتصاد مسکن
کد رشته:	دوره: کارشناسی ارشد

شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی، در هشت‌تصد و پنجاه و یکمین جلسه مورخ ۹۲/۴/۱۵، برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته اقتصاد مسکن را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱: برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته اقتصاد مسکن از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجراء است:

(الف) دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شوند.

(ب) مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تأسیس می‌شوند و تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی هستند.

ماده ۲: این برنامه از تاریخ ۹۲/۴/۱۵ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند، لازم الاجراء است.

ماده ۳: برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته کارشناسی ارشد رشته اقتصاد مسکن در سه فصل: مشخصات کلی، جداول دروس و سرفصل دروس برای اجراء به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ می‌شود.

رأی صادره هشت‌تصد و پنجاه و یکمین جلسه مورخ ۹۲/۴/۱۵، درخصوص برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته اقتصاد مسکن:

۱. برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته اقتصاد مسکن که از طرف دانشگاه تهران پیشنهاد

شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲. این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجراء است و پس از آن نیازمند بازنگری است.

جعفر میلی منفرد

نائب رئیس شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

عبدالرحیم نوه ابراهیم

دبير شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

فصل اول

مشخصات کلی رشته اقتصاد مسکن
در مقطع کارشناسی ارشد

۱- مقدمه

گسترش علوم و فنون طی دهه‌های اخیر و پیدایش گرایشها و تخصص‌های علمی جدید برای پاسخگویی به نیازهای انسان که دائما در حال تغییر و گسترش است، بهبود کمی و کیفی و به روز رسانی برنامه‌های آموزشی - پژوهشی را طلب می‌نماید تا تحول راهبردی در برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی کشور بطور همه جانبه صورت گیرد. براین اساس آموزش عالی و تمامی کارگزاران نظام علمی کشور و به طور کلی نهادهای مولدهای اندیشه نقش کلیدی در تبیین و تحقق این تحول راهبردی - با الهام از سیاست‌های کلی نظام و اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران - خواهند داشت.

۲- تعریف رشته اقتصاد مسکن

علم اقتصاد در یک تعریف بسیار رسا، عبارت است از مطالعه تخصیص منابع محدود به خواسته‌های نامحدود بشری. از طرفی، مفهوم مسکن علاوه بر مکان فیزیکی، کل محیط مسکونی را نیز در بر می‌گیرد که شامل کلیه خدمات و تسهیلات ضروری مورد نیاز برای بهزیستن خانواده و طرح‌های اشتغال، آموزش و پهداشت افراد است. بدین ترتیب، مسکن یکی از خواسته‌های و نیازهای بشری است که بدلیل پیچیده بودنش نیازمند برخورداری از تئوری و تحلیل‌های اقتصادی است.

رشته اقتصاد مسکن شاخه‌ای از اقتصاد نظری و مطالعات بین‌رشته‌ای تلقی می‌شود که در آن تئوریها و تکنیک‌های رایج علم اقتصاد و سایر علوم در حوزه مسکن در سطوح مختلف ملی، شهری و محلی به کار گرفته می‌شود. طبیعتاً از زمانی که انسانها به دنبال تأمین حداقل امکانات برای گذران معیشت خود بوده‌اند، اقتصاد مسکن موضوعیت داشته است.

۳- هدف

در راستای تحقق رسالت مذکور طی دهه اخیر گامهای جدی در سطح آموزش عالی کشور در امر گسترش دوره‌های تحصیلات تکمیلی برداشته شده و به منظور پاسخگویی به اهداف ترسیم شده در سند چشم‌اندار ۲۰ ساله کشور در خصوص تربیت نیروی انسانی متخصص، برنامه آموزشی - پژوهشی رشته اقتصاد مسکن در مقطع کارشناسی ارشد تدوین شده است.

۴- ضرورت ایجاد دوره

با افزایش رشد جمعیت، نه تنها تقاضا برای مسکن در حال افزایش است بلکه پیشرفت تکنولوژی به صور مختلف کمیت و کیفیت مسکن را تحت تاثیر قرار داده و در راستای ایجاد تعادل در بازار مسکن و پاسخگویی مناسب به وضعیت مسکن در زمان حال و آینده نیاز به تنظیم برنامه‌ها و سیاستهای همه‌جانبه‌ای می‌باشد که در امر ساخت وسازها علاوه بر بروخورداری از تکنولوژی ساخت، به مسائل اقتصادی، مالی و اجتماعی برنامه‌ها و سیاستهای مسکن توجه و عنایت ویژه‌ای مبذول گردد. بنابراین، ایجاد دوره‌های آموزشی - پژوهشی اقتصاد مسکن به عنوان یک برنامه بین‌رشته‌ای از مدت‌ها پیش احساس نیاز می‌شود و بدین طریق دانشگاهها و موسسات عالی کشور با تربیت متخصصین و کارشناسان اقتصاد مسکن عزم جدی خوبی را نسبت به پاسخگویی علمی و منطقی به نیاز واقعی در بخش مسکن نشان داده تا براین اساس با بهبود کمیت و کیفیت عرضه مسکن تعادل پایداری در بازار مسکن فراهم آید.

۵- نقش و توانایی دانش آموختگان

بدون شک، دانش آموختگان این رشته به عنوان کارشناس ارشد در مسائل اقتصاد مسکن قادر خواهند بود در تنظیم برنامه‌ها و سیاستهای اجرایی مسکن و همگام با پیشرفت علوم و تکنولوژی جهانی نقش اساسی را ایفاء نمایند. برنامه آموزشی پیش‌بینی شده برای این دوره عملاً به دنبال تربیت دانش آموختگانی است که از شناخت و مهارت‌های علمی لازم در ابعاد مختلف اقتصاد مسکن بروخوردار باشند. انتظار برآن است که حضور دانش آموختگان این رشته در سازمانهای دولتی و غیردولتی و مشارکت جدی آنها در فرایند تصمیم‌گیری مسائل اقتصاد مسکن (برنامه‌ها و سیاستهای مسکن) نقش موثر و سازنده‌ای را ایفاء نمایند.

۶- طول دوره

طول دوره آموزشی - پژوهشی ۲ سال و در قالب ۴ نیمسال تحصیلی خواهد بود. در مواردی که شورای تحصیلات تکمیلی گذراندن دروس جبرانی برای دانشجویان غیرمرتبط با رشته اقتصاد در مقطع کارشناسی را الزامی تشخیص دهد، طول دوره حداکثر به دو سال و نیم (۵ نیمسال تحصیلی) افزایش می‌باشد.

دوره اقتصاد مسکن به صورت کارشناسی ارشد ناپیوسته بوده که به شیوه آموزشی - پژوهشی مشتمل بر واحدهای درسی و پایان‌نامه می‌باشد. دوره اقتصاد مسکن به صورت کارشناسی ارشد ناپیوسته بوده که به شیوه آموزشی - پژوهشی مشتمل بر واحدهای درسی و پایان‌نامه می‌باشد.

۷- شرایط پذیرش

شرایط پذیرش دانشجو براساس آئین‌نامه و دستورالعمل اجرایی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مورد تائید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری خواهد بود.

۸- واحدهای درسی دوره

تعداد واحدهای درسی دوره کارشناسی ارشد اقتصاد مسکن بدون لحاظ دروس جبرانی ۳۲ واحد خواهد بود که بشرح زیر می‌باشد:

۱- دروس جبرانی: ۹ واحد (صرف برای دانشجویان با رشته غیرمرتبط با رشته اقتصاد در مقطع کارشناسی می‌باشد)	۲- دروس پایه (اصلی): ۱۸ واحد	۳- دروس اختیاری: ۸ واحد	۴- پایان‌نامه تحصیلی: ۶ واحد

۹- پایان نامه تحصیلی

در دوره کارشناسی ارشد اقتصاد مسکن دانشجو ملزم است علاوه بر گذراندن دروس اصلی و اختیاری، در یکی از زمینه‌های مرتبط با مسائل اقتصاد مسکن و تحت نظارت و هدایت اساتید راهنمای و مشاور موضوع پژوهه پایان نامه تحصیلی را تعیین نماید. نحوه تصویب موضوع پایان نامه در شورای تحصیلات تکمیلی (موسسه) و ارزیابی آن براساس آئین نامه و دستورالعمل اجرایی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری خواهد بود.

۱۰- مواد و ضرایب امتحانی:

ضرایب	مواد امتحانی
۱	زبان عمومی و تخصصی
۴	اقتصاد خرد
۴	اقتصاد کلان
۲	ریاضی
۲	آمار
۲	مجموعه دروس تخصصی (تجارت بین الملل، مالیه بین الملل، بخش عمومی، پول و بانکداری، اقتصاد اسلامی)

فصل دوم

جداول برنامه درسی دوره اقتصاد مسکن
مقاطع کارشناسی ارشد

جدول شماره ۱. جدول دروس جبرانی رشته اقتصاد مسکن در مقطع کارشناسی ارشد

پیش‌نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
ندارد	۴۸	-	۴۸	۳	-	۳	اقتصاد خرد*	۱
ندارد	۴۸	-	۴۸	۳	-	۳	اقتصاد کلان*	۲
ندارد	۴۸	-	۴۸	۳	-	۳	اقتصاد سنجی عمومی*	۳
	۱۴۴	-	۱۴۴	۹	-	۹	جمع کل	

* از شرح این دروس در مقطع کارشناسی علوم اقتصادی استفاده خواهد شد.

جدول شماره ۲. جدول دروس پایه (اصلی) رشته اقتصاد مسکن در مقطع کارشناسی ارشد

پیشیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
ندارد	۴۸	-	۴۸	۳	-	۳	اقتصاد خرد	۱
ندارد	۴۸	-	۴۸	۳	-	۳	اقتصاد کلان	۲
اقتصاد سنجی کاربردی (با تأکید بر مسائل اقتصاد مسکن)	۴۸	-	۴۸	۳	-	۳	۳	
اقتصاد خرد و اقتصاد کلان و اقتصاد مسکن	۴۸	-	۴۸	۳	-	۳	۴	
اقتصاد خرد و اقتصاد کلان	۴۸	-	۴۸	۳	-	۳	۵	
اقتصاد خرد و اقتصاد کلان و اقتصاد مسکن	۴۸	-	۴۸	۳	-	۳	۶	
آشنایی با معماری و شهرسازی ایرانی - اسلامی	۴۸	-	۴۸	۳	-	۳		
	۲۸۸	-	۲۸۸	۱۸	-	۱۸	جمع	

جدول شماره ۲. جدول دروس اختیاری رشته اقتصاد مسکن در مقطع کارشناسی ارشد

پیشیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲		۲	مسائل اقتصاد ایران (با تأکید بر مسائل اقتصاد مسکن)	۱
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	موضوعات انتخابی در اقتصاد مسکن	۲
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	اقتصاد حمل و نقل شهری	۳
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مسایل حقوقی زمین و مسکن	۴
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مسایل اقتصادی زمین	۵
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	سیاستهای مسکن در کشورهای در حال توسعه	۶
اقتصاد مسکن و مسایل اقتصاد ایران	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	بررسی تطبیقی بازار مسکن ایران و جهان	۷
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	سیاستهای انبوه‌سازی و توسعه مسکن	۸
اقتصاد مسکن	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تکنولوژی‌های ساخت مسکن (با تأکید بر استانداردها)	۹
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	نوسانهای اقتصادی و مسکن	۱۰
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تجربه جهانی در تامین مسکن اقشار کم درآمد	۱۱
اقتصاد مسکن	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	برنامه ریزی اقتصادی (با تأکید بر مسایل اقتصاد مسکن)	۱۲
	۳۸۴	-	۳۸۴	۲۴	-	۲۴	جمع	

لازم به ذکر است که دانشجویان باید از بین واحدهای فوق، ۸ واحد را به عنوان دروس اختیاری انتخاب کنند.

فصل سوم

سرفصل دروس رشته اقتصاد مسکن
در مقطع کارشناسی ارشد

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی:
	عملی			
	نظری	پایه		
	عملی		۳ واحد	اقتصاد خرد
	نظری	الزامی	تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی:
	عملی		۴۸ ساعت	
	نظری	اختیاری	Microeconomics	
آموزش تکمیلی عملی:		☒ دارد ☐ ندارد		
☐ سفرعلمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار				

اهداف کلی

در این درس، نظریه رفتار مصرف کننده و نقش ذاته و سلیقه مصرف کننده در شکل گیری تقاضا مطرح و سپس براین اساس شاخص های اندازه‌گیری رفاه مصرف کننده و نقش شاخص قیمت خرده فروشی شرح داده خواهد شد. پس از آن بحث قیمت گذاری بهینه با تاکید بر حداکثرسازی رفاه مطرح خواهد گردید و تئوری بهینه دوم در این زمینه (Second best) شرح داده خواهد شد. علاوه بر این، چگونگی شکل گیری تعادل در بازار در کوتاه مدت و بلندمدت و نقش تولیدکنندگان در تعیین قیمت در بازار بحث خواهد شد.

اهداف رفتاری

هدف از ارائه این درس آشنایی دانشجویان با قیمت بهینه و قیمت گذاری بهینه می باشد. آنچه که دانشجویان از این درس فرا خواهند گرفت چگونگی شکل گیری تقاضای افراد بر مبنای سلیقه و مطلوبیت آنهاست. نقش سلیقه و ذاته مصرف کنندگان در شکل گیری قیمت‌های بهینه در طول فصول این درس روشن خواهد شد. در این درس همچنین نظام قیمت گذاری غیر بازار یعنی جیره‌بندی و نظام کوپن نیز بحث خواهد شد و کارایی آن با نظام بازار آزاد مقایسه خواهد گردید.

سرفصل درس

الف) مطلوبیت و تقاضای مصرف کننده

۱. ترجیحات و انتخاب

۲. قوانین تقاضا

۳. دوگانگی و تغییر رفاه

۴. ساختار توابع مطلوبیت

ب) قیمت گذاری کارآ با وجود بازدهی فزاينده نسبت به مقیاس و آثار خارجی

۱. قیمت گذاری بهینه اول و سرمایه گذاری

۲. مسئله بهینه دوم و مالیات های کارای محصول

۳. آثار خارجی، هزینه های مبادله و کالاهای عمومی

۴. اثرات رفاهی تخصیص غیرقیمتی و کنترل قیمت

ج) تئوری بنگاه

۱. مفاهیم اساسی

۲. رفتار بهینه سازی

۳. تقاضای نهاده ها

۴. توابع هزینه

۵. محصولات مشترک

۶. تعمیم به n متغیر

د) موضوعاتی در تئوری بنگاه

۱. توابع تولید همگن و CES

۲. برنامه ریزی خطی

و) تعادل بازار

۱. فرض رقابت کامل

۲. توابع تقاضا

۳. توابع عرضه

۴. تعادل بازار و کالا

۵. کاربرد در مالیات ستانی

۶. وجود و یکتایی تعادل، ثبات تعادل، تعادل پویا با وجود تغییر باوقوفه

۷. بازارهای آتی

۸) انحصار کامل، انحصار خرید و رقابت انحصاری

۹. انحصار کامل: تئوری اساسی، تبعیض قیمت؛ انحصار کامل: کاربردها

۱۰. انحصار خرید

۱۱. رقابت انحصاری

روش ارزیابی

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

Microeconomic Theory . P.R.G. Layard and A.A. Walters, McGRAW-HILL .۱
International Editions.

Microeconomic Theory, A Mathematical Approach, J.M. Henderson and .۲
R.E.

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۳ واحد تعداد ساعت: ۴۸ ساعت	عنوان درس به فارسی:	
	عملی				اقتصاد کلان	
	نظری	پایه			عنوان درس به انگلیسی:	
	عملی				Macroeconomics	
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
■ آموزش تکمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد ■						
■ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■						

اهداف کلی

بررسی دیدگاه‌های نظری مکاتب مختلف اقتصاد کلان، کاربرد نظریه‌ها در حیطه سیاستگذاری و رویارویی آنها با مسائل اقتصاد کلان و اقتصاد مسکن هدف عمده درس می‌باشد.

اهداف رفتاری

ارتقاء توانایی تحلیلی دانشجویان از آثار و تبعات سیاستهای اقتصاد کلان، در تبیین و تحلیل مسائل اقتصاد کلان و اقتصاد مسکن در ایران از اهداف اساسی این درس می‌باشد.

سرفصل درس

۱- معرفی مدل ایستای اقتصاد کلان

الف- تحلیل تقاضای کل

- ۱- تبیین رابطه تقاضای کل و نرخ بهره (سود) در بازار کالاها و خدمات
- ۲- منحنی IS و سیاستهای مالی دولت
- ۳- تبیین رابطه تقاضای کل و نرخ بهره (سود) در بازارهای مالی و پولی
- ۴- منحنی LM و سیاستهای پولی بانک مرکزی
- ۵- استخراج منحنی تقاضای کل یا AD
- ۶- آثار سیاستهای پولی و مالی بر روی منحنی تقاضای کل

ب- تحلیل عرضه کل

- ۱- بازار نیروی کار
- ۱-۱- تقاضای نیروی کار
- ۱-۲- عرضه نیروی کار
- ۱-۳- تعادل بازار نیروی کار
- ۲- تابع تولید کل اقتصاد
- ۳- تعادل بازار نیروی کار و تعیین سطح اشتغال و تولید
- ۴- استخراج منحنی عرضه کل
- ۴-۱- استخراج منحنی عرضه کل در دیدگاه کلاسیک
- ۴-۲- استخراج منحنی عرضه کل در دیدگاه کینزی
- ۵- عوامل مؤثر بر شیب منحنی عرضه کل
- ۶- اختلالات بخش عرضه اقتصاد و جابجایی منحنی عرضه کل

منابع: فصول ۸، ۷، ۶، ۵، ۴، ۳ براسون و فصول ۲ و ۳ راهنمای نوین اقتصاد کلان

۲- تحلیل تعادل در مدل ایستای اقتصاد کلان

- ۱- چگونگی تعیین همزمان درآمد (Y)، نرخ بهره (r)، اشتغال (N) و قیمتها (P)
- ۲- آثار سیاستهای پولی و مالی بر متغیرهای اقتصاد کلان در حالات کلاسیک و کینزی
- ۳- آثار اختلالات بخش عرضه بر متغیرهای اقتصاد کلان در حالات کلاسیک و کینزی

- ۴ آثار سیاستهای درآمدی در قالب مدل اقتصاد کلان و با عنایت به دیدگاههای مکاتب کلاسیک و کینزی
- ۵ مدل ایستای تعمیم یافته با لحاظ تحولات تابع مصرف، سرمایه‌گذاری، تقاضای پول و عرضه پول
- ۶ بررسی اثر سیاستهای پولی و مالی در دیدگاههای افراطی کینزی و پول‌گرایان در بخش تقاضا

منابع: فصول ۹، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ۱۶ برانسون و فصول ۳ و ۴ راهنمای نوین اقتصاد کلان

- ۳ منحنی فیلیپس و تبادل تورم و بیکاری
  - ۱ شکل اولیه منحنی فیلیپس و دلالتهاي آن
  - ۲ لحاظ انتظارات در منحنی فیلیپس
  - ۳ انتظارات تطبیقی و نظریه نرخ بیکاری طبیعی فریدمن و پول‌گرایان
  - ۴ تحلیل‌های کینزی جدید از منحنی فیلیپس و NAIRU
- منابع: فصول ۱۹ و ۲۰ برانسون و ۳ و ۴ راهنمای نوین اقتصاد کلان

۴- مدل عرضه و تقاضای کل پویا و تحلیل‌های کلاسیک جدید

- ۱ استخراج منحنی‌های عرضه و تقاضای کل پویا
  - ۲ انتظارات برونزی یا تطبیقی و اثر سیاستهای پولی در چارچوب عرضه و تقاضای کل پویا
  - ۳ انتظارات عقلایی و تحلیل کلاسیک جدید و اثر سیاستهای پولی در چارچوب عرضه و تقاضای کل پویا
  - ۴ چسبندگی دستمزد در مدل‌های ایستای عرضه و تقاضای کل
  - ۵ اثر نوسانات تقاضای کل با وجود چسبندگی در مدل‌های ایستا
  - ۶ وجود قراردادهای دستمزد و معادلات عرضه و تقاضای کل پویا
  - ۷ اثر سیاستهای پولی با وجود قراردادها و انتظارات برونزی
  - ۸ اثر سیاستهای پولی با وجود قراردادها و انتظارات عقلایی یا درونزا
- منابع: فصول ۱۰ و ۱۱ برانسون و فصول ۳ و ۵ راهنمای نوین اقتصاد کلان

- ۵ تحلیل‌های اقتصاد کلان سیکل تجاری حقیقی
- ۱ تکامل تحلیل‌های کلاسیک جدید و نظریه سیکل تجاری حقیقی
- ۲ توضیح نظریه سیکل تجاری حقیقی از نوسانات اقتصادی
- ۳ مدل عرضه و تقاضای کل سیکل تجاری حقیقی
- ۴ توضیح نظریه سیکل تجاری حقیقی از رفتار موافق یا مخالف سیکلی متغیرهای اقتصاد کلان
- ۵ توضیح نظریه سیکل تجاری حقیقی از رابطه پول و متغیرهای حقیقی

منابع: فصل ششم راهنمای نوین اقتصاد کلان

- ۶- تحلیل‌های اقتصاد کلان کینزی جدید
- ۱- چگونگی پیدایش نظریه‌های کینزی جدید
- ۲- قراردادها، دستمزدهای کارایی و چسبندگی دستمزدها
- ۳- بازار رقابت ناقص و چسبندگی قیمتها
- ۴- توضیح کینزی‌های جدید از سیکل‌های تجاری

منابع: فصل هفتم راهنمای نوین اقتصاد کلان

۷- تعدیل تراز پرداختها و هماهنگی سیاستهای پولی، مالی و ارزی

- ۱- بازنگری منحنی IS برای اقتصاد باز
- ۲- حساب جاری و سرمایه و تعادل تراز پرداختها و منحنی BP
- ۳- تحلیل‌های مدل ماندل-فلمنینگ یا مدل IS-LM-BP
- ۴- تعدیل تراز پرداختها در نظام ارزی ثابت و شناور
- ۵- آثار سیاستهای پولی و مالی در چارچوب مدل ماندل فلمیننگ برای نظام ارزی ثابت
- ۶- نظام ارزی و چگونگی تعیین نرخ ارز و بررسی اثر سیاستهای پولی و مالی در نظام شناور ارز
- ۷- برداشت پولی تراز پرداختها و اثر سیاستهای اقتصاد کلان
- ۸- نظریه برابری بهره و مدل دورن بوش

منابع: فصل ۱۷ برانسون و فصول ۳ و ۴ راهنمای نوین اقتصاد کلان

روش ارزیابی

پروردۀ	آزمون‌های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

W., Branson, Macroeconomic Theory and Policy, 3 rd edition.	-۱
A. Stevenson, V. Muscatelli and M Gregory, Macroeconomic Theory and Stabilization Policy,	-۲
Ott, Ott, Yoo, Macroeconomic Theory and Policy ۱۹۷۵.	-۳
Gardener Ackley, Macroeconomic Theory and Policy ۱۹۷۸.	-۴
Robert Cruch, Macroeconomics, ۱۹۷۲.	-۵
Richard Froyen, Macroeconomics: Theory and Policies, Fifth ed.	-۶
R.Barro and A.Serletis, Macroeconomics: A Modern Approach,	-۷
دکتر منصور خلیلی عراقی و دکتر علی سوری؛ راهنمای توین اقتصاد کلان، ترجمه. نشر برادران.	-۹
تیمور رحمانی؛ اقتصاد کلان نوین، نشر برادران، ۱۳۸۸.	-۱۰

دروس پیش نیاز: اقتصاد خرد، اقتصاد کلان، اقتصاد مسکن	نظري	جبراني	عنوان درس به فارسي: اقتصادستنجي کاربردي (باتاکيد برمسائل اقتصاد مسکن) عنوان درس به انگليسى: Applied Econometrics (with focus on Housing Economics Problems)	
	عملی			
	نظري	پایه		
	عملی			
	نظري	الزامي		
	عملی			
	نظري	اختياري		
آموزش تكميلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد سفر علمي ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☒ سمینار		تعداد واحد: ۳ واحد تعداد ساعت: ۴۸ ساعت		

اهداف کلي

اقتصادستنجي کاربردي (باتاکيد برمسائل اقتصاد مسکن) شامل روشهاي آماري و رياضي برای تحليل کمي (تجربی) الگوهای نظری مسکن از جمله تخمین توابع عرضه و تقاضا و همچنین قيمتها در بخش مسکن است. اهداف اصلی از تصريح و برآورده اين الگوها عبارتند از: تشخيص عوامل تعیین کننده متغيرهاي بخش مسکن، تحليل کمي نوسانات ادواری بخش مسکن و تعامل میان این بخش با متغيرهاي کلان اقتصادي، آزمون فرضيه، تحليل های سیاستی و پیش‌بینی. يکی از ویژگی‌های اساسی مسکن نسبت به سایر کالاها و خدمات ثابت‌بودن محل آن به لحاظ جغرافیایی است. مسکن در یک محله، منطقه، شهر یا کشور را نمی‌توان بدليل کمبود یا مازاد به محله، منطقه، شهر یا کشور دیگری منتقل کرد. با اینحال قيمت یا اجاره‌های مسکن در مناطق مختلف دارای همبستگی‌های فضایی (spatial correlation) بوده، بطوريکه اين همبستگی‌ها با افزایش فاصله آنها کاهش می‌يابد. لذا اين الگوها در مقیاس‌های مختلف فضایی، مانند مقیاس ملی، منطقه‌ای و شهری توسعه یافته و برآورده می‌شوند. الگوسازی بازارهای مسکن و تعاملات بین بازارها مبتنی بر مباحث اقتصادستنجي فضایی (spatial econometrics) مرکز توجه ما در این درس خواهد بود. در این الگوها اثرات سرریز فضایی (spatial spatial interactions)، تعاملات فضایی (spillover)، انتشار فضایی (spatial diffusions) و سلسله مراتب فضایی (spatial hierarchical relationships) از اهمیت ویژه‌ای برخوردار هستند. بدین ترتیب هدف اصلی این درس، تحلیل تجربی بازار مسکن در مقیاس‌های فضایی متفاوت (از تفاوت‌های بین‌المللی تا بازارهای شهری) است.

اهداف رفتاری

ارتفاعی توانایی دانشجویان برای تحلیل تجربی بازار مسکن در مقیاس های فضایی متفاوت (از تفاوت های بین المللی تا بازارهای شهری) هدف رفتاری این درس را تشکیل می دهد.

سرفصل درس

قسمت ۱- مدل‌های رگرسیونی تک معادله‌ای

۱- ماهیت تحلیل رگرسیون:

الف- تعبیر تاریخی و مدرن تحلیل رگرسیون

ب- روابط آماری در مقایسه با روابط رگرسیونی

ج- رگرسیون در مقایسه با تحلیل همبستگی

۲- تحلیل رگرسیون دو متغیره:

الف- مفهوم تابع رگرسیون جامعه (PRF)

ب- مفهوم خطی بودن

ج- تصریح استوکاستیک PRF

د- اهمیت جزء اخلاق

ه- مفهوم تابع رگرسیون نمونه (SRF)

۳- تخمین مدل رگرسیون دو متغیره:

الف- روش حداقل مربعات معمولی (OLS)

ب- مدل رگرسیون خطی کلاسیک: فروض کلاسیک روش OLS

ج- خواص تخمین زننده OLS

د- ضریب تعیین R^2

۴- فرض نرمال بودن توزیع جزء اخلال: مدل رگرسیون خطی نرمال

الف- توزیع احتمالی جمله اخلال U

ب- فرض نرمال بودن

ج- روش حداکثر راستمایی (MLE)

۵- آزمون فرضیه و تخمین فاصله ای در قالب مدل رگرسیون دو متغیره:

الف- تخمین فاصله ای

ب- توزیع های t و F

ج- آزمون فرضیه

د- آنالیز واریانس

ه- پیش بینی

۶- گسترش مدل رگرسیون دو متغیره:

الف- رگرسیون از مبداء مختصات

ب- اشکال تبعی مدل‌های رگرسیونی لگاریتمی، مدل رگرسیون با کشش ثابت و مدل معکوس

۷- تخمین مدل رگرسیون چند متغیره:

الف- فروض مربوط به یک مدل سه متغیره

ب- مفهوم ضرایب رگرسیون جزئی

ج- روش OLS و MLE

د- ضریب تعیین چند گانه R^2

ه- R- تعدیل شده و ضرایب همبستگی جزئی

۸- استنتاج آماری در قالب مدل رگرسیون چند متغیره:

الف- فرض نرمال بودن

ب- تخمین فاصله ای

ج- آزمون فرضیه

د- آنالیز واریانس

ه- رابطه بین F و R

و- آزمون قیود و حداقل مربعات مقید

۹- بیان ماتریسی رگرسیون چند متغیره:

الف - مدل k متغیره

ب- فروض مدل کلاسیک در قالب ماتریسها

ج- آزمون فرضیه و فاصله اعتماد

د- ضریب تعیین و آزمون F

ه- ماتریس همبستگی و ضریب همبستگی

۱۰- تئوری توزیع مجانبی

الف- مفاهیم و قضایای همگرایی

الف-۱) همگرایی در احتمال

الف-۲) همگرایی در توزیع

الف-۳) همگرایی در میانگین

ب- توزیع مجانبی برآوردگر حداقل مربعات

ج- رگرسورهای تصادفی مستقل

د- آزمون والد، نسبت درستنمایی و ضریب لاغرانژ

قسمت - ۱) انقضی فروض مدل کلاسیک

۱۱- همخطی:

الف- ماهیت همخطی

ب- همخطی کامل و غیرکامل

ج- طرق کشف همخطی

د- عواقب وجود همخطی

ه- طرق رفع نقض

۱۲ - ناهمسانی واریانس:

الف- ماهیت ناهمسانی واریانس

ب- عواقب وجود ناهمسانی واریانس

ج- طرق کشف ناهمسانی واریانس

د- طرق رفع نقض ناهمسانی واریانس

ه- روش حداقل مربعات تعمیم یافته GLS

۱۳ - خود همبستگی:

الف- ماهیت خودهمبستگی

ب- طرق کشف خود همبستگی

ج- طرق رفع نقض

د- عواقب وجود خود همبستگی

۱۴ - تصريح غلط مدل:

الف- خواص یک مدل خوب

ب- از قلم انداختن یک متغیر مهم

ج- وارد کردن یک متغیر زائد

د- خطای اندازه گیری

قسمت ۱۱۳ مباحثی در تحلیل رگرسیون

۱۵- متغیر موهومی به عنوان متغیر توضیحی:

الف- نیاز به متغیر موهومی

ب- آزمون چاو

ج- رگرسیون قطعه‌ای

۱۶- متغیر موهومی به عنوان متغیر وابسته:

الف- مدل احتمال خطی LPM

ب- مدل لاجیت LOGIT

ج- مدل پربویت PROBIT

۱۷- مدل‌های رگرسیونی با وقنه و خود رگرسیونی:

الف- روش آلت و تین برگن

ب- روش کویک KOYCK

ج- مدل تعديل موجودی

د- مدل انتظارات تطبیقی

ه- روش آلمون

قسمت ۱۷: دستگاه معادلات همزمان

۱۸- مدل‌های معادلات همزمان

الف- مثالهایی از دستگاه معادلات همزمان

ب- تورش همزمان و کاربرد روش OLS

۱۹- مسئله تشخیص:

الف- حالت دقیقاً مشخص

ب- حالت بیش از حد مشخص

ج- حالت کمتر از حد مشخص

۲۰- انواع مدل‌های دستگاه معادلات همزمان:

الف- عطفی

ب- بلوک عطفی

ج- کاملاً همزمان

د- مدل با معادلات ظاهرآ غیر مرتبط

۲۱- روش‌های تخمین با اطلاعات محدود معادلات دستگاه معادلات همزمان:

الف- روش حداقل مربعات معمولی OLS

ب- روش حداقل مربعات غیرمستقیم ILS

ج- روش حداقل مربعات دو مرحله‌ای 2SLS

د- روش متغیرهای ابزاری IV

ه- روش حداکثر راستنمایی با اطلاعات محدود FIML

۲۲- روش‌های تخمین با اطلاعات کامل دستگاه معادلات همزمان:

الف- روش حداقل مربعات سه مرحله‌ای 3SLS

ب- روش حداکثر راستنمایی با اطلاعات کامل FIML

۲۳- الگوهای غیرخطی

الف- روش نیوتون- رافسون

ب- روش گوس- نیوتون

ج- روش BHHH

قسمت ۷: مدل‌های سری زمانی

الف- مدل‌های میانگین لغزان

ب- مدل‌های خود رگرسیونی

ج- مدل‌های میانگین لغزان - خود رگرسیونی ARIMA و ARMA

د- متدولوژی Jenkins-Box

ه- مدل‌های خود رگرسیونی برداری VAR

و- ریشه های واحد و تجزیه و تحلیل های هم انشاشگی

قسمت VI: الگوهای انتظارات عقلایی

الف- انتظارات روبه جلو و روبه عقب

ب- آزمون انتظارات عقلایی

ج- تخمین ضرایب الگو

ج-۱) روش جانشینی SM

ج-۲) روش دوگام (two-step)

ج-۳) روش گشتاورهای تعمیم یافته GMM

د- شبیه سازی الگوهای انتظارات روبه جلو

قسمت VII: اقتصادسنجی فضایی

الف- وابستگی فضایی

ب- فرایندهای خود همبسته فضایی

ج- مدل های رگرسیون خود همبسته فضایی

د- تخمین اثرات مستقیم و غیر مستقیم و تفسیر پارامترها

ه- تخمین حداکثر درستنمایی

و- مدل های اقتصاد سنجی فضایی بیزین

ز- مدل های فضایی با متغیر وابسته محدود

قسمت VIII : اقتصادسنجی داده های تابلویی

الف- معرفی روشهای استاندارد اثرات ثابت و تصادفی

ب- آزمون های ریشه واحد برای داده های تابلویی

ج- تحلیل های هم انباشتگی برای داده های تابلویی

د- الگوهای مبتنی بر داده های تابلویی فضایی

روش ارزیابی

بروزه	آزمون‌های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

۱. Green, W. H. (۲۰۰۸), Econometric Analysis, Prentice Hall,
۲. Johnston, J. (۱۹۹۶), Econometric Methods, McGraw-hill
۳. Gujarati, D. N. (۲۰۰۸), Basic Econometrics, McGraw-hill
۴. Enders, W. (۲۰۰۴), Applied Econometrics Time Series, John Wiley & Sons, INC.
۵. LeSage J. and Pace, R. K. (۲۰۰۹), Introduction to Spatial Econometrics, Taylor & Francis Group, LLC

دروس پیش‌نیاز: اقتصاد خرد، اقتصاد کلان	نظری	جبرانی	نوع واحد: تعداد واحد: تعداد ساعت: ساعت:	عنوان درس به فارسی: اقتصاد مسکن عنوان درس به انگلیسی: Housing Economics
	عملی			
	نظری	پایه		
	عملی			
	نظری	الزامی		
	عملی			
	نظری	اختیاری		
	عملی			
آموزش تكميلي عملی: ☒ دارد ☐ ندارد ☐ سفر علمي ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار				

اهداف کلی

مهم‌ترین هدف این واحد درسی آن است که دانشجویان گرایش اقتصاد مسکن با مباحث اولیه اقتصاد مسکن آشنا گردند و بتوانند از آنها در تحلیل بازار مسکن و پیش‌بینی آن استفاده نمایند.

اهداف رفتاری

انتظار می‌رود دانشجویان بتوانند پس از اتمام این واحد درسی با مطالعه اخبار مربوط به بازار مسکن و سیاست‌های اتخاذی توسط دستگاه‌های مرتبط به ارزیابی و نحوه اثرگذاری آن بپردازنند.

سرفصل درس

- (۱) ویژگی‌های خاص بازار مسکن
- (۲) بازار مسکن چگونه کار می‌کند؟
- (۳) تقاضای مسکن
- (۴) عرضه مسکن

- (۵) ارتباط متقابل بازار مسکن و اقتصاد کلان
- (۶) خانه های خالی و نقش آن در بازار مسکن
- (۷) سرمایه گذاری، مصرف و اثر ثروت در مسکن
- (۸) شیوه قیمت گذاری هداییک

روش ارزیابی

بروزه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

از آنجاکه مباحث مریبوط به اقتصاد مسکن بصورت منطقه‌ای و در هر کشور بصورت جداگانه مورد بررسی قرار می‌گیرد، یافتن کتابی کامل که تمام مباحث مورد تیاز این واحد درسی را زیر پوشش قرار دهد ناممکن می‌باشد. با این حال در داخل کشور و همچنین مطالعات صورت گرفته در سایر کشورها مقالات ارزشمندی مشاهده می‌گردد که با مطالعه آنها می‌توان به مبانی مباحث اقتصاد مسکن دست یافت؛ لذا سعی گردیده است با مراجعه به شرح درس دانشگاه‌های معتبر جهان طی چند سال اخیر، فهرستی از مقالات مناسب در این خصوص را تهیه و در قالب عنوانین مباحث این واحد درسی در اختیار اساتید محترم قرار گیرد.

الف) کتاب

- پورمحمدی، محمدرضا (۱۳۹۰)، برنامه ریزی مسکن، تهران: سمت.

- سلیوان، آ.، مباحثی در اقتصاد شهری، (جلد دوم)، ترجمه دکتر جعفر قادری و علی قادری

House Prices and the Macroeconomy: Implications for Banking and Price Stability, Charles Goodhart and Boris Hofmann, ۲۰۰۷, Oxford University Press.

- جعفر قادری، برآورد تابع تقاضای مسکن در مناطق شهری ایران، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، شماره ۹ و ۱۰، پاییز و زمستان ۱۳۸۲

- منصور خلیلی عراقی و سایه موسوی، تابع عرضه مسکن در ایران، مجله تحقیقات اقتصادی، شماره ۵۷، پاییز و زمستان ۱۳۷۹

- بنفشه نجفی، سنجش سهم عوامل مؤثر بر عرضه مسکن در مناطق شهری، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره‌های ۳۷ و ۳۸، تابستان ۱۳۸۵.

- لطفعلی عاقلی کهنه شهری، تحلیل عوامل مؤثر بر تقاضای مسکن در واحدهای مسکونی شهری، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره ۴۰، تابستان ۱۳۸۶

- علی عسگری و جعفر قادری، مدل هداییک تعیین قیمت مسکن در مناطق شهری ایران، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، سال دوم، شماره ۴

- فرزین یزدانی بروجنی، الگوی قیمت هداییک مسکن و کاربرد آن در تحلیل هزینه‌های طرحهای ساخت مسکن (مورد شیراز)، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره ۲۶، تابستان ۱۳۷۷

DiPasquale, Denise and William C. Wheaton, "The Markets for Real Estate Assets and Space: A Conceptual Framework," Journal of the American Real Estate and Urban Economics Association, Vol. 20, No. 2, 1992, pp. 181-197

Blackley, Dixie M. "The Long-Run Elasticity of New Housing Supply in the United States: Evidence for 1950 to 1994" Journal of Real Estate Finance and Economics, 18(1):25-42

Hendershott, Patric H. and Marc T. Smith, "Housing Inventory Change and the Role of Existing Structures, 1961-1985," Journal of the American Real Estate and Urban Economics Association, Vol. 16, No. 4, Winter, 1988, pp. 364-378.

Jie Chen, "Re-evaluating the association between housing wealth and aggregate consumption: New evidence from Sweden", Journal of Housing Economics 15 (2006)

۲۲۱-۲۴۸

Robert H. Edelstein, Sau Kim Lum, "House prices, wealth effects, and the Singapore - macroeconomy", Journal of Housing Economics 12 (2004) 242-267

John M. Quigley, "A Decent Home: Housing Policy in Perspective," Brookings-Wharton Papers on Urban Affairs, 1(1), 2000: 1-47.

Edgar O. Olsen, Catherine A. Tyler, et al, "The Effects of Different Types of Housing Assistance on Earnings and Employment," Cityscape, 8(2), 2005: 163-187.

John M. Quigley, "New Directions for Urban Policy," *Housing Policy Debate*, 5(1), -

1994: 97-106.

Mark Shroder, "Social Experiments in Housing," *Cityscape*, 5(1), 2000: 227-259.-

Richard K. Green and Stephen Malpezzi, *A Primer on US Housing Markets and - Housing Policy*, Washington, DC: The Urban Institute, 2002, Chapters 2-5

John M. Quigley and Steven Raphael, "Is Housing Unaffordable? Why Isn't it More - Affordable?" *Journal of Economic Perspectives*, 18 (1) 2004: 191-214

Katherine P. Nelson and Jill Khadduri, "To Whom Should Limited Housing Resources - Be Directed?" *Housing Policy Debate*, 21(1), 1992: 1-55.

Malpezzi, Stephen. 2002. Hedonic Pricing Models: A Selective and AppliedReview. - Working Paper.

McClure, Kirk, "The Low-Income Housing Tax Credit as an Aid to Housing - Finance: How Well Has It Worked?" *Housing Policy Debate*, Vol. 11, Issue 1, 2000. pp. 91-114.

K Case, JM Quigley, R Shiller, 2002, Home-buyers, Housing and the - Macroeconomy, Asset Prices and Monetary Policy.

Gholizadeh, Aliakbar and Masoud Tahuri Matin,(2001), Portfolio Selection in - the Presence of Housing(An Iranian Case Study), *Iranian Economic Review*, Vol. 16, No.2, pp.129-159.

۱. سیدبکایی، سیدجواد(۱۳۷۸)؛ شناخت و تحلیل نقش عنصر مشارکت مردمی در روند بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده شهری، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
  ۲. حتاچی، سیمین و دیگران(۱۳۷۸)؛ شهرسازی مشارکتی: مشارکت مردم در برنامه‌ریزی توسعه و مدیریت شهری، طرح مشترک مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران با اداره آسیایی برنامه مدیریت شهری(UMP)، تهران.
  ۳. وزارت مسکن و شهرسازی(۱۳۷۶)؛ مجموعه مقالات تخصصی بافت‌های شهری، تهران.
  ۴. سازمان عمران و بهسازی شهری ایران(۱۳۷۹)؛ خلاصه نتایج یافته‌های طرح مطالعاتی بررسی تطبیقی توسعه پنج کلانشهر ایران، تهران: دی ماه.

دروس پیش‌نیاز: اقتصاد خرد، اقتصاد کلان، اقتصاد مسکن	نظری	جبرانی	نوع واحد: تعداد واحد: ۳ واحد تعداد ساعت: ۴۸ ساعت	عنوان درس به فارسی: بازارهای مالی و توسعه مسکن عنوان درس به انگلیسی: Financial Markets and Housing Development		
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تكميلي عملی: ☒ دارد ☐ ندارد						
☒ سفر علمي ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار						

اهداف کلی

اهداف کلی این درس به شرح ذیل است:

- ارایه مفاهیم و الگوهای اقتصاد بازارهای مالی
- بررسی شیوه‌های تامین مالی مسکن و وام‌های رهنی و اوراق منتشره براساس وام‌های رهنی
- آموزش طراحی و ایجاد راههای نوین تامین مالی مسکن
- فراهم نمودن ابزار قوی با کارکرد نظری و تجربی برای درک و حل مسائل و موضوعات مختلف مسکن و تامین مالی.
- ارایه مفاهیم و الگوهای اقتصاد بازارهای مالی

اهداف رفتاری

- تربیت دانشجویان جهت برنامه ریزی و سیاستگذاری در زمینه تامین مالی و توسعه بخش مسکن
- آشنایی دانشجویان باطرابی و ایجاد راههای نوین تامین مالی مسکن
- آشنایی با دیدگاه اسلامی در زمینه تامین مالی و کاربردان
- آشنایی دانشجویان با تحلیلها و ابزارهای تامین مالی جهت تصمیم‌سازی در خصوص سیاستگذاری در زمینه مسکن و ایجاد و توسعه بازار اوراق بهادر جهت تامین نیازهای بخش مسکن

سرفصل درس

بخش اول : مقدمه و مروری بر بازارهای مالی

مقدمه

- کلیات و مفاهیم اساسی در بازار مالی
- بازارهای اولیه و ثانویه
- بازارهای پول و سرمایه
- بازار ارز خارجی و بازارهای **(OTC)Over The Counter**
- موسسات مالی
- بازار و موسسات مالی جهانی

فصل اول: نرخهای بهره

- ارزش زمانی پول و نرخ بهره

- نظریه وجوده قابل استقراض

- روند نرخ بهره طی زمان

- ساختار زمانی نرخ بهره

- پیش بینی نرخ بهره

فصل دوم: نرخهای بهره و ارزش اوراق بهادر

- نرخهای بهره به عنوان یک متغیر تعیین کننده ارزش اوراق مالی

- فاکتور نرخ بهره در تامین مالی

- بهره مرکب، ارزش حال، ارزش آتی

- شاخص های نرخ بهره

- ارزش اوراق قرضه

- اثر تغییرات نرخ بهره روی ارزش اوراق بهادر

- اثر سر رسید روی ارزش اوراق بهادر

- اثر نرخ کوپن روی ارزش اوراق بهادر

- مدت اوراق بهادر

فصل سوم: بانک مرکزی، سیاست های پولی و نرخ بهره

- وظایف و مسئولیت های بانک مرکزی و ترازنامه آن
- ابزار سیاست پولی
- عرضه پول و نرخ بهره
- اثر سیاست های پولی بانک مرکزی روی نرخ ارز

بخش دوم : بازارهای اوراق بهادر

فصل چهارم: بازار پول

- تعریف بازار پول
- انواع اوراق بهادر بازار پول
- مشارکت کنندگان بازار پول
- ابعاد بین المللی بازار پول

فصل پنجم : بازار اوراق قرضه و اوراق مشارکت

- تعریف بازار اوراق قرضه و اوراق مشارکت
- انواع اوراق بهادر در بازارهای مالی
- مشارکت کنندگان بازار اوراق قرضه و اوراق مشارکت
- ابعاد بین المللی بازار اوراق قرضه و اوراق مشارکت

فصل ششم : بازار رهن

- رهن و اوراق بهادرسازی دارایی ها
- بازار اولیه رهن
- بازار ثانویه رهن
- نهادهای بازار رهن

- روند بین المللی اوراق بهادر سازی دارایی ها

فصل هفتم : بازار سهام

- تعریف و ویژگی های بازار سهام
- انواع اوراق بازار سهام
- بازار اولیه و ثانویه بازار سهام
- مشارکت کنندگان بازار سهام
- ابعاد بین المللی بازارهای سهام

فصل هشتم : بازار ارز خارجی

- ریسک و بازار ارز

- پیشینه و تاریخ بازار های ارز خارجی

- نرخهای ارز و مبادلات

- ارتباط متقابل نرخهای بهره، تورم و نرخ های ارز

- حساب های تراز پرداخت ها

فصل نهم : بازار اوراق مشتقه

- قراردادهای سلف و آتی

- قراردادهای حق اختیار

- قیمت گذاری اختیارات

- روابط بین قیمت های اسپات، سلف و آتی

- قراردادهای معاوضه

فصل دهم : دارایی های مالی اسلامی

- صکوک اوراق رهنی با پشتوانه دارایی، قابل معامله و سازکار با شریعت

- انواع صکوک

- صکوک اجاره محض

- صکوک تجمیعی / ترکیبی

- صکوک قابل باخرید با نرخ متغیر

- صکوک غیرقابل معامله‌ی بدون کوپن

- صکوک ضمنی

بخش سوم: موسسات پس انداز

فصل یازدهم : بانک های تجاری

- تعریف بانک های تجاری

- ترازنامه بانک های تجاری

- اندازه ، ساختار و ترکیب صنعت موسسات مالی

- عملکرد این صنع

فصل دوازدهم: موسسات وام و پس انداز

- موسسات پس انداز

- بانکهای پس انداز

- تعاوی های اعتبار

- تحلیل ترازنامه و صورت وضعیت مالی موسسات وام و پس انداز

فصل سیزدهم : سایر موسسات مالی

- شرکت های بیمه

- بانک های سرمایه گذاری

- بنگاه های مالی

- شرکت های سرمایه گذاری

- صندوق های بازنشستگی

- تحلیل ترازنامه و وضعیت مالی موسسات فوق الذکر

فصل چهاردهم : مدیریت ریسک موسسات مالی

- انواع ریسک هایی که موسسات مالی مواجه می باشند.

- ابزارهای مدیریت ریسک :

- مدیریت ریسک روی ترازنامه: ریسک اعتباری، نقدینگی ، نرخ بهره

- مدیریت ریسک با اوراق مشتقه

بخش چهارم : تامین مالی مسکن

فصل پانزدهم : سیستم تامین مالی مسکن

- اقتصادهای پیشرفته

- اقتصادهای در حال گذار

- نقش دولت(مرکزی ، محلی و شهرداریها) در مدیریت و تامین مالی مسکن

- تامین مالی توسط خریداران

- تامین مالی توسط بانکها

- تامین مالی از طریق بازار سرمایه

فصل شانزدهم : وامهای رهنی

- وامهای رهنی با نرخ ثابت

- وامهای رهنی با نرخ و پرداخت متغیر

- وامهای رهنی شاخص بندی شده

- وامهای رهنی معکوس

-سایر الگوهای وام رهنی

فصل هفدهم : قیمت گذاری وامهای رهنی و اجرای قراردادها

-تورم و مشکل قیمت گذاری وامهای رهنی

-مدل های مقداری تقویم وامهای رهنی

-رهن های مرتبط با محصولات بیمه ای

-اطلاعات اعتباری دفاتر اعتبار سنجی

-اجرای قراردادها(وثایق، فرآیند اجرا، حقوق مصرف کننده و هزینه اجرا)

فصل هجدهم : اوراق بهادرسازی دارایی ها(وامهای رهنی) و بازار ثانویه رهن

-فصل نوزدهم : یارانه ها، اصول و مبانی تبدیل به اوراق بهادرسازی(Securitization)

-تجزیه و تحلیل ساختار و عوامل اصلی تبدیل به اوراق بهادرسازی وامهای رهنی

-مکانیزم عملیات اوراق بهادرسازی

تامین مالی خرد و تامین مالی مسکن اجاری

- یارانه ها در تامین مالی مسکن(سمت عرضه، سمت تقاضا)

-تامین مالی خرد (Housing Microfinance)

-تامین مالی مسکن اجاری

روش ارزیابی

پروژه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
آزمون های نوشتاری ✓	✓	✓	
	عملکردی		

فهرست منابع

منابع فارسی

۱. طریق، علی ارسلان، ترجمه سعیدی و ره تابیان، مدیریت ریسک های مالی ساختارهای صکوک، دانشگاه امام صادق و بورس اوراق بهادر تهران، ۱۳۸۷

۲. عبدالمنان، محمد، ترجمه کامران نوری، فهم تامین مالی اسلامی؛ مطالعه بازار اوراق بهادر در چارچوب اسلامی، دانشگاه امام صادق و بورس اوراق بهادر تهران، ۱۳۸۶

۳. فابوزی، ترجمه حسین عبده تبریزی، مبانی بازارها و نهادهای مالی، انتشارات آگاه، ۱۳۷۶

۴. فطانت، محمد، اوراق اختیار معامله در بازار سرمایه ایران، موسسه تحقیقات پولی و بانکی، ۱۳۸۰

۵. هال، جان، ترجمه صالح آبادی و سیاح، مبانی مهندسی مالی و مدیریت ریسک، گروه رایانه تدبیر پرداز،

۱۳۸۶

منابع انگلیسی

- Al-Amine, Muhammad Al/Bashir Muhammad," Risk management in Islamic finance: .
an analysis of derivatives instruments in commodity markets" E. J. Brill, ۲۰۰۸
- Brueggeman and Fisher," Real Estate Finance and Investments", Thirteenth Edition, .
McGraw-Hill Irwin, ۲۰۰۸
- Davidson, A., Sanders, A., Wolff L-L., and Ching, A., ۲۰۰۵, Securitization:
Structuring and Investment Analysis, Wiley & Son Inc.
- Fabozzi, Frank J. "The handbook of mortgage-backed securities" McGraw-Hill, ۲۰۰۱ .۴
- Hull, J. Fundamentals of Futures and Options Markets, Prentice-Hall, 6th edition, ۲۰۰۸ .۵
- Kothari, Vinod," Securitization: the financial instrument of the future" John Wiley &
Sons (Asia) Pte Ltd., ۲۰۰۶ .۶
- Kusmiarso, Bambang " Housing and mortgage markets in the SEACEN countries" .
South East Asian Central Banks , ۲۰۰۶ .۷
- Marja C. Hoek-Smit and Douglas B. Diamond, The Design and Implementation of
Subsidies for Housing Finance,World Bank Seminar on Housing Finance, ۲۰۰۳ .۸
- Spencer, P. D. The Structure and Regulation of Financial Markets, Oxford University
Press, ۲۰۰۷ .۹
- Sirota,David,Barrell,Doris, Essentials of Real Estate Finance , Dearborn Real Estate
Education, ۲۰۰۶ .۱۰
- Tirole, J. The Theory of Corporate Finance, Princeton University Press, ۲۰۰۶.۱۱
- Tony O'Sullivan, Kenneth Gibb, Housing Economics and Public Policy, Blackwell .۱۲
Science Ltd, ۲۰۰۶
- Wade E. Gaddy, Robert E. Hart, Judy Wolk, Real Estate Fundamentals, Kaplan .۱۳
Publishing, ۲۰۰۷

فهرست مطالعات

۱. میرشجاعی، فخری(۱۳۸۴)؛ گزارش نقش بانک مسکن در تأمین مالی مسکن(۱۳۶۸-۱۳۸۲)، بانک مرکزی ج.ا. ایران.
۲. کیومرثی، مسعود(۱۳۸۴)، بازار رهن و نارسایی تأمین مالی مسکن در ایران، بانک مرکزی ج.ا. ایران.
۳. وزارت مسکن و شهرسازی(۱۳۸۶)؛ ارزیابی سیستم تأمین مالی مسکن در ایران و ارزیابی اثرات مقررات کنونی قوانین موجود بر عملکرد این نظام، گزارش‌های شماره ۲ و ۳، شرکت خردآما.

دروس پیش‌نیاز: تدارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۳ واحد تعداد ساعت: ۴۸ ساعت	عنوان درس به فارسی: آشنایی با معماری و شهرسازی ایرانی - اسلامی عنوان درس به انگلیسی: An Inrtoduction to Iranian-Islamic Architecture and Urbanization							
	عملی											
	نظری	پایه										
	عملی											
	نظری	الزامی										
	عملی											
	نظری	اختیاری										
	عملی											
آموزش تكميلي عملی: ☒ دارد ☐ ندارد												
سفر علمی: ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار												

هدف درس

هدف اصلی این واحد درسی آن است که دانشجویان با مباحث اولیه معماری ایرانی در دوره اسلامی آشنا گردند و بتوانند از آنها در تحلیل ابعاد فنی و معماری مسایل مسکن استفاده نمایند. انتظار می‌رود دانشجویان پس از اتمام این واحد درسی به نحو علمی و کارشناسی بتوانند با مطالعه اسناد تاریخی و بازدید از بنای‌های تاریخی به ارزیابی آن بپردازند.

سرفصل درس

۱. تعریف محدوده تاریخی و جغرافیایی دوره معماری ایرانی - اسلامی
۲. چیستی معماری و شهرسازی ایرانی - اسلامی
۳. اصول و مفاهیم بنیادین در معماری و شهرسازی ایرانی - اسلامی
  - مرکزیت
  - نظام و نظام
  - ابهام ایهام

- تعادل
- کمال گرایی
- وحدت و کثرت
- تنوع
- هماهنگی با طبیعت
- حرمت و محرومیت
- پرهیز از اسراف
- کامل بودن
- چندکارکردی بودن فضاهای عناصر
- آرامش

۴. نحوه شکل گیری معماری اسلامی ایران و ارتباط آن با معماری قبل از اسلام ایران و معماری سرزمین‌های همجوار

۵. مبانی دوره‌بندی معماری ایرانی- اسلامی
۶. مقایسه آثار معماری و موضوعات مرتبط با آنها در سرزمین‌های مختلف جهان اسلام
۷. بحث در نوع و میزان پیوند و همزیستی مناطق و سرزمین‌های اسلامی در دوره‌های مختلف و ارتباط آن با سایر مراجع و فرهنگها در هر دوره
۸. معرفی معماری سرزمین‌های مختلف جهان اسلام، سیر تحول معماری آنها و عوامل مؤثر در تغییر و تحولات این معماری‌ها
۹. بررسی سیر تحول مشخصات معماری هر یک از انواع بنای‌های باقیمانده دوره اسلامی در طول تاریخ
۱۰. ایده‌ها و فرم‌های قالب دوره‌های مختلف معماری اسلامی
۱۱. معرفی انواع بنای‌های مساجد، مدارس، مقبره، کاروانسرا و بازار
۱۲. معرفی عناصر فضایی متشکله بنا مانند حیاط، گنبد، ایوان، ورودی، شبستان، رواق، بازشوها و غیره
۱۳. معرفی نمونه کارهای مختلف و سبکهای مفرش، رسمی‌بندی، یزدی‌بندی، کاسه سازی، کاشی‌کاری و به طور کلی نقوش هندسی در دوره‌های مختلف معماری اسلامی ایران
۱۴. تعامل میان هنر و معماری اسلامی با تکنولوژی‌های مدرن ساخت و ساز

روش ارزیابی

	آزمون‌های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر

	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

۱. دلیوس، پیتر (۱۳۹۱). معماری اسلامی. اکرم قیطاسی (مترجم). سوره مهر.
۲. کاظمی، سامره (۱۳۹۱). معماری اسلامی. برهان صادق.
۳. هیلن برنده، رابت (۱۳۹۱). هنر و معماری اسلامی. اردشیر اشرافی (مترجم)، آکسانا بهشتی و سید حامد بهشتی (ویراستار). روزنه.
۴. گلپرو طوسی، امیر (۱۳۸۶). تاریخ معماری اسلامی. گسترش علوم پایه.
۵. باروکاند، ماریانه و بدنورتس، آخیم (۱۳۸۶). معماری اسلامی در اندلس. فائزه دینی (مترجم)، صالح طباطبایی (ویراستار). فرهنگستان هنر.
۶. بلر، شیلا و بلوم، جاناتان (۱۳۸۶). هنر و معماری اسلامی. اردشیر اشرافی (مترجم). سروش.
۷. فلچر، بنیستر (۱۳۸۸). تاریخ معماری جهان: معماری اسلامی. سمانه قرایی (مترجم). مقدس.
۸. اتینگهاوزن، ریچارد و گرابر الگ (۱۳۹۱). هنر و معماری اسلامی (۱۲۵۰ - ۶۵۰). یعقوب آزند (مترجم)، سعیده کمایی فرد (ویراستار). سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
۹. بلر، شیلا و بلوم، جاناتان (۱۳۹۰). هنر و معماری اسلامی ۲ (۱۲۵۰ - ۱۸۰۰). یعقوب آزند و فائزه دینی (مترجم). سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
۱۰. هیلن برنده، رابت (۱۳۹۱). معماری اسلامی: شکل، کارکرد و معنی. باقر آیت الله زاده شیرازی (مترجم)، صالح طباطبایی (ویراستار). روزنه.
۱۱. کیانی، محمدیوسف (۱۳۹۱). معماری ایران (دوره اسلامی). سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
۱۲. گرابر، الگ و هیل، درک (۱۳۸۶). معماری و تزئینات اسلامی. مهرداد وحدتی دانشمند (مترجم). انتشارات علمی و فرهنگی.
۱۳. نقی زاده، محمد (۱۳۸۵). معماری و شهرسازی اسلامی (مبانی نظری). راهیان.
۱۴. معماریان، غلامحسین (۱۳۸۳). آشنایی با معماری اسلامی ایران ساختمانهای درون شهری و برون شهری. محمدکریم پیرنیا (مترجم). دانشگاه علم و صنعت ایران.

دورس پیش نیاز: تدارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به فارسی: مسائل اقتصاد ایران (با تاکید بر مسائل اقتصاد مسکن)			
	عملی							
	نظری	پایه						
	عملی							
	نظری	الزامي						
	عملی							
	نظری	اختیاری						
	عملی							
آموزش تكميلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد								
☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☒ اهداف کلی								

اهداف کلی

هدف از درس مسائل اقتصاد ایران، بررسی و تتبع و آموزش پدیده های کلان اقتصادی ایران است تا دانشجویان فرصت یافتن میزان حضور نظریه های اقتصادی را در تصمیم گیری های اقتصادی ایران که از طرف افراد حقیقی و حقوقی بسیاری اتخاذ می شود بیابند و در خصوص آن آشنائی لازم را بدست آورند.

اهداف رفتاری

علاوه بر هدف عمده فوق الاشاره اهداف خاصی نیز در ارتباط با گرایش تحصیلی دانشجویان در این درس دنبال می شود. به عبارت دیگر، دانشجو مسائل اقتصاد ایران را با رویکرد خاص به مسائل بخش مسکن و ساختمان دنبال می کند.

سرفصل درس

- تحلیل عرضه و تقاضای مسکن
- ارزیابی و تحلیل عوامل موثر بر تقاضا و عرضه مسکن
- بررسی نسبت بخش های مختلف اقتصادی با بخش مسکن در حسابهای ملی و جداول داده ستانده
- سیاست های پولی و مالی به لحاظ تاثیر آنها بر بخش مسکن
- ارزیابی و تحلیل نظری و مقایسه ای فصل مسکن در برنامه های پنج ساله توسعه کشور
- ارزیابی نوع اقدامات دولت و چگونگی و کارآمدی آنها در اقتصاد مسکن
- جهت گیری سیاستهای اقتصادی دولت در تأمین منابع مالی مسکن برای گروههای درآمدی پایین و متوسط از طریق منابع بانکهای دولتی و بودجه های سنواتی

روش ارزیابی

بروزه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون های نوشتاری	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

۱. ابریشمی حمید - اقتصاد ایران - شرکت انتشارات علمی و فرهنگی چاپ اول ۱۳۷۵ تهران
۲. باری یرج - اقتصاد ایران - مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی - مهر ۱۳۶۳ چاپ اول، تهران
۳. بهشتی محمد باقر - توسعه اقتصادی ایران - انتشارات دانشگاه تبریز ۱۳۸۲ تبریز
۴. رزاقی ابراهیم - اقتصاد ایران، نشر نی تهران ۱۳۶۷ چاپ اول
۵. سعادت فتح ا... - امینی امیر هوشنگ - جغرافیای اقتصادی ایران - تهران ۱۳۵۵ انتشارات دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی
۶. طبیبیان محمد - اقتصاد ایران - موسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی و توسعه - تهران ۱۳۷۸
۷. عظیمی حسین - مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصاد ایران نشر نی چاپ اول ۱۳۷۱ تهران

۸. عیسوی چارلز - تاریخ اقتصادی ایران ترجمه یعقوب آژند - چاپ اول ۱۳۶۲ تهران
۹. قنبری علی ، صادقی حسین - تحولات اقتصادی ایران - انتشارات سمت ۱۳۸۲ تهران
۱۰. کاتوزیان محمد علی(همایون) - اقتصاد سیاسی ایران ترجمه محمد رضا نفیسی - نشر پاپیروس تهران

۱۳۶۶

۱۱. مجلس شورای اسلامی قوانین برنامه های توسعه اقتصادی - اجتماعی فرهنگی کشور - ادوار مختلف
۱۲. نیلی مسعود - اقتصاد ایران - موسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی و توسعه - تهران ۱۳۷۶
۱۳. نخجوانی سید احمد - اقتصاد ایران، مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران ۱۳۸۲ تهران
۱۴. وزارت مسکن و شهرسازی ، مقالات فصلنامه علمی اقتصاد مسکن (شماره های مختلف)

فهرست مطالعات

۱. احمدی علی محمد - آثار سیاست های تعديل اقتصادی بر توزیع درآمد (مطالعه موردی ایران) - پایان نامه دکتری دانشگاه تربیت مدرس ۱۳۸۲
۲. اکبری عبدالعلی - رتبه بندی بخش های مختلف اقتصاد ایران بر اساس اشتغال زایی با استفاده از جدول داده ستانده معمولی و فازی - پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه بوعلی سینا ۱۳۸۱
۳. اهرابی نیا محمد - صنعت فلزی ساختمانی نقش و جایگاه آن در اقتصاد ایران - پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه امام صادق ۱۳۷۲
۴. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، جداول داده ستانده اقتصاد ایران (ادوار مختلف)
۵. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش اقتصادی و تراز نامه (سالهای مختلف)
۶. سازمان برنامه و بودجه، گزارش اقتصادی (سالهای مختلف)
۷. محمدی فردین - بررسی اثرات شوک های اقتصاد کلان بر توزیع درآمد در اقتصاد ایران (پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی ۱۳۸۴)
۸. مرکز آمار ایران ، آمارگیری از هزینه درآمد خانوارهای شهری (سالهای مختلف)
۹. ناجی علی اکبر - آثار جهانی شدن اقتصاد بر رشد ، اشتغال و توزیع درآمد در ایران - پایان نامه دکتری دانشگاه تربیت مدرس ۱۳۸۲
۱۰. وزارت مسکن و شهرسازی، مقالات ارائه شده در سیزدهمین همایش "سیاست های توسعه مسکن در ایران - مهرماه ۱۳۸۷ - دو جلد.
۱۱. نور احمدی مهدی - جایگاه بخش ساختمان در اقتصاد ایران (با تأکید بر مدل های داده ستانده ، روش خارج سازی فرضی) - پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه امام صادق ۱۳۸۳.

برنامه‌ریزی اقتصادی (باثاکیدبرمسابل اقتصاد مسکن)	نظری	جبرانی	برنامه‌ریزی منطقه‌ای Regional Planning	عنوان درس به فارسی: برنامه‌ریزی منطقه‌ای عنوان درس به انگلیسی: Regional Planning			
	عملی						
	نظری	پایه					
	عملی						
	نظری	الزامي	تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت				
	عملی						
	نظری	اختیاری					
	عملی						
آموزش تكميلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد							
☒ سفرعلمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار							

اهداف کلی

- آشنایی با مبانی، مفاهیم و نظریه‌های برنامه‌ریزی و توسعه منطقه‌ای (ثوریه‌ای برنامه‌ریزی منطقه‌ای که به نحوی ابعاد فضایی توسعه و بخش مسکن را مدنظر دارد)
- آشنایی با فرایند برنامه‌ریزی منطقه‌ای
- مطالعه عوامل تعیین کننده رشد اقتصاد منطقه‌ای و توسعه محلی
- مطالعه مناطق و مسائل آن در مواجه با اقتصادهای منطقه‌ای
- بررسی پاسخ‌های سیاستهای دولتی به مباحث اقتصاد منطقه‌ای

اهداف رفتاری

- یادگیری نظریه‌ها و مدل‌های تحلیل اقتصاد منطقه‌ای و جغرافیای اقتصادی
- آشنایی با ابزارهای اقتصادی در تحلیل چگونگی و توزیع فعالیتهای اقتصادی در سطح منطقه
- تسلط بر نظریه‌های مرتبط با مکان، رقابت و فعالیتهای اقتصادی در سطح منطقه

سرفصل درس

۱-۲- معرفی منطقه

- تعاریف و مفاهیم مرتبط با برنامه ریزی منطقه‌ای، توسعه و توسعه فضایی، ساختار فضایی و سازمان فضایی

▪ اقتصاد منطقه‌ای

▪ جغرافیای اقتصادی

▪ ۲-۱- اقتصاد منطقه‌ای

▪ مزیت نسبی

▪ ساختار منطقه‌ای

▪ رقابت فضایی و قیمت

▪ اقتصاد مقیاس و آثار خارجی

▪ ۳-۱- جغرافیای اقتصادی، مناطق و جمعیت شناسی، مناطق و دولت

▪ جمعیت شناسی منطقه و کشور

▪ مهاجرت داخلی و خارجی

▪ اقتصاد سیاسی مهاجرت

▪ کالاهای دولتی منطقه‌ای و جهانی

▪ دولت ملی، استانی و منطقه‌ای

▪ تمرکز زدایی مالیاتی

▪ ۴- نظریه‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای

▪ نظریه‌های مکانی

▪ قطب رشد و مفاهیم مرتبط

▪ نظریه مرکز- پیرامون

▪ نظریه برگشت تمرکز

▪ نظریه عملکردهای شهری در توسعه روستایی

▪ نظریه پیوندهای دوسویه شهر و روستا و شبکه منطقه‌ای

▪ نظریه‌های مرتبط با اندازه شهر

▪ نظریه‌های مرتبط با برنامه ریزی و توسعه مناطق کلانشهری

▪ نظریه‌های مرتبط با نظام شهری

▪ پدیده جهانی شدن و توسعه منطقه‌ای

۲-۵- نظریه های مکان یابی (جغرافیای محصول و مصرف)

- مقدمه ای بر مکان یابی فعالیتهای بهره ور
- حوزه بازار برای بنگاه
- نظریه منطقه مرکزی
- تراکم

۲-۶- مدل های رشد و توسعه منطقه ای

- رشد منطقه ای مشتق شده از تقاضا
- عوامل طرف عرضه در رشد منطقه ای
- مدیریت توسعه اقتصادی : بنگاه ها و توسعه دهنده ها

۲-۷- روشهای تحلیل ساختار فضائی مناطق و پیش‌بینی فعالیتهای اقتصادی

- مقدمه ای بر ساختار فضائی / سازمان فضائی
- روشهای ساده برای تحلیل ساختار فضائی مناطق
- روشهای پیچیده برای تحلیل ساختار فضائی مناطق
- روشهای تحلیل و پیش بینی فعالیتهای اقتصادی

۲-۸- بررسی مسائل موجود درون منطقه

- مسکن
- ارزش زمین
- کاربری زمین
- تراکم
- فقر
- حمل و نقل
- ازدحام
- شهری، بیکاری
- حاشیه نشینی
- نقش دولت
- آینده نگری منطقه ای

روش ارزیابی

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

منابع فارسی

۱. بیبروهیگنر (۱۳۸۵)، "برنامه ریزی محیطی برای توسعه زمین"، ترجمه دکتر بحرینی و دکتر کریمی، انتشارات دانشگاه تهران.
۲. دانشور، تورج (۱۳۸۱)، "طرح ریزی کالبدی و برنامه ریزی منطقه‌ای در ایران"، انتشارات آذرخش، چاپ اول.
۳. زیاری، کرامت ا... (۱۳۷۸)، "اصول و روش‌های برنامه ریزی منطقه‌ای"، انتشارات دانشگاه یزد.

منابع انگلیسی

- Fujita, Thisse, , M.J., (۲۰۰۲), "Economics of Agglomeration: Cities, Industrial Location, and Regional Growth", Cambridge University Press.
- Kanemoto, Y. , (۱۹۸۰), "Theories of Urban Externalities", North-Holland.
- Klosterman, Richard E. and Yichun Xie(۱۹۹۲), "Shift-Share: Local Employment Projection." In Spreadsheet Models for Urban and Regional Analysis. Edited by Richard E. Klosterman and Richard K. Brail. New Brunswick, NJ: Center for Urban Policy Research.
- McDonald, John F. and Daniel P. McMillen, (۲۰۰۷) "Urban Economics and Real Estate: Theory and Policy", Blackwell Publishing.
- Malecki E.(۱۹۸۸), "Promoting and Inhibiting Factors in the Regional Environmental System" in H. Ewers and J. Allesch, Eds. Innovation and Regional Development, de gruyter.
- Make, W. and Lichty,R. (۲۰۰۷),"Urban Regional Economic: Concepts, Tools, Applications", Iowa StatePress
- Pierre-Philippe Combes, Thierry Mayer, Jacques-François Thisse, (۲۰۰۸), "Economic Geography : The Integration of Regions and Nations", Princeton University Press.
- Rondinelli, Dennis (۱۹۸۵)," Applied methods of regional analysis: the spatial dimensions of development policy", Westview Press.
- Schaffer, William (۱۹۹۹)," Regional Impact Models", In The Web Book of Regional Science, ed., Scott Loveridge. Morgantown, WV: Regional Research Institute, West Virginia University.

فهرست مطالعات

- توفيق، فیروز (۱۳۸۴)"آمیش سرزمین؛ تجربه جهانی و انتباق آن با وضع ایران"، وزارت مسکن و شهرسازی، معاونت شهرسازی و معماری، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، تهران.
- Parr, John B(۲۰۰۲), "The Location of Economic Activity: Central Place Theory and the Wider Urban System." In Industrial Location Economics. Edited by Philip McCann. Cheltenham, UK and Northampton, MA, U.S.A.: Edward Elgar Publishing

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به فارسی: موضوعات انتخابی در اقتصاد مسکن عنوان درس به انگلیسی: Selected Issues in Housing Economics
	عملی			
	نظری	پایه		
	عملی			
	نظری	الزامی		
	عملی			
	نظری	اختیاری		
☒ آموزش تکمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☒ سمتیار				

اهداف کلی

با توجه به اینکه مباحث مطروحه در واحد درسی موضوعات انتخابی در اقتصاد مسکن به بررسی موضوعاتی می‌پردازد که توسط استاد محترم تعیین می‌شود و از آنجا که انتخاب محورها بر اساس علاقه و اهمیت موضوعات صورت می‌گیرد، هدف کلی از این واحد درسی را می‌توان در آشنایی دانشجویان با موضوعات تکمیلی در مباحث اقتصاد مسکن دانست.

اهداف رفتاری

انتظار می‌رود دانشجویان بتوانند در ترکیب مباحث مطروحه در سایر واحدهای درسی این گرایش با موضوعات ارائه شده در این واحد درسی بینشی وسیع‌تر در تجزیه و تحلیل موضوعات مطروحه در اقتصاد مسکن بدست آورند.

سرفصل درس

محتوا و سرفصل این درس نهایتاً توسط استاد مربوطه تعیین خواهد شد. لیکن، برخی موضوعات پیشنهادی به شرح زیر هستند:

(۱) مسایل مرتبط با مسکن استیجاری

(۲) تحولات مسکن روستایی

(۳) قیمت گذاری هدایتیک

(۴) مباحثی درخصوص مسکن و اقتصاد کلان

(۵) الگوهای مشارکت و توانمندسازی محلی در ساخت و ساز

(۶) بافت های فرسوده

(۷) تأمین مالی مسکن

روش ارزیابی

پروره	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

الف) کتاب ها

Revisiting rental housing: Policies, Programs and Priorities; Nicolas P. Retsinas and -

Eric S. Belsky (editors); ۲۰۰۷; Brookings institution press; Washington D.C.

From public housing to the social market: Rental policy strategies in comparative - perspective; Jim Kemeny; ۱۹۹۵; Routledge

International perspective on rural homelessness; Paul Milbourne and Paul Cloke; ۲۰۰۶; -

Routledge

Housing in European Countryside: Rural pressure and policy in Western Europe; Nick - Gallent and Mark Tewdwr-Jones; ۲۰۰۳; Routledge
Studies in qualitative methodology; Qualitative housing analysis: An international - perspective; ۲۰۰۸, Chris J. Pole (Editor); Emerald Group Publishing
Bramley, Glen, Moira Munro, Hal Pawson(۲۰۰۴) : Key Issues in Housing, Macmillan - Publishers Limited.

ب) مقاله ها

- منصور زراء نژاد و ابراهیم انواری، *پژوهش تأثیرگذاری قیمت هداییک مسکن شهر اهواز به روش داده های ترکیبی*، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی ایران، سال هشتم، شماره ۲۸، پائیز ۱۳۸۵

- علی عسگری و جعفر قادری، *مدل هداییک تعیین قیمت مسکن در مناطق شهری ایران*، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، سال دوم، شماره ۴

- نعمت الله اکبری، مصطفی عmadزاده و علی رضوی، بررسی عوامل مؤثر بر قیمت مسکن در شهر مشهد- رهیافت اقتصادستجوی فضایی در روش هداییک، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، شماره ۱۱ و ۱۲، بهار و تابستان ۱۳۸۳.

- فرزین بیزدانی بروجنی، الگوی قیمت هداییک مسکن و کاربرد آن در تحلیل هزینه-فایده طرحهای ساخت مسکن (مورد شیراز)، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره ۲۶، تابستان ۱۳۷۷.

Tim Seelig, ۲۰۰۱, "Private rental housing provision in Australia: A - Structural Analysis", Paper prepared for the ۲۰۰۱ National Housing Conference Brisbane, October ۲۰۰۱

John R. Miron, ۱۹۹۵, "Private Rental Housing: The Canadian Experience", - Journal of Urban Studies, Vol. ۳۲, No. ۲, ۵۷۹-۶۰۴

Craig Swan, ۱۹۸۲, "A model of rental and owner-occupied", Center for - Economic Research, Department of Economics, University of Minnesota, Discussion paper No. ۱۷۳

Joseph Gyourko and Peter Linneman, ۱۹۹۰, "Rent Controls and Rental - Housing Quality: A Note on the Effects of New York City's Old Controls", JOURNAL OF URBAN ECONOMICS ۲۷, ۳۹۸-۴۰۹, ۱۹۹۰.

Eric S. Belsky, ۱۹۹۲, "Rental vacancy rates: A policy primer", Journal of - Housing Policy Debate, Volume ۲, Issue ۲.

Denis Dipasquale and Jean L. Cummings, ۱۹۹۲, "Finding multifamily rental - housing: The changing role of lenders and investors", Journal of Housing Policy Debate, Volume ۲, Issue ۱.

Stephen Sheppard, "Hedonic Analysis of Housing Markets," in Paul – Cheshire and Edwin S. Mills, eds., *Handbook of Urban and Regional Economics*, ۲, North Holland, ۱۹۹۹: ۱۵۶۰-۱۵۹۴.

Malpezzi, Stephen. ۲۰۰۲. Hedonic Pricing Models: A Selective and – AppliedReview. Working Paper.

Black, Sandra E. ۱۹۹۹. Do Better Schools Matter? Parental Valuation of – Elementary School Education. *Quarterly Journal of Economics* ۱۱۴, ۲: ۵۷۷-

۵۹۹

Sherwin Rosen, "Hedonic Pricesand Implicit Markets," *Journal of Political – Economy*, ۸۲, ۱, ۱۹۷۴: ۳۳۴-۵۵.

فهرست مطالعات

- شهرلا امینی جدید، "روشی برای بررسی عوامل مؤثر بر اجاره بهای مسکن در شهر تهران"، مجموعه مقالات سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۳۷۳-۱۳۷۴ مهرماه ۱۱-۱۳، دانشگاه تهران

- ابوالفضل ابوالفتحی، "برخی ویژگی های بازار مسکن اجاره ای در تهران"، مجموعه مقالات دومین سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۳۷۴

- ژاله دژاکام، "مسکن استیجاری"، مجموعه مقالات دومین سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۳۷۴

- احمد عالی نژاد، "تشویق بخش خصوصی به ساخت مسکن"، مجموعه مقالات دومین سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۳۷۴

- علیرضا کازرونی، "بررسی اقتصادی بازار استیجاری مسکن در ایران"، مجموعه مقالات دومین سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۳۷۴

- محسن سرتیپی پور، "ارزیابی و تحلیل نمونه گیری ویژگی های مسکن روستایی سال ۱۳۸۲"، مجموعه مقالات ارزیابی سیاست ها و برنامه های اجرایی مسکن با رویکرد تدوین برنامه پنجم، وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۷ و ۱۸ مهرماه ۱۳۸۲

- علی محمد حسینی، "سازمانهای مردم نهاد و توسعه مسکن روستایی"، مجموعه مقالات ارزیابی سیاست ها و برنامه های اجرایی مسکن با رویکرد تدوین برنامه پنجم، وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۷ و ۱۸ مهرماه ۱۳۸۲

- فرهاد عزیزپور و آرمن محسن زاده، "جایگاه توسعه کالبدی سکونتگاه های روستایی در برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور"، مجموعه مقالات ارزیابی سیاست ها و برنامه های اجرایی مسکن با رویکرد تدوین برنامه پنجم، وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۷ و ۱۸ مهرماه ۱۳۸۲

- علی دیوسالار، "جایگاه طرح ها و برنامه های توسعه و عمران روستایی در برنامه های تولید مسکن روستایی"، مجموعه مقالات ارزیابی سیاست ها و برنامه های اجرایی مسکن با رویکرد تدوین برنامه پنجم، وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۷ و ۱۸ مهرماه ۱۳۸۷
- علی قاسمی اردھائی و فیض الله سیف اللہی، "تأثیر وام مسکن روستایی در شیوه معیشت روستائیان"، مجموعه مقالات ارزیابی سیاست ها و برنامه های اجرایی مسکن با رویکرد تدوین برنامه پنجم، وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۷ و ۱۸ مهرماه ۱۳۸۷
- مراحم رحمتی، "پارامترهای مؤثر در انتخاب الگوی مسکن عشايری"، مجموعه مقالات سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۱-۱۳ مهرماه ۱۳۷۳، دانشگاه تهران
- جانعلی بهزاد نسب، "مسکن روستایی در ایران: یک تجزیه و تحلیل"، مجموعه مقالات سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۱-۱۳ مهرماه ۱۳۷۳، دانشگاه تهران
- محمد رحیم رهنما، "بهسازی و توسعه روستایی با تکیه بر سنجش تأثیر فعالیتهای بهسازی در تغییرات مسکن روستائی"، مجموعه مقالات سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۱-۱۳ مهرماه ۱۳۷۳، دانشگاه تهران
- جواد صفائی نژاد، "عشایر، اسکان، مسکن"، مجموعه مقالات سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۱-۱۳ مهرماه ۱۳۷۳، دانشگاه تهران
- جعفر میرعلی کتوی، "رونده تحول مسکن روستایی و پیامدهای آن، مورد شهرستان گرگان"، مجموعه مقالات سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۱-۱۳ مهرماه ۱۳۷۳، دانشگاه تهران
- عباس بخشندۀ نصرت، "بهسازی الگوی مسکن در روستاهای عشايری"، مجموعه مقالات دومین سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۳۷۴
- محمد مهدی رحمتی، "تحول الگوی مسکن روستائی و پیامدهای اجتماعی-اقتصادی آن"، مجموعه مقالات دومین سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۳۷۴
- عباس رضی زاده، "ویژگیهای برنامه ریزی مسکن روستایی در ایران"، مجموعه مقالات دومین سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۳۷۴
- وزارت مسکن و شهرسازی؛ مجموعه مقالات ارزیابی سیاست ها و برنامه های اجرایی مسکن با رویکرد تدوین برنامه پنجم، ۱۷ و ۱۸ مهرماه ۱۳۸۷.
- دانشگاه تهران؛ مجموعه مقالات سمینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، ۱۱-۱۳ مهرماه ۱۳۷۳.

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد: تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به فارسی: اقتصاد حمل و نقل شهری عنوان درس به انگلیسی: Urban Transport Economics					
	عملی								
	نظری	پایه							
	عملی								
	نظری	الزامی							
	عملی								
	نظری	اختیاری							
	عملی								
آموزش تكميلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد									
☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار									

اهداف کلی

- شناخت و تجزیه و تحلیل مسائل مربوط به بازار حمل و نقل شهری
- ارزیابی طرح‌ها و تأمین مالی در پروژه‌های حمل و نقل شهری

اهداف رفتاری

هدف رفتاری از این واحد درسی آن است که پس از اتمام دوره، دانشجویان توانایی شناخت و تجزیه و تحلیل مسائل مربوط به بازار حمل و نقل شهری و مباحثت مربوط به ارزیابی طرح‌ها و تأمین مالی در پروژه‌های حمل و نقل شهری را داشته باشند.

سرفصل درس

مباحث مربوط به اقتصاد حمل و نقل شهری را می‌توان در قالب دو بخش جداگانه ارائه نمود؛ هرچند که تفکیک مباحث در دو بخش به معنای استقلال این دو بخش از یکدیگر نبوده و بهنوعی بخش اول دربرگیرنده مباحث مقدماتی برای درک بهتر مباحث بخش دوم می‌باشد. با این توضیح، عنوانین مباحث به شرح ذیل خواهد بود:

* مروری بر اقتصاد حمل و نقل شهری

(۱) مباحث اولیه در حمل و نقل شهری

۱) تقاضا برای حمل و نقل و مدل‌های مربوط به آن

۲) هزینه‌های حمل و نقل شهری و مدل‌های مربوط به آن

۳) هزینه‌های رانندگی در شهر، شامل موارد

الف) آلودگی هوا

ب) مسائل اقتصادی مربوط به تأمین سوخت خودروها و ایمنی

ج) ازدحام و ترافیک

۴) قیمت‌گذاری حمل و نقل شهری و مدل‌های مربوط به آن

۵) حمل و نقل شهری و کاربری زمین

۶) تکنولوژی حمل و نقل و نقش آن در توسعه اقتصادی

۷) حمل و نقل عمومی

(۲) مباحث مربوط به ارزیابی طرح‌ها و تأمین مالی حمل و نقل شهری

۱) تحلیل هزینه - فایده در پژوهه‌های حمل و نقل شهری

۲) تأمین مالی در حمل و نقل عمومی

بروزه	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

هرچند منابع مطالعاتی متعددی در حصوص اقتصاد حمل و نقل شهری می‌توان معرفی نمود، با این حال بهنظر می‌رسد موارد ذیل در زمرة معتبرترین منابع قرار داشته باشند. شایان ذکر است علاوه بر کتب مطروحه، در برخی مباحث مقالات مختلفی نیز گنجانده شده‌است که استاد محترم می‌تواند در تبیین مطالب آنها استفاده نماید یا اینکه در فعالیت‌های کلاسی دانشجویان و در قالب ارائه در کلاس به همراه PowerPoint بکار گیرد.

(الف) کتاب‌ها

Economics at the Wheel: The Costs of Cars and Drivers, by Richard C. Porter, ۱۹۹۹, the Academic Press.

The Economics of Urban Transportation, by Kenneth A. Small and Erik T. Verhoef, ۲۰۰۷, the Routledge Publication.

, by PS McCarthy, ۲۰۰۱, Transportation economics: theory and practice: a case study approach Blackwell Publishers

(ب) مقاله‌ها

Oum, T. et al. "Concepts of Price Elasticities of Transport Demand and Recent Empirical Evidence: An Interpretative Survey", Ch. ۲ in Oum, T. et al. (eds.), Transport Economics: Selected Readings, Korea Research Foundation for the ۲۱st Century, ۱۹۹۵

McCarthy, P. and Tay, R. "Pricing Road Congestion: Recent Evidence from Singapore", Policy Studies Journal ۱۷ (۱۹۹۳), ۲۶۲-۳۰۸.

Cervero, Robert, and John D. Landis. ۱۹۹۷. Twenty years of the Bay Area Rapid Transit system: Land use and development impacts. *Transportation Research A* ۲۱ (۴):۲۰۹-۲۲۲.

- Donald W. Jones, and Mark A. Delucchi, Editors, *The Full Costs and Benefits of Transportation: Contributions to Theory, Method and Measurement*. Heidelberg, Germany: Springer-Verlag Berlin. Pages ۱-۲۶.
- Mark A. Delucchi, Editors, *the Full Costs and Benefits of Transportation: Contributions to Theory, Method and Measurement*. Heidelberg, Germany: Springer-Verlag Berlin. Pages ۱۴۹-۱۷۲.
- Brown, Jeffrey and Daniel Bladwin Hess, and Donald Shoup. ۲۰۰۲. "Fare-Free Public Transit at Universities: An Evaluation," *Journal of Planning Education and Research*, ۲۲(۱): ۶۹-۸۲
- Taylor, Brian D. ۲۰۰۴. "The Geography of Urban Transportation Finance," in *The Geography of Urban Transportation*, ۳rd Edition, Susan Hanson and Genevieve Giuliano, Editors. New York: The Guilford Press. Pages ۲۹۴-۳۲۱.

فهرست مطالعات

Essays in Transportation Economics and Policy: A Handbook in Honor of John R. Meyer, by Gomez-Ibanez, Tye, and Winston, ۱۹۹۹, the Brookings Institutions.

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد پایه	تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به فارسی: مسائل حقوقی زمین و مسکن عنوان درس به انگلیسی: Legal and Economic Problems of Land and Housing			
	عملی							
	نظری	الزامی						
	عملی							
	نظری	اختیاری						
	عملی							
	آموزش تكمیلی عملی:							
☐ آموزش تكمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد ☐ سفرعلمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار								

اهداف کلی

- آشنایی دانشجویان با تحلیل و قوانین حقوقی مرتبط با بخش مسکن و ساختمان
- یادگیری و درک قوانین موجود در مباحث اراضی و زمین
- آشنا نمودن دانشجویان با طیف وسیعی از قوانین حقوقی مورد استفاده در ساخت مسکن و ساختمان
- گسترش دانش حقوقی دانشجویان در مسائل اقتصادی زمین و مسکن
- آشنایی با مفاهیم، مبانی و منابع حقوق اراضی و مسکن
- فراغیری مقررات حاکم بر زمین و مسکن
- آشنایی با نحوه تملک دولت بر اراضی خصوصی و مبانی آن
- آشنایی با وضعیت حقوقی بنای احداثی (مسکن)
- فراغیری نحوه اتخاذ تصمیم اقتصادی جهت پرهیز از پیامدهای حقوقی ناخواسته

اهداف رفتاری

- تقویت دانشجو به منظور نگرش همه جوانب اجتناب ناپذیر حقوقی در تصمیم سازی و برنامه ریزی و مطالعات میان رشته ای
- تربیت دانشجویانی به منظور لحاظ وضعیت حقوقی اراضی در برنامه های کاربری و اقتصادی زمین و مسکن

سرفصل درس

۱-۲- کلیات

- ماهیت حقوقی زمین
- وضعیت حقوقی مالکیت زمین و مسکن
- مالکیت ۲-۲
- تعریف و اوصاف
- اسباب مالکیت
- ویژگی های مالکیت
- مفاد حق مالکیت و حدود اختیارات مالک
- توابع مالکیت
- ایجاد و زوال مالکیت
- اثبات مالکیت، اماره تصرف
- وقف و مسایل حقوقی و اموال وقفی و اداره آنها (سازمان اوقاف)

۲-۳- حدود مالکیت

- اصل تسلیط
- آثار اصل تسلیط
- عوامل محدود کننده اصل تسلیط
- اشاعه
- رعایت قانون وحد متعارف (منع اضرار به غیر)
- رعایت طرح های مصوب دولتی
- رعایت حقوق مستقر متعلق به غیر

• زوال مالکیت

• علل اختیاری زوال مالکیت

• اعراض

• انتقال به غیر

• محدودیت ها و موانع انتقال

• علل قهری زوال مالکیت

• قرارگرفتن در طرح مصوب (تملک اراضی توسط دولت)

• مصادره شده (واگذارشده به بنیادها و ارگانهای انقلابی)

• ملی شدن (تصمیمات هیات های هفت نفره واگذاری زمین)

۴-۲- منابع حقوق اراضی و مسکن

• قانون

• عرف

• رویه قضایی

• دکترین

۵-۲- تقسیم‌بندی اراضی

• اراضی کشاورزی اصلاحات اراضی

• جنگلها و مراعع

• اراضی زمین شهری

• تصرف عدوانی و مزاحمت

۶-۲- سیر تحول تاریخی و حقوقی مقررات حاکم بر مالکیت اراضی

• قبل از قانون مدنی

• نظام پیش بینی شده در قانون مدنی و پس از آن

• سیر تحول مقررات حاکم بر زمین و مسکن

۷-۲- وضعیت حقوقی زمین

• مفهوم حقوقی زمین

• انواع زمین

۸-۲- وضعیت حقوقی بنای احداثی (مسکن)

• مفهوم حقوقی مسکن

• نقش بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در احداث بنا

• تکالیف مالک یا سازنده ماذون از طرف مالک

روش ارزیابی

	آزمون‌های نهایی	ارزشیابی مستمر
	آزمون‌های نوشتاری ✓	
	عملکردی	

فهرست منابع

منابع فارسی

۱. ابوالحمد، عبدالحمید(۱۳۸۳)، حقوق اداری ایران، انتشارات توسعه، چاپ هفتم.
۲. جعفری لنگرودی، محمدجعفر(۱۳۷۱)، دانشنامه حقوق، جلد‌های اول تا چهارم، انتشارات دانشگاه تهران.
۳. جعفری لنگرودی، محمدجعفر(۱۳۷۰)، حقوق اموال، انتشارات گنج دانش، چاپ دوم.
۴. حسینی، سید اسماعیل(۱۳۸۴)، اصول حاکم بر قراردادهای دولتی، انتشارات بهنامی، چاپ دوم.
۵. خامنه‌ای، سید محمد(۱۳۷۱)، اقطاع و حقوق تقسیم اراضی دولتی، انتشارات کیهان.
۶. رستمی بوکانی، علی(۱۳۸۴)، مسائل ثبتی اسناد و املاک، انتشارات ققنوس، چاپ اول.
۷. شمس، احمد(۱۳۸۶)، نظام حقوق اراضی ملی شده، انتشارات دادگستر، چاپ سوم.
۸. شمس، عبدالله(۱۳۸۰)، آینین دادرسی مدنی، جلد اول، انتشارات میزان، چاپ اول.
۹. شمس، عبدالله(۱۳۸۱)، آینین دادرسی مدنی، جلد دوم، انتشارات میزان، چاپ اول.
۱۰. صالحی، علی(۱۳۷۵)، حقوق ثبت اسناد و املاک در ایران، چاپ اول، انتشارات دادگستر.
۱۱. صدارت، علی و نراقی، مهدی(۱۳۵۵)، تحول مالکیت و مالکیت معنوی، انتشارات مرکز تحقیقات.
۱۲. صمدی قوشچی، زیدالله(۱۳۸۸)، تخلفات ساختمانی در نظام حقوقی ایران، انتشارات جنگل، چاپ دوم.
۱۳. غمامی، مجید(۱۳۷۶)، مسئولیت مدنی دولت، انتشارات دادگستر، چاپ اول.
۱۴. کاتوزیان، ناصر(۱۳۷۴)، حقوق مدنی، اموال و مالکیت، انتشارات شرکت سهامی انتشار، چاپ اول.
۱۵. کاتوزیان، ناصر(۱۳۷۱)، حقوق مدنی، عقود معین، انتشارات شرکت سهامی انتشار، چاپ سوم.
۱۶. کاتوزیان، ناصر(۱۳۸۵)، مسئولیت مدنی، ضمان قهی، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ پنجم.
۱۷. کاتوزیان، ناصر(۱۳۷۱)، قواعد عمومی قراردادها، نشر بهنام، جلد دوم، چاپ دوم.

۱۸. کامیار، غلامرضا(۱۳۸۵)، حقوق شهری و شهرسازی، انتشارات مجد، چاپ اول.
۱۹. کشاورز، بهمن(۱۳۸۲)، سرقفلی و حق کسب و پیشه و تجارت در ایران و فقه اسلام، انتشارات کشاورز، چاپ چهارم.
۲۰. کنیا ،مهدی(۱۳۴۳)، اطلاعات حقوقی برای رشته معماری، موسسه انتشارات دانشگاه تهران.
۲۱. گلزارده غفوری، علی(۱۳۴۳)، انفال یا ثروت‌های عمومی، انتشارات شرکت سهامی انتشار.
۲۲. میرزابی، علیرضا(۱۳۸۷)، تملک اراضی توسط دولت و شهرداری ها، انتشارات صابریون، چاپ اول.
۲۳. نجفی، ایرج(۱۳۸۳)، حقوق ثبت، انتشارات بهنامی، چاپ اول.

منابع انگلیسی

- Marcia L. Russell, DREI,(۲۰۰۶), Fair Housing, ۳rd edition, Real Estate Education Company, Chicago,Illinois.
- Ziff, Bruce(۲۰۰۶), Principles of Property Law, ۴th edition, Carswell.
- Anforth and Thawley(۲۰۰۲), Residential Tenancies Law in NSW, ۲nd edition, MIT press.

فهرست مطالعات

۱. مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن(۱۳۸۷)؛ ارزیابی و ارایه پیشنهاد دستورالعمل و الزامات معماري فناوری های ساختمانی (حوزه معماري)، شهریور، تهران.
۲. مجلس شورای اسلامی؛ قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن(۱۳۸۷).
۳. وزارت مسکن و شهرسازی(۱۳۸۵)؛ سند راهبردی طرح جامع مسکن، تهران.

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظري	جبراني	نوع واحد	تعداد واحد: ٢ واحد تعداد ساعت: ٣٢ ساعت	عنوان درس به فارسي: مسايل اقتصادي زمين عنوان درس به انگليسى: Economic Problems of Land			
	عملی							
	نظري	پايه						
	عملی							
	نظري	الزامي						
	عملی							
آموزش تكميلي عملی:			☐ ندارد ☒ دارد					
☐ سفر علمي ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☒ سمینار								

اهداف کلی

هدف کلی این درس آشنایی دانشجویان گرایش اقتصاد مسکن با یکی از مهمترین نهادهای در این بخش، یعنی زمین، می باشد.

اهداف رفتاری

انتظار می‌رود پس از گذراندن این واحد درسی توان تجزیه و تحلیل بازار زمین و نحوه اثرباری و اثربذیری آن از شرایط درون‌زا و برون‌زای جامعه در دانشجویان فراهم گردد.

سرفصل درس

۱) مروری بر اقتصاد زمین

۲) عرضه زمین و عوامل مؤثر بر آن

۳) تقاضای زمین و عوامل مؤثر بر آن

۴) ارزش و اجاره زمین

۵) کارایی در بازار دارایی‌ها

۶) ناکارایی در بازار دارایی‌ها، علل و نتایج

۷) دسترسی به زمین و بانک زمین

۸) مالیات بر زمین

۹) کاربرد زمین در شهرهای تک مرکزی

۱۰) کاربرد زمین در شهرهای چند مرکزی (نگاهی به دنیای حقیقی)

۱۱) منطقه بندی و کنترل کاربری زمین

روش ارزیابی

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	
	عملکردی		

فهرست منابع

الف) کتاب‌ها

۱. مباحثی در اقتصاد شهری، دکتر آ. سلیوان (جلد اول)، ترجمه دکتر جعفر قادری و علی قادری

۲. Dipasquale D., and Wheaton W., ۱۹۹۶, Urban Economics and Real Estate Markets,

Prentice Hall.

۳. O'Flaherty, Brendan, Cities. Cambridge, Mass: Harvard University Press

۴. McDonald J., ۱۹۹۷, Fundamentals of Urban Economics, Prentice Hall

۵. Alan W. Evans, Economics, Real Estate and the Supply of Land, Blackwell Publishing

۶. Raleigh Barlowe, Land Resource Economics, ۴th edition

- Dennis Capozza and G. Sick, "Valuing Long Term Leases: The Option to Redevelop", *Journal of Real Estate Finance and Economics*, Vol. 4, 1991
- Stuart Rosenthal and Robert Helsley, "Redevelopment and the Urban Land Price Gradient", *Journal of Urban Economics*, Vol. 25, No. 2, (1994).
- Case, K.E. & Shiller, R.J. (1989), "The efficiency of the market for single family homes", *American Economic Review*, 79(1): 125-137.
- Gatzlaff, Deon H. & Dogan Tirtiroglu (1995), "Real estate market efficiency: issues and evidence", *Journal of Real Estate Literature*, 3: 157-189.
- Rayburn, W., Devaney, M. & Evans, R. (1987), "A test of weak form efficiency in residential real estate returns", *AREUEA Journal*, 15: 22G22.
- Evans, Alan W. (1995), "The property market: ninety per cent efficient?" *Urban Studies*, 32: 5-29.
- Hager, D.P. & Lord, D.J. (1985), "The Property Market, Property Valuations and Property Performance Measurement". Institute of Actuaries, London.
- White, Paul, (1986), "Land availability, land banking and the price of land for housing", *Land Development Studies*, 1: 1-111.
- Needham, B. (1992), "A theory of land prices when land is supplied publicly: the case of the Netherlands", *Urban Studies*, 29(5): 669-686.
- Netzer, Dick, Land Value Taxation: Can and Will it Work Today? (Lincoln Institute for Land Policy, 1998)
- Bramley, G. (1992a), "The impact of land use planning and tax subsidies on the supply and price of housing in Britain", *Urban Studies*, 30: 5-20.
- N. Edward Coulson, "Really Useful Tests of the Monocentric Model," *Land Economics* (August 1991), 299-307.
- Evenson, Bengte and William C. Wheaton, 1992. "Land Variation in Land Use Regulations," in William G. Gale and Janet Rothernberg Pack Brookings-Wharton Papers on Urban Affairs 1992, The Brookings Institution pp. 221-251.
- Glasear J. Edward, Joseph Gyourko, Raven Saks, "Why is Manhattan So Expensive? Regulation and the Rise in House Prices," NBER Working Paper 1124, August 2004.
- Fischel, William A. "Comment on Carl Abbott's 'The Portland Region: Where Cities and Suburbs Talk to Each Other and Often Agree.'" *Housing Policy Debate* 8(1997).
- Fischel, William, *The Economics of Zoning Laws: A Property Rights Approach to American Land Use Controls* (Johns Hopkins University Press, 1985)
- Mills, Edwin S. "Economic Analysis of Urban Land-Use Controls," in Peter Mieszkowski and Mahlon Straszheim, eds., *Current Issues in Urban Economics* (Johns Hopkins University Press, 1979): pp. 511-541

- Glaser, E. L. and J. Guourko, ۲۰۰۲, "The Impact of Zoning on Housing Affordability", ۱۸
 NBER Working Paper ۸۸۷۵, March ۲۰۰۲
- Pogozinski J., and Sass, T., ۱۹۹۱, "Measuring the Effects of Municipal Zoning .۱۹
 Regulations: A Survey", Urban Studies ۲۸, ۵۹۷-۶۲۱
- Pogozinski J., and Sass, T., ۱۹۹۴, "The Theory and Estimation of Endogenous Zoning", ۲۰
 Regional Science and Urban Economics ۲۴, ۶۰۱-۶۳۰.
- Bramley, G. (۱۹۹۳b), "Land use planning and the housing market in Britain: the ۲۱
 impact on house building and house prices", Environment and Planning A, ۲۵: ۱۰۲۱-۱۰۵۱.

فهرست مطالعات

- انجمن زمین شناسی اقتصادی ایران (۱۳۹۰)، مجموعه مقالات سومین همایش انجمن زمین شناسی
 اقتصادی ایران، دانشگاه شهید چمران اهواز، تهران، اسفندماه.

	نظری	جبرانی				عنوان درس به فارسی:
	عملی					سیاستهای مسکن
	نظری	پایه		تعداد واحد:	۲ واحد	در کشورهای در
	عملی			تعداد ساعت:	۳۲ ساعت	حال توسعه
	نظری	الزامی				عنوان درس به انگلیسی:
	عملی					Housing Policies in Developing Countries
دروس پیش‌نیاز:		آموزش تكمیلی عملی:		■ ندارد	■ دارد	■ آموزش تكمیلی عملی
ندارد		■ سفر علمی		■ کارگاه	■ آزمایشگاه	■ سمینار

اهداف کلی

- شناخت کلی مشکلات در حیطه مسکن در کشورهای در حال توسعه
- راهکارهای توسعه بخش مسکن در کشورهای مختلف
- بررسی تطبیقی آنها با برنامه‌ها و سیاستهای مسکن در ایران

اهداف رفتاری

هدف رفتاری این درس آن است که پس از گذراندن این واحد درسی، دانشجویان به یک شناخت کلی از مشکلات در حیطه مسکن در کشورهای در حال توسعه دست یافته باشند و با راهکارهای اتخاذی توسط کارشناسان بخش مسکن در کشورهای مختلف آشنا گردند و همچنین بتوانند با ترکیب و بررسی تطبیقی آنها با برنامه‌ها و سیاستهای مسکن در ایران، بخصوص مباحث نوینی نظری مسکن مهر، به تجزیه و تحلیل نقاط قوت و آسیب سیاستهای مأذوذ بپردازند.

سرفصل درس

* بخش اول: سیاست‌های مسکن در برخی کشورهای در حال توسعه

- (۱) مکزیک
- (۲) برباد
- (۳) شیلی
- (۴) هند
- (۵) چین
- (۶) مصر
- (۷) ترکیه

* بخش دوم: سیاست‌های مسکن در ایران

- (۱) سیاست‌های مسکن پیش از انقلاب اسلامی ایران
- (۲) مروری بر عملکرد بخش مسکن در ایران طی سی سال بعد از انقلاب اسلامی
- (۳) بررسی برخی برنامه‌های اجرایی در بخش مسکن

۱-۳) طرح جامع مسکن در ایران

۲-۳) مسکن مهر

۳-۳) مسکن اجاره‌ای

۴-۳) انبوهسازی در بخش مسکن

روش ارزیابی

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

الف) کتاب ها

Strategies for Housing Sector, Islamic Republic of Iran, Ministry of Housing and Urban Development, World Bank, May ۲۰۰۴.

Housing Policy in Developing Countries, Edited by Gil Shidlo, ۱۹۹۰, Routledge.

Publication.

ب) مقاله ها

۳. حسین خراقی، نگاهی به برنامه سوم بخش مسکن (۱۳۷۹-۸۳)، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره ۲۹، زمستان ۱۳۷۸.

۴. شراره امانی، مسکن در برنامه چهارم توسعه، راه حل ها، نقد و بررسی، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره های ۳۵ و ۳۶، زمستان ۱۳۸۳.

فهرست مطالعات

۱. فردین یزدانی، ارزیابی برنامه های تأمین مسکن گروه های کم درآمد و نظام پرداخت یارانه بخش مسکن در برنامه های پنج ساله توسعه، همایش سیاست های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷

۲. گزارشی از طرح جامع مسکن، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره های ۳۷ و ۳۸، تابستان ۱۳۸۵.

۳. طرح جامع مسکن، سند راهبردی - اجرایی، وزارت مسکن و شهرسازی، خرداد ۱۳۸۵.

۴. مهدی حیدری، طرح مسکن مهر و چالش های فراروی آن در چارچوب توسعه شهری، همایش سیاست های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷

۵. علی عبدی، ارزیابی میزان تحقق پذیری اهداف سیاست مسکن استیجاری در ایران، همایش سیاست های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷

دروس پیش‌نیاز: اقتصاد مسکن و مسائل اقتصاد ایران	نظری	جبرانی	نوع واحد: تعداد واحد: تعداد ساعت: آموزش تكميلی عملی:	عنوان درس به فارسي: بررسی تطبیقی بازار مسکن ایران و جهان عنوان درس به انگلیسي: Adaptive Ananlysis of Housing Market in Iran and the World		
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	الزامي				
	عملی					
	نظری	اختياری				
		☐ ندارد ☒ دارد ☐ سفر علمي ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار				

اهداف کلی

- آشنایی دانشجویان با تجارب سایر کشورها در زمینه مدیریت حاشیه‌نشینی
- آشنایی دانشجویان با راهکارهای افزایش کارآمدی سیاستهای مالیاتی به منظور مدیریت بازار مسکن
- ارتقای دانش عمومی دانشجویان در زمینه نقش و جایگاه دولت در بازار زمین کشورهای مختلف و نتایج حاصل از آن
- آشنایی دانشجویان با نظامهای حقوقی مالیکت زمین در کشورهای مختلف جهان و آثار آن بر تحولات بازار مسکن
- افزایش آگاهی دانشجویان در زمینه الگوهای کارآمد ساخت و ساز
- آشنایی دانشجویان با برنامه‌های بهبود کیفیت مسکن در کشورهای مختلف جهان

اهداف رفتاری

- ارتقای دانش علمی دانشجویان در خصوص الگوهای مختلف اسکان جمعیت

- آشنایی دانشجویان با روش‌های نوین تامین مالی مسکن در سایر کشورهای جهان
- ارتقای دانش عمومی دانشجویان با زمینه‌های مداخله دولت در بازار مسکن
- ارتقای دانش عمومی دانشجویان در زمینه نقش سیاستهای حمایتی و مالیاتی دولت در مدیریت بازار مسکن
- آشنایی دانشجویان با نتایج بکارگیری الگوهای مختلف حمایتی در بازار مسکن

سرفصل درس

۱-۳ - مطالعه تطبیقی

- تاریخچه مطالعات تطبیقی
- مبانی نظری مطالعه تطبیقی
- انواع مطالعات تطبیقی
- مطالعات تطبیقی در حوزه مسکن
- ۳-۲- مقایسه تطبیقی بازار مسکن ایران با سایر کشورهای جهان
- ۳-۱- تحولات جمعیتی و نقش آن در تقاضای مسکن

- رشد جمعیت
- مهاجرت
- تحولات خانوار
- برنامه‌های اسکان
- ۲-۲- تامین مالی مسکن
  - نقش بانکها و موسسات اعتباری در تامین مالی مسکن
  - میزان اثربخشی وام‌های رهنی در افزایش میزان استطاعت (Affordability) خریداران مسکن
  - خدمات مختلف اعتباری برای تامین مالی مسکن
- ۲-۳- نقش دولت در بازار مسکن
  - نقش دولت در تنظیم بازار مسکن

■ سیاستهای حمایتی دولت در بخش مسکن

۴-۲-۳- حاشیه‌نشینی

■ عوامل موثر بر حاشیه نشینی

■ برنامه‌های دولت به منظور بهبود سکونت حاشیه‌نشینان

۵-۲-۳- نظام مالیات و عوارض در بخش مسکن

■ قوانین و مقررات مالیاتی در بخش مسکن

■ نقش و اثربخشی مالیات و عوارض در مدیریت عرضه و تقاضای مسکن

۶-۲-۳- اقتصاد زمین

■ قوانین و مقررات کاربری زمین

■ ساختار مالیکت زمین (دولتی و غیردولتی)

■ ساختار قضایی کاربری زمین

۷-۲-۳- الگوهای ساخت و ساز مسکن

■ فن‌آوری ساخت و ساز

■ کیفیت ساخت

■ الگوهای طراحی

■ بهره‌وری زمین (تراکم ساختمانی)

■ کارایی تولید مسکن

■ هزینه‌های ساخت و ساز

۸-۲-۳- کیفیت مسکن

■ مقررات ساخت و ساز مسکن

■ نظام مدیریت ساخت و بهره‌برداری مسکن

■ برنامه‌های بهبود کیفیت مسکن

■ برنامه‌های نوسازی بافت‌های فرسوده

روش ارزیابی

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

منابع فارسی

- احمدی، وحید، (۱۳۸۷)، "آسیب‌شناسی بازار مسکن در ایران: بایدها و نبایدھای دخالت دولت در بخش مسکن"، چوک آشتیان.
- خسروی، حسن، (۱۳۸۷)، "تحلیلی بر رویکردهای جدید دولت به بازار مسکن"، موسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد.
- لاکویان، آپرودیسیو، (۱۳۶۴)، "خانه‌سازی در جهان سوم (تامین مسکن حداقل)", ترجمه مینتو رفیعی، انتشارات وزارت برنامه و بودجه.
- مجتبهد، احمد، (۱۳۸۷)، "شناسایی روش‌های نوین تجهیز منابع در بانک مسکن با نگرش تخصیص در بخش مسکن"، پژوهشکده پولی و بانکی.
- عبدی، محمدرضا و حمید عسکری آزاد (۱۳۸۷)، "کاربرد مالیات بر عایدات سرمایه در اصلاح ساختار تقاضا و تعدیل نوسانهای قیمتی مسکن"، مجله اقتصادی، جلد ۸، شماره ۸۲-۸۱.

منابع انگلیسی

- Rihoux, Benoit and Heike M. Grimm, (۲۰۰۶), "Innovative Comparative Methods for - Policy Analysis: Beyond the Quantitative-Qualitative Divide", Springer
- Boelhouwer, Peter J. and H. M. H. Van Der Heijden, (۱۹۹۳), "Methodological Trends in - International Comparative Housing Research", Journal of Housing and Built Environment, Vol. 8, No. 4., PP. ۳۷۱-۳۸۲.

Boelhouwer, Peter, (۱۹۹۲), "Housing Systems in Europe", Journal of Housing and Built Environment, Vol. ۸, No. ۴, PP. ۳۶۵-۳۷۰.

Boelhouwer, Peter J.; Marietta E. A. Haffner and H. M. H. Van Der Heijden, (۲۰۰۰), - "Putting Comparative Housing Research into Practice", Journal of Housing and Built Environment, Vol. ۱۵, No. ۱, PP. ۱-۹.

Hallet, Graham, (۱۹۸۸), "Land and Housing Policies in Europe and USA: A Comparative Analysis", Routledge.

Sims, John Revel, (۲۰۰۷), "Urban Land Reform: A Comparative Study of Policy Land - and Housing", UCLA.

Ball, Michael, (۱۹۸۵), "Land Rent, Housing and Urban Planning: A European - Perspective", Routledge.

International Association of Legal Science, (۲۰۰۲) "Land law in Comparative - Perspective", Kluwer Law International.

Brennan, Ellen M., (۱۹۹۲), "Urban Land and Housing Issues", In "Third World Cities: - Problems, policies and prospects" Edited by John D. Kasarda and Allan M. Parnell, Sage Publications.

Himiyama, Yukio and Manik Hwang, (۲۰۰۰), "Land Use change in Comparative - Perspective", Science Publisher

Hassell, Scott; Anny Wong; Ari Houser; Debra Knopman and Mark Bernstein, (۲۰۰۳), - "Building Better Home: Government Strategies for Promoting Innovation in Housing", RAND Corporation

Kemp, Peter, (۲۰۰۷), "Housing Allowance in Comparative Perspective", The Policy - Press.

Shidlo, Gill, (۱۹۹۴), "Housing Policy in Developing Countries", Routledge.

Buckley, Robert M. and Jerry Kalarickal, (۲۰۰۵), "Housing Policy in Developing - Countries: Conjectures and Refutations", The World Bank Research Observer, Vol. ۲۰, No. ۲, PP. ۲۲۲-۲۵۷.

- Tipple, A. Graham and Kenneth G. Willis, (۱۹۹۱), "Housing the Poor in the Developing World: Methods of Analysis, Case Studies and Policies", Routledge.
- Chester, C., (۱۹۸۱), "International Housing Policies: A Comparative Analysis", - McGuire.
- Dolling, John, (۱۹۹۷) "Comparative Housing Policy: Government and Housing in Advanced Industrialized Countries", Macmillan.
- Daphne, Frank, (۲۰۰۸), "Sustainable Housing Finance for Low-income Groups: A Comparative Study", Nomos.
- Chiuri, M. C., and Tullio Jappelli, (۲۰۰۳), "Financial Market Imperfections and Home Ownership: A Comparative Study", European Economic Review, Volume 47, Issue 5,
- Pages ۸۵۷-۸۷۵.
- Edgar, Bill, (۲۰۰۴), "Immigration and homelessness in Europe", The Policy Press.
- Golland, Andrew (۱۹۹۹), "Systems of Housing Supply and Housing Production in Europe: A Comparison of the United Kingdom, the Netherlands and Germany", Ashgate.
- Boelhouwer, P. J. and H. M. H. Van Der Heijden, (۱۹۹۲), "Housing System in Europe, Part I: A Comparative Study of Housing Policy", Delft University Press.
- Papa, O.A., (۱۹۹۲), "Housing Systems in Europe, Part II: A Comparative Study of Housing Finance", Delft University Press.

فهرست مطالعات

- سازمان عمران و بهسازی شهری ایران(۱۳۷۹)، خلاصه نتایج بافت‌های طرح مطالعاتی بررسی تطبیقی توسعه پنج کلانشهر ایران، تهران: دی ماه.
- حبیبی، محسن و زهرا اهر، (۱۳۸۳)، "بررسی ابعاد کیفی مسکن در ایران"، گزارش طرح مطالعاتی، وزارت مسکن.
- مرکز مطالعات تکنولوژی دانشگاه علم و صنعت، (۱۳۸۸)، "بررسی تطبیقی سیاست‌های مالیاتی زمین و مسکن در کشورها و ملاحظات به کارگیری آنها در ایران"، دانشگاه علم و صنعت.

- کرمی، افшин، (۱۳۸۶)، "بررسی وضعیت بازار مسکن در ایران (با تاکید بر سیاستهای دولت)"،
موسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد.

World Bank, (۲۰۰۹)، "Housing Finance Policy in Emerging Markets", World Bank - Publications.

ندارد دروس پیش‌نیاز:	نظری	جبرانی	نوع واحد: تعداد واحد: تعداد ساعت: ساعت:	عنوان درس به فارسی: سیاستهای انبوه‌سازی و توسعه مسکن عنوان درس به انگلیسی: Policies of Housing Development
	عملی			
	نظری	پایه		
	عملی			
	نظری	الزامي		
	عملی			
	نظری	اختیاری		
آموزش تکمیلی عملی:		■ ندارد □ دارد	■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار	

اهداف کلی

- آشنایی با مفاهیم والگوهای برنامه ریزی و سیاستگذاری مسکن
- آشنایی با ابعاد مختلف سیاست انبوه سازی و تولید صنعتی
- آشنایی با برخی روش‌ها و سیستم‌های تولید صنعتی ساختمان
- آشنایی دانشجویان با تحلیلها و سیاست‌های مسکن جهت تصمیم سازی درخصوص سیاستگذاری در زمینه تولید انبوه مسکن.
- آشنایی با مفاهیم والگوهای برنامه ریزی و سیاستگذاری مسکن
- آشنایی با ابعاد و الزامات سیاست انبوه سازی مسکن
- یادگیری نظریه‌ها و مدل‌های تحلیل سیاست‌های مسکن
- آشنایی با تجربیات کشورهای مختلف در زمینه سیاست گزاری مسکن و انبوه سازی

اهداف رفتاری

- ایجاد توانایی در دانشجویان درجهت طراحی سیاست ها و استراتژی های مناسب بخش مسکن
- ایجاد توانایی در دانشجویان درجهت طراحی و ایجاد راههای نوین توسعه مسکن
- تربیت دانشجو جهت برنامه ریزی و سیاستگذاری در زمینه توسعه بخش مسکن
- فراهم نمودن ابزارقوی با کارکردنظری و تجربی برای درک و حل مسائل و موضوعات مختلف مسکن

سرفصل درس

فصل اول : مروری بر اقتصاد مسکن؛ تقاضا ، عرضه ، قیمت و تعادل بازار

- عوامل تعیین کننده تقاضای مسکن در کوتاه مدت و بلند مدت و ارتباط آن با نیاز مسکن
- عوامل تعیین کننده عرضه مسکن در کوتاه مدت و اثر آن بر قیمت های مسکن
- عرضه مسکن اضافی و اثر آن بر قیمت های مسکن در بلندمدت
- تعادل کوتاه مدت و بلند مدت بازار مسکن

فصل دوم : موارد شکست بازار و دخالت دولت

- تحلیل روابط دولت و بازار؛ اقتصاد نئوکلاسیک و اقتصاد رفاه
- عدالت و حداکثرسازی رفاه اجتماعی
- احداث مسکن اجتماعی

• مسکن گروه های کم درآمد

- سکونت گاههای غیر رسمی و نامناسب شهری
- بی خانمان ها
- بهسازی بافت های فرسوده شهری
- مسکن روستایی

فصل سوم : مروری بر سیاست های توسعه مسکن

-
- چارچوب مفهومی سیاست مسکن؛ اهداف، الزامات ، ابزارها و اندازه گیری اثرات
  - تسهیل کسب و کار و تشویق سرمایه گذاری بخش خصوصی در ساختمان و مسکن
  - توانمند سازی مدیریت مسکن
  - ایجاد و توسعه زیر ساخت ها
  - سیاست های مناسب زمین و توسعه شهری
  - سیستم کارامد تامین مالی و دسترسی به اعتبارات رهنی
  - سیستم کارامد یارانه های مسکن

- انبوه سازی و تولید صنعتی مسکن

فصل چهارم : اهداف سیاست انبوه سازی

- تولید صنعتی و استفاده از فناوری های جدید ساخت و ساز

- استفاده حداکثر و بهینه از مصالح و امکانات و منابع موجود

- سرعت زیاد در اجرا و قیمت پایین

- افزایش بهره وری و استفاده از صرفه های مقیاس تولید

- استفاده بهینه از زمین شهری، زیرساخت ها و فضای شهر

- رعایت الگوی مصرف و توجه به معماری و چیدمان شهری

- امکان نظارت موثر و رعایت استانداردهای ساخت و ساز

- فضای زیستی مناسب تر

فصل پنجم : ابزارها و الزامات سیاست انبوه سازی

- شرایط صنعت ساختمان سازی غیر دولتی و بازار مسکن

- نماگرهای مسکن و نماگرهای ترکیبی

- سود دهی و چشم انداز سازنده ها

- نظارت و استانداردها در بخش ساخت و ساز

- روند شاخص های هزینه ساخت

- عوامل تعیین کننده هزینه ساخت

فصل ششم: سیاست انبوه سازی و رژیم حقوقی بخش مسکن

- حقوق مالکیت در زمین و مسکن

- توسعه حقوق دارایی ها

- محدودیت های رژیم حقوق مالکیت

- شاخص حقوق مالکیت

فصل هفتم: سیاست انبوه سازی و رژیم مقرراتی بخش مسکن

- کنترل رشد شهرها

- نواحی مسکونی و مقررات استفاده از زمین

- نظام نامه ساختمان سازی و انبوه سازی

- شاخص رژیم مقرراتی ساختمان و مسکن

فصل هشتم : زیر ساخت های مسکونی

- خدمات زیر ساختی و کیفیت مسکن

- مسکن، زیر ساخت ها و بهداشت عمومی

- زیر ساخت، توسعه زمین شهری و عرضه مسکن
- مسکن و خصوصی سازی خدمات زیر ساختی
- مسکن، زیر ساخت و فقر
- شاخص زیر ساخت های مسکونی

فصل نهم: دسترسی به زمین

- توسعه مسکن در زمین های (Greenfield) بهره برداری نشده
- توسعه مسکن در زمین های (Brownfield) بهره برداری شده
- محدودیت ها و ملاحظات ریست محیطی توسعه مناطق و نواحی مسکونی
- شاخص های دسترسی به زمین
- عوامل تعیین کننده دسترسی به زمین

فصل دهم: دسترسی به اعتبارات رهنی و سیستم تامین مالی

- شرایط بخش تامین مالی مسکن
- شاخص های دسترسی به اعتبارات رهنی
- عوامل تعیین کننده دسترسی به اعتبارات رهنی

فصل یازدهم: یارانه های مسکن

- اصول و منطق یارانه های مسکن
- یارانه های سمت عرضه
- یارانه های سمت تقاضا
- کنترل قیمت ها
- شاخص یارانه های مسکن
- دسترسی و هدف گذاری یارانه ها
- ارزیابی نظام یارانه های مسکن در ایران

فصل دوازدهم: انبوه سازی مسکن شهری و مدیریت و برنامه ریزی در تامین و تولید آن

- مفاهیم صنعتی شدن و فرا صنعتی شدن در طراحی و تولید صنعتی ساختمان
- ملزمات توسعه و ترویج تولید صنعتی ساختمان
- هویت و تنوع در صنعت انبوه سازی مسکن
- معرفی برخی روش ها و سیستم های تولید صنعتی ساختمان
- ارزیابی سیستم ها و روش های اجرایی ساختمان
- احداث شهر های جدید

فصل سیزدهم: انبوه سازی مسکن روستایی و مدیریت و برنامه ریزی در تامین و تولید آن

- توجه به ساخت کالبدی-فضایی؛ الگوی هندسی شکل گیری سکونتگاه، ریختشناسی تراکم بافت، توپولوژی روستا، توزیع فضایی کاربری‌ها، ساختار ارتباطی
  - نظام فی و مهندسی کنترل ساخت و ساز روستایی
  - توجه به طرح هادی روستایی و ابعاد محیطی، اجتماعی، اقتصادی، کالبدی توسعه پایدار روستا
  - بهسازی بافت روستایی
  - روش‌های اجرا و سیستم‌های مناسب انبوه سازی مسکن روستایی
  - مشکلات و چالش‌های تولید صنعتی مسکن روستایی
- فصل چهاردهم: تجارب سایر کشورها
- تولید صنعتی و انبوه سازی مسکن در کشورهای توسعه یافته؛ کشورهای آمریکا، انگلستان، آلمان، هلند
  - تولید صنعتی و انبوه سازی مسکن در کشورهای در حال گذار
- فصل پانزدهم: سیر تحول سیاست‌های مسکن (انبوه سازی) در ایران
- قبل از انقلاب اسلامی
  - انقلاب و جنگ تحمیلی (۱۳۵۸-۶۷)
  - برنامه‌های اول تا چهارم توسعه اقتصادی (۱۳۶۸-۸۸)
  - برنامه پنجم توسعه اقتصادی (۱۳۸۹-۹۳)
  - مروری بر وضع موجود انبوه سازی و تولید صنعتی ساختمان در ایران

روش ارزیابی

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

منابع فارسی

۱. آیینی، محمد، موضوعات اقتصادی ، مدیریتی در بهسازی و نوسازی بافت های فرسوده شهری، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن ، ۱۳۸۶
۲. بهسازی و نوسازی بافت های فرسوده شهری (تجربیات جهانی و ایرانی) ، تالیف: (دکتر حبیبی - دکتر پور احمد - دکتر مشکینی)، انتشارات دانشگاه کردستان، چاپ شده، بهار ۱۳۸۶
۳. بافت قدیم شهر زنجان و روشهای موثر در ساماندهی آن، تالیف: (دکتر مشکینی)، انتشارات سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان، در حال چاپ، ۱۳۸۶
۴. پور جعفر ، محمد رضا ، مبانی بهسازی و نوسازی بافت قدیم شهرها، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۹
۵. دلال پور، محمد رضا ، برنامه ریزی مسکن ، انتشارات سمت ، تهران ، ۱۳۷۹

۶. رفیعی، مینو و دیگران، طرح جامع مسکن، سند راهبردی-اجرایی، وزارت مسکن و شهرسازی،

۱۳۸۵

۷. حناچی، سمین و همکاران، شهرسازی مشارکتی: مشارکت مردمی در برنامه ریزی توسعه و مدیریت شهری، طرح مشترک مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران با اداره آسیایی برنامه مدیریت شهری UMP، ۱۳۷۸.

۸. سمینار انبوه سازی و روش های تولید صنعتی ساختمان در ایران، مجموعه مقالات، ۲۲ و ۲۳ خرداد ۱۳۷۹، وزارت مسکن و شهرسازی، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن،

۹. سرابندی، بهروز، انبوه سازی و ببود کیفیت بخش مسکن، سازمان ملی زمین و مسکن ۱۰. سرتیپی پور، محسن و همکاران؛ ارزیابی و تحلیل ویژگی های مسکن روستایی؛ دانشگاه شهید بهشتی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، ۱۳۸۶

۱۱. فلامکی؛ محمد منصور، نوسازی و بهسازی شهری، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها، تهران، ۱۳۸۴.

۱۲. قاسم زاده، مسعود، راهنمای ارزیابی سیستم های ساختمانی در طرح و ساخت مسکن، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن، ۱۳۸۴.

۱۳. محمد کاری، بهروز، بررسی روش های طرح و اجرای صنعتی و نیمه صنعتی ساختمان و ارائه بهترین ترکیب ها، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن ۱۳۸۳،

۱۴. میر مقتدایی، مهتا، امکان پذیری کاربرد نظریه ساخت آزاد به منظور ارتقای پروژه های انبوه سازی در ایران، مهندسی ساختمان و علوم مسکن، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن، شماره یازدهم، دوره پنجم، پاییز و زمستان، ۱۳۸۶

۱۵. مجلس شورای اسلامی، قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن، ۱۳۸۷

۱۶. ماجدی، حمید، زمین مساله اصلی توسعه شهری، مجموعه مقالات همایش زمین و توسعه شهری، دانشگاه تهران، ۱۳۸۳

۱۷. نوذری، شعله، قاسم زاده، مسعود، رفیعزاده، ندا، ارزیابی تولید صنعتی ساختمان در ایران و روش های انتخاب و انتقال تکنولوژی پیشرفت آن، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن با همکاری شورای پژوهش های علمی کشور، ۱۳۸۴.

منابع انگلیسی

- Adams, D., Watkins, C., White, M., Planning, public policy and property markets, .۲
Blackwell publishing Company, ۲۰۰۵
- Adams, D., Watkins, C., Greenfield, Brownfield and Housing Development, Blackwell .۳
publishing Company, ۲۰۰۷
- Abra Warszawski, , Industrialized and Automated Building Systems: A Managerial .۴
Approach, Taylor & Francis; ۲ edition, ۱۹۹۹
- Boelhouwer, P.J. , and H.M.H. van der Heijden, Housing system in Europe : Part I. A .۵
Comparative study of Housing Policy , Housing and Urban Policy studies , Delft
university Press, ۱۹۹۲
- Belden, J., Wiener, R., Housing in Rural America: Building Affordable and Inclusive .۶
Communities, SAGE Publications, ۱۹۹۸
- Brown, T., Yates, N., Rural Housing Policy, Routledge, .۷
- Jenkins, P., Smith, H., Wang, Y., Planning and Housing in the Rapidly .۸
Urbanising World, Routledge, ۲۰۰۶
- Blake, R., Golland, A., Housing Development: Theory, Process and Practice, .۹
Routledge, ۲۰۰۳
- Bramley, G., Bartlett, W., Lambert, C., Planning, the market and private house building, .۱۰
Routledge
- Cox, Katherine , Improvement districts : Platforms for Sustainable urban regeneration .۱۱
, proceedings : Strategies for a sustainable Built Environment , Pretoria, ۲۰۰۰
- DiPasquale, Denise and Wheaton, William C.. Urban Economics and Real Estate .۱۲
Markets. (Chapters on residential real estate.) Prentice Hall, ۱۹۹۶
- Diamond, D., B. and Hoek-smit, M. C., Housing finance subsidies, ۲۰۰۵.۱۳
- Einarsson, T. and M. Marquis, Home production with endogenous growth, Journal of .۱۴
Monetary Economics ۳۹.۵۵۱-۵۸۹, ۱۹۹۷
- Forrest R. and Lee, J., Housing and social change , Routledge, ۲۰۰۲.۱۵
- Gibb, K. and Whitehead, C. , " Towards the More effective Use of Housing finance .۱۶
and subsidy ", Housing studies , ۲۰۰۷
- Garnett, D., and Perry, J., Housing Finance)Third Edition(Housing Studies .۱۷
Association, ۲۰۰۵, Housing strategy WA- Residential Housing Sustainability , April ۲۰۰۲.
- Hegedus, J. and struyk, R. ,Housing finance , New and Old Models , Open Society .۱۸
Institute, ۲۰۰۵
- Hasan M. S. and M. Taghvi , " Residential investment, macroeconomic activity and .۱۹
financial deregulation in the UK : an empirical investigation " Journal of Economics and
Business ۵۴.۴۴۷-۴۶۲, ۲۰۰۲.
- Mara S. Sidney, Unfair Housing: How National Policy Shapes Community Action. .۲۰
University Press of Kansas, ۲۰۰۲.
- Q'Sullivan t., Gibb k., Housing Economics and Public policy ,Blackwell Science Ltd., .۲۱
۲۰۰۲.
- Oxley, M., Economics, planning and Housing, Palgrave MacMillan, ۲۰۰۴.۲۲
- Paul N. Balchin, Maureen Rhoden, Housing policy: an introduction, ۴th edition. .۲۳
London: Routledge, ۲۰۰۲.
- Renaud, B. and Jaffee, D., " Strategies to Develop Mortgage Markets in .۲۴
TransitionEconomics , World Bank Policy Research Working Paper , ۱۹۹۶.
- Rosser, E., Rural Housing and Code Enforcement: Navigating Between Values and .۲۵
Housing Types, Georgetown Journal on Poverty Law & Policy, Vol. ۱۷, p. ۲۲, ۲۰۰۷.

Stephens, M . , " globalizations and Housing Finance Systems in advanced and .۲۶
Transition Economics,Urban studies , ۲۰۰۳.

Stein , Alfredo & Vance, Irene , The role of housing finance in addressing the needs of .۲۷
the urban poor : lessons from Central America, Environment and Urbanization, vol.۲۰,
No. ۱۱۲-۳۰ , ۲۰۰۸

Schwartz, Alex F. Housing Policy in the United States. Routledge.۲۸
UN/ ECE , Housing finance system for countries in transition principles , New york , .۲۹
Geneva , ۲۰۰۵

Warnock , v. and Warnock , F . , " markets and Housing Finance " NBER Working .۳۰
paper , ۲۰۰۷

Williams p. , " Directions in Housing Policy : To wards Sustainable Housing Policies .۳۱
for the UK , Paul Chapman , London , ۱۹۹۷.

فهرست مطالعات

۱. بمانیان ، محمد رضا ، بررسی عوامل موثر بر شکل گیری ساختمان های بلند در ایران ، رساله دکتری ، گرایش معماری
۲. جواهری پور، مهرداد، تجربه جهانی نظام مالی مسکن کم درآمدها، سازمان ملی زمین و مسکن، دفتر برنامه ریزی، ۱۳۸۳
۳. بنیاد مسکن انقلاب اسلامی(۱۳۸۶)، " ارزشیابی اجرای طرح های هادی روستایی " جلد اول و دوم، پژوهشکده سوانح طبیعی ، معاونت عمران روستایی ، طرح پژوهشی.
۴. اهری، زهرا، امینی جدید، شهلا ، تجارب کشور های مختلف در تامین مسکن، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن ، ۱۳۷۵.
۵. سازمان عمران و بهسازی شهری ایران(۱۳۷۹)؛ خلاصه نتایج یافته های طرح مطالعاتی بررسی تطبیقی توسعه پنج کلانشهر ایران، تهران: دی ماه.

۶. طرح جامع مسکن، سند تحلیلی؛ جمع بندی مطالعات؛ وزارت مسکن و شهرسازی ۱۳۸۵،
۷. وزارت مسکن و شهرسازی، "سند راهبردی طرح جامع مسکن" وزارت مسکن و شهرسازی ۱۳۸۵،
۸. وزارت مسکن و شهرسازی، ارزیابی نظام یارانه های مسکن در ایران، پژوهشکده اقتصادی دانشگاه شریف، ۱۳۸۷
۹. بخش های مسکن قوانین برنامه های توسعه و مستندات برنامه های مذکور در بخش ساختمان و مسکن
۱۰. انتشارات دفتر برنامه ریزی اقتصاد مسکن وزارت مسکن و شهرسازی
۱۱. گزارش اقتصادی و ترازنامه بانک مرکزی؛ فصل ساختمان و مسکن (ادوار مختلف)
۱۲. مجموعه گزارش های تحقیقاتی "سیستم های مطرح در پروژه های انبوی سازی ساختمان های مسکونی" ، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن ۱۳۸۷،
۱۳. مقالات ارائه شده در سیزدهمین همایش "سیاست های توسعه مسکن در ایران" جلد اول و دوم ۱۳۸۷،
۱۴. مجموعه مقالات پایداری و شهر، انتشارات صدرا، تدوین و گردآوری، بهار ۱۳۸
۱۵. مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن، آئین نامه طراحی ساختمان ها در برابر زلزله، استاندارد ۸۴ - ۲۸۰۰، ویرایش سوم، ۱۳۸۴.

	نظری	جبرانی			عنوان درس به فارسی:
	عملی				
دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	تعداد واحد:	۲ واحد	تکنولوژی های ساخت
اقتصاد مسکن	عملی		تعداد ساعت:	۳۲ ساعت	مسکن (با تأکید بر استانداردها)
	نظری	الزامی			عنوان درس به انگلیسی:
	عملی				Technologies of Construction (with focus on Standards)
	نظری	اختیاری			
	عملی		آموزش تكمیلی عملی:	دارد ☒ ندارد ☐	
			سفر علمی	☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☒ سخنرانی	

اهداف کلی

- آشنایی با تکنولوژی های و روش های مدرن ساخت سیستم های ساختمانی معاصر
- آشنایی با روش های علمی مقایسه و انتخاب مناسب ترین تکنولوژی ساخت مسکن
- آشنایی با فناوری های نوین ساختمانی و استفاده از مصالح برای اجرای سریع تر، سبکتر و مقاوم تر ساختمان و ایجاد توانایی تجربی و تحلیل و انتخاب بهینه مصالح و تکنولوژی ساخت
- آشنایی با روش هایی که می توانند با افزایش سهم عناصر پیش ساخته در ساخت مسکن، سرعت اجرای ساختمان و کیفیت آنرا بهبود بخشد و موجب کاهش هزینه احداث مسکن و ساختمان گردد
- درک روندهای صنعت ساختمان و آشنایی با استانداردهای کیفیت و روندهای تکنولوژی ساختمان سازی
- آشنایی با استانداردهای مهم ساخت مسکن
- شناسایی و توصیف تاثیرات تکنولوژی ساختمان بر جامعه و محیط پیرامون

اهداف رفتاری

- طرح ریزی یک برنامه نگهداری برای منازل مسکونی
- طرح ریزی یک برنامه مدرنسازی برای منازل مسکونی

• آشنایی با تکنولوژی بومی و شیوه بهره برداری از مصالح موجود در منطقه

سرفصل درس

۱-۲- مقدمه

- مروری بر صنعت مسکن و ساختمان
- بررسی پیشینه تاریخی - اقتصادی - اجتماعی زمینه ساز ایجاد تفکر صنعتی و روش های اجرایی جدید و به طبع آن استانداردهای جدید در ساخت مسکن و ساختمان
- بررسی نیازهای اولیه روش های اجرایی جدید و تکنولوژی های ساخت جدید مسکن و تفکرات صنعتی از قبیل استاندارد کردن
- مروری بر صنعت ساختمانسازی سبز
- توسعه مسکن همساز با توسعه پایدار

۲-۱- تکنولوژی های ساخت مسکن و ساختمان

- تکنولوژی های بومی ساخت مسکن
- تکنولوژی های مدرن ساخت مسکن
- تکنولوژی های و روش های مدرن ساخت سیستم های ساختمانی معاصر
- تکنولوژی های هوشمند ساخت مسکن
- روش های علمی مقایسه و انتخاب مناسب ترین تکنولوژی ساخت مسکن
- فناوری های نوین ساختمانی

۲-۲- مصالح نوین ساختمانی

- بررسی مقایسه ای مزایای اقتصادی مصالح ساختمانی جدید نسبت مصالح قدیمی
- مصالح جدید و روش های بازیافت آنها در ساخت مجدد
- نقش مصالح مصرفی در کاهش هزینه های تولید مسکن و ساختمان
- تکنولوژی بومی و شیوه بهره برداری از مصالح موجود در منطقه
- استفاده از مصالح جدید در سیستم های ساختمانی
- مصالح تجدید پذیر و اثر آن بر توسعه پایدار

۲-۳- استانداردهای ساخت و طراحی مسکن و ساختمان

- استانداردهای مهم ساخت مسکن

- کیفیت تکنولوژی ساخت مسکن و ساختمان
- ارزیابی کیفی ساخت در ارتباط با استانداردهای صنعتی ساختمان
- آثار روندهای صنعت ساختمان و تکنولوژی ساختمان سازی آشنایی بر استانداردهای کیفیت مسکن قوانین ایمنی و سلامتی و نگرش ایمنی مناسب به مسکن
- معیارها و قواعد مدیریت ساخت و نگهداری ساختمان و محیط مسکونی
- استانداردهای مصالح و فرآورده های ساختمانی
- حفاظت از ابرزی در ساختمان

۲-۵- تکنولوژی های تولید اقتصادی مسکن

- انواع مسکن و ویژگی های آن
- تکنولوژی های افزایش سهم عناصر پیش ساخته در ساخت مسکن
- تکنولوژی های اجرای سریع تر، سبکتر و مقاوم تر ساختمان و ایجاد توانایی تجربه و تحلیل و انتخاب بهینه مصالح
- تکنولوژی های مناسب برای افزایش کاربرد صنعت در تولید مسکن در مقیاس انبوه
- شیوه های تولید مسکن متناسب با نظام اعتبارات مالی مورد نیاز جهت تأمین مسکن
- روش های مناسب دستیابی به امکانات مالی برای احداث، بازسازی و بهسازی مسکن و سکونتگاه های انسانی
- تکنولوژی های بهینه کردن طرح فضاهای و ترکیب آنها به ویژه در تولید صنعتی مسکن و ساختمان
- سیاست ها و راهبردهای مقابله با سوانح طبیعی و بازسازی پس از آن (کاهش حجم خسارات)

۲-۶- ایمنی ، نگهداری و ترمیم مسکن و ساختمان

- ایمنی و نگهداری خانه

- شناخت منابع ایجاد آسیب در ساختمان

- تکنولوژی های لازم جهت جلوگیری از بروز آسیب ها در ساختمان
- تکنولوژی های ترمیم آسیب ها در ساختمان
- مقاوم سازی ساختمان در برابر بلایا
- پدافند غیرعامل و تکنولوژی های ساخت مسکن
- پدافند غیرعامل و استانداردهای ساخت مسکن

۲-۷- تکنولوژی ساخت و برنامه ریزی اقتصادی در بخش مسکن

- تکنولوژی های تولید انبوه مسکن
- تکنولوژی های ساخت مسکن ارزان قیمت

- تکنولوژی بومی و بهره برداری از مصالح بومی
- تکنولوژی تولید سریع مسکن با دوام
- شناسایی و توصیف تاثیرات تکنولوژی ساختمان بر جامعه و محیط پیرامون
- فرایند اقتصادی انتخاب مناسب ترین سیستم های ساختمانی
- برنامه ریزی برنامه نگهداری منازل مسکونی
- برنامه ریزی برنامه مدرنسازی منازل مسکونی
- برنامه ریزی تامین امور زیر بنایی مسکن (آب، برق، گاز، سیستم فاضلاب و پسماند)
- تکنولوژی ساخت و شیوه مدیریت بحران زلزله در شهرهای بزرگ
- تجربه کشورهای پیشرفته و در حال توسعه در برنامه ریزی و استفاده از تکنولوژی ها و استانداردهای نوین ساخت مسکن

روش ارزیابی

پروژه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

منابع فارسی

- ۱- پاولی، مارتین(۱۳۸۲)، " سیستم های ساختمانی آینده، نگاهی به معماری فردا" ، ترجمه محمد گلابچی، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۲- دفتر تدوین و ترویج مقررات ملی ساختمان، "مبحث پنجم مقررات ساختمانی ایران، "مصالح و فرآورده های ساختمانی، نشر توسعه ایران، ۱۳۸۲.
- ۳- حامی، احمد(۱۳۸۵)، " مصالح ساختمانی" ، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۴- عندلیب، علیرضا(۱۳۸۶)، "نوسازی بافتی‌های فرسوده شهر تهران" ، سازمان نوسازی شهر تهران.
- ۵- مارگولیوس، ایوان(۱۳۸۴)، " معمار، مهندس، ساختار" ، ترجمه محمد گلابچی، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۶- محمودی، محمد مهدی(۱۳۸۸)، "توسعه مسکن همساز با توسعه پایدار" ، انتشارات دانشگاه تهران.

منابع انگلیسی

- Braow, T.S. (۲۰۰۶), "The Science of building", Book Surge Publishing. ۱
- Cameron K Andres and Ronald C. Smith, (۲۰۰۵), "Principles and Practices of Commercial Construction", Prentice Hall. ۲
- Charles F. Floyd and Marcus T. (۲۰۰۵), "Real Estate Principles", ۸th Edition; Allen,Dearborn Financial Publishing, Inc ۳
- Chew, M. (۲۰۱۱), "Construction Technology for Tall Building", Singapore University Press. ۴
- Craighead G. (۲۰۰۲), "High- Rise Security and Fire Life safety", Butterworth Heinemann, second edition. ۵
- David L. Goetsch (۲۰۰۸), "Construction Safety and Health", Prentice Hall. ۶
- Edward Allen Joseph Iano, John Wiley and Sons (۲۰۰۲), "Fundamentals of Building Construction: Materials and Methods", Fourth Edition, ", Prentice Hall. ۷
- Garcia, B. (۲۰۱۱), "Earthquake Architecture: New Construction Techniques for Earthquake Prevention", Paco Asensio. ۸
- Hausladen, H., Saldanha, M. Leidl, p. & Sager, c. (۲۰۰۵), "Climate Design: Solution for Building that can do more with less technology", Birkhauser Basel. ۹
- Hutcheon, Neil and Gustav Handegord (۱۹۹۵), "Building Science for a Cold Climate", National Research Council of Canada. ۱۰
- Mostaedi, A. (۲۰۰۲), "Sustainable Architecture: Hi-Tech Housing", Gingko Press. ۱۱
- Ching, Francis D.K.(۲۰۱۱), "Building Construction Illustrated", ۷rd ED, Wiley Publishers, New York, NY. ۱۲
- NCCER (۲۰۰۶), "Construction Technology", ۲nd ed, Pearson/Prentice Hall, Upper Saddle River, N.J. ۱۳
- Ritter, A. (۲۰۰۶), "Smart materials in Architecture, Interior Architecture and Design", Birkhauser Basel. ۱۴
- Sassi, P. (۲۰۰۶), "Strategies for Sustainable Architecture", ۱th edition, Taylor& Francis. ۱۵
- Sinopoli, J. (۲۰۰۶), "Smart Building", Spicewood Publishing. ۱۶
- Slessor, C. & Lindon, J. (۲۰۱۱), "Eco-Tech: Sustainable Architecture and high Technology", W.W. Norton& Company. ۱۷
- Spence, William P.(۱۹۹۸), "Construction Methods, Materials, and Techniques. Delmar Publishers, Albany, NY. ۱۸
- Yeang, K. (۲۰۰۶), "Ecodesign: A manual for Ecological Design", Academy press. ۱۹
- Wooly, T (۲۰۰۶), "Natural Building: A guide to materials and techniques", Crowood Press. ۲۰

فهرست مطالعات

۱. مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن(۱۳۸۷)؛ ارزیابی و ارایه پیشنهاد دستورالعمل و الزامات معماري فناوري های ساختماني (حوزه معماري)، شهریور، تهران.
۲. وزارت مسکن و شهرسازی(۱۳۷۲)؛ ارزیابی و مقایسه روش های متداول ساختمان سازی در کشور، معاونت امور مسکن، تهران، شهریور، طرح پژوهشی.
۳. ويسه، سهراب و همكاران(۱۳۷۶)؛ بررسی مصرف مصالح ساختمان در الگوهای ساختمان متفاوت در کشور، طرح پژوهشی.
۴. محمدکاری، بهروز(۱۳۸۵)؛ بررسی روشهای طرح و اجرای صنعتی و نیمه صنعتی ساختمان و ارایه بهترین ترکیب ها، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن، تهران، طرح پژوهشی.
۵. نوذری، شعله؛ قاسم زاده، مسعود و رفیع زاده، ندا(۱۳۸۴)؛ ارزیابی تولید صنعتی ساختمان در ایران و روش های انتخاب و انتقال تکنولوژی پیشرفته آن؛ مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن با همکاری شورای پژوهشی علمی کشور، طرح پژوهشی.
۶. سازمان ملی زمین و مسکن(۱۳۸۰)؛ مجموعه مقالات هفتمین همایش سیاستهای توسعه مسکن در ایران، فناوري در صنعت ساختمان و مسکن.

ندارد دروس پیش نیاز:	نظری	چیرانی	نوع واحد: تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به فارسی: نوسان های اقتصادی و مسکن عنوان درس به انگلیسی: Economic Fluctuations and Housing
	عملی			
	نظری	پایه		
	عملی			
	نظری	الزامی		
	عملی			
	نظری	اختیاری		
آموزش تكميلی عملی:		☐ ندارد ☒ دارد	☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☒ سمینار	

اهداف کلی

- شناخت ادوار تجاری در اقتصاد کلان
- بررسی سهم بخش مسکن از اقتصاد هر کشور
- بررسی شکل گیری حبابهای قیمتی و روشهای از بین بردن آنها

اهداف رفتاری

با توجه به اهمیت مباحث مریبوط به ادوار تجاری در اقتصاد کلان و همچنین سهم قابل توجه بخش مسکن از اقتصاد هر کشور، هدف این واحد درسی آن است که دانشجویان پس از گذراندن این واحد درسی با ماهیت ادواری بخش مسکن آشنا گردند. همچنین با توجه به تجربه مشاهده حبابهای قیمتی در بخش مسکن در کشورهای مختلف، دانشجویان با ادبیات حبابها و نحوه اثرگذاری آن بر بخش مسکن آشنا گردند.

سرفصل درس

* بخش اول: رابطه بخش مسکن و اقتصاد کلان

* بخش دوم: مباحث مربوط به سیکل‌ها

- ۱) ادبیات اقتصادی سیکل‌های تجاری
- ۲) بررسی سیکل‌های بخش مسکن در جهان
- ۳) بررسی سیکل‌های مسکن در ایران

* بخش سوم: مباحث مربوط به حباب‌ها

- ۱) ادبیات اقتصادی حباب‌ها
- ۲) بررسی حباب‌های مسکن
- ۳) منشاء و راههای از میان بردن حباب‌ها
- ۴) بررسی حباب‌های مسکن در ایران

روش ارزیابی

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

الف) کتاب‌ها

- راهنمای توین اقتصاد کلان، بی‌اسنودن، اج‌وین، پی‌وینار کوویچ، ترجمه دکتر سید منصور خلیلی عراقی و دکتر علی سوری، انتشارات برادران، چاپ اول: پائیز ۱۳۸۳.

John P. Calverley, ۲۰۰۴, Bubbles and how to survive them, Nicholas Brealey Publishing

Housing and Business Cycle, World Economic Outlook, IMF, April ۲۰۰۸ -

ب) مقاله‌ها

- فردین یزدانی، مقدمه‌ای بر مباحث نظری ارتباط بین سیاست‌های کلان اقتصادی و بخش مسکن،
فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره ۴۲، زمستان ۱۳۸۶.
- آسیه منصور و مرتضی اسدی، دوره‌های کوتاه مدت و بلندمدت مسکن در اقتصاد ایران (۱۳۵۳-۷۰)،
فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره ۱۵، تابستان ۱۳۷۴.
- محمد رضا فرهادی پور، چرا بحران مالی از گذرگاه حباب مسکن می‌گذرد؟، فصلنامه اقتصاد مسکن،
شماره ۴۲ و ۴۳، بهار ۱۳۸۸.
- سقوط بزرگ ۲۰۰۸ مانع ژئوپلیتیکی برای غرب، نوشتۀ راجر آلتمن، ترجمه پروانه اصلانی، فصلنامه
اقتصاد مسکن، شماره ۴۲ و ۴۳، بهار ۱۳۸۸.
- فردین یزدانی بروجنی، حباب مسکن عامل نوسان‌های اقتصادی، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره ۳۱،
پاییز و زمستان ۱۳۷۹.
- احمد میدری، مقررات زدایی و بحران مالی، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره ۴۲ و ۴۳، بهار ۱۳۸۸.
- عظیم نظری و داود سوری، بررسی حباب‌های قیمتی در بازار ایران، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره
۴۲ و ۴۳، بهار ۱۳۸۸.

Charles Leung; ۲۰۰۴; Macroeconomics and housing: a review of literature; Journal of Housing Economics; ۱۲ (۲۰۰۴); ۲۴۹-۲۶۷

Karl E Case, John M Quigley and Robert Shiller; ۲۰۰۳; Homebuyers, Housing and Macroeconomy; Conference on asset price and monetary Policy; Australia; ۱۸-۱۹ August.

Geoff Kenny; ۱۹۹۸; The housing market Macroeconomy: Evidence from Ireland; Economic analysis, Research and publications department, Central Bank of Ireland.

فهرست مطالعات

- طرح بررسی و تحلیل سیکل‌های بازار مسکن، مجری طرح: دکتر سید منصور خلیلی عراقی، سازمان
ملی زمین و مسکن، معاونت برنامه ریزی مسکن، اسفند ۱۳۸۰.

دروس پیش نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به فارسی:
	عملی				تجربه جهانی در تأمین مسکن
	نظری	پایه			اقشار کم درآمد
	عملی				عنوان درس به انگلیسی:
	نظری	الزامي			World Experience in Providing of Housing for the poor
	عملی				
	نظری	اختیاری			
آموزش تكميلی عملی:			☐ ندارد ☒ دارد	 ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار	

اهداف کلی

هدف کلی از ارایه این درس، آشنایی با مسائل مربوط به تأمین مسکن برای اقشار کم درآمد در کشورهای مختلف می باشد.

اهداف رفتاری

هدف این واحد درسی آن است که دانشجویان پس از گذراندن این واحد درسی به یک آشنایی و دیدگاه کلی درخصوص مسائل مربوط به تأمین مسکن برای اقشار کم درآمد در کشورهای مختلف دست یافته باشند و از یافته های خود در تجزیه و تحلیل مسائل روز مسکن در ایران نظری تقاضای بالقوه زوج های جوان و روش های مختلف مواجهه با آن استفاده نمایند.

سرفصل درس

* بخش اول: برخی مباحث تئوریک در تأمین مسکن اقشار کم درآمد

(۱) مقدمه

(۲) جایگاه مسکن در کشورهای درحال توسعه

(۳) مباحث مربوط به طرف عرضه مسکن

(۴) مباحث مربوط به طرف تقاضای مسکن

(۵) ناکارایی در بازار مسکن

(۶) سیاست‌های مسکن

* بخش دوم: تجربه چند کشور در تأمین مسکن اقشار کم درآمد

(۱) کانادا

(۲) آمریکا

(۳) سوئد

(۴) مکزیک

(۵) هند

(۶) چین

* بخش سوم: تأمین مسکن اقشار کم درآمد در ایران

(۱) مروری بر مطالعات صورت گرفته درخصوص تأمین مسکن اقشار کم درآمد در ایران

(۲) تجربه ایران در تأمین مسکن اقشار کم درآمد

(۳) نقش نهادهای خبریه در تأمین مسکن اقشار کم درآمد

روش ارزیابی

پژوهه	آزمون‌های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

(الف) کتاب‌ها

- زهرا اهری و شهلا امینی جدید، تجارب کشورهای مختلف در تأمین مسکن، وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان ملی زمین و مسکن، ۱۳۷۵
- مینو رفیعی، فردین یزدانی و کمال اطهاری، مجموعه مقالات آموزشی اقتصاد مسکن، سازمان ملی زمین و مسکن، ۱۳۸۲
- فیروز توفیق، جمشید پژویان، حمیده امکچی، ابعاد اقتصادی مسکن: یافته‌های چند بررسی در زمینه مسکن، سازمان ملی زمین و مسکن، ۱۳۷۶
- Strategies for Housing Sector, Islamic Republic of Iran, Ministry of Housing and Urban Development, World Bank, May ۲۰۰۴.
- Orville F. Grimes, Jr., Housing for low-income urban families, A World Bank Press, ۱۹۷۶
- George Fallis and Alex Murray, Housing the homeless and poor: New partnership among the private, public and third sectors, University of Toronto Press, ۱۹۹۰.
- Alan Gilbert and Ann Varley, Landlord and tenant: Housing the poor in urban Mexico, Routledge Publisher, ۱۹۹۱

(ب) مقاله‌ها

- کمال اطهاری، برنامه‌گریزی و کاستی‌های برنامه‌گیری در مسکن کم درآمدها، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره ۳۴، پائیز ۱۳۸۲
- کمال اطهاری، ضرورت برپایی نظام مدیریت مالی مسکن کم درآمدها در ایران، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره ۳۳، بهار ۱۳۸۱

- علی چگنی، توان مالی خانوارها در تهیه مکن، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره ۳۱، پائیز و زمستان ۱۳۷۹.

- مینو رفیعی، حق مسکن در ایران: سیاست‌های تأمین مسکن برای گروه‌های خاص، فصلنامه اقتصاد مسکن، شماره‌های ۳۵ و ۳۶، زمستان ۱۳۸۳.

فهرست مطالعات

۱. جواهری پور، مهرداد(۱۳۸۳)؛ تجربه جهانی نظام مالی مسکن کم‌درآمدها، سازمان ملی زمین و مسکن، دفتر برنامه‌ریزی.
۲. جهاد دانشگاهی(۱۳۷۴)؛ مسکن اجتماعی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، دفتر عمران شهری و روستایی.
۳. وزارت مسکن و شهرسازی(۱۳۸۷)؛ ارزیابی نظام یارانه‌های مسکن در ایران، پژوهشکده اقتصادی دانشگاه صنعتی شریف.
۴. مجلس شورای اسلامی؛ قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن(۱۳۸۷).
۵. عزیزی، محمد Mehdi؛ حاجی‌پور، خلیل و خلیلی، احمد(۱۳۸۷)؛ ارزیابی و بازنگری طرح ویژه بهسازی مسکن روستایی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، دفتر مسکن روستایی، طرح پژوهشی.
۶. آزاده آقالطیفی و همکاران، مسکن قابل پرداخت برای اشار کم درآمد، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷
۷. مهدی باشکندی، الزامات طراحی و اجرای ساخت مسکن کم‌درآمدها، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷
۸. عباس صفری و حمیدرضا حمیدی، کم درآمدها و سکونتگاه‌های غیر رسمی در ایران؛ چالش‌ها و راه حل‌ها، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷
۹. پرویز پیران، مسکن گروه‌های کم درآمد و اسکان غیررسمی در ایران، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷
۱۰. محمد نادعلی، بازار رهن ثانویه و نقش آن در تأمین مسکن گروه‌های کم درآمد، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷
۱۱. آذر صالحی پناهی، ویژگی‌های مسکن گروه‌های کم درآمد، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷
۱۲. حسن درگاهی، مرروری بر روش‌های تأمین مالی مسکن در تجربه اقتصادهای توسعه یافته و در حال توسعه: درس‌هایی برای ایران، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷

۱۳. فردین بزدانی، ارزیابی برنامه‌های تأمین مسکن گروههای کم درآمد و نظام پرداخت یارانه بخش مسکن در برنامه‌های پنج ساله توسعه، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷
۱۴. داود سوری، بررسی مقایسه‌ای توزیع فقر درآمدی و فقر مسکن در کشور و کارائی نظام پرداخت یارانه‌های مسکن، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷
۱۵. مهدی حیدری، طرح مسکن مهر و چالش‌های فراوری آن در چهارچوب توسعه شهری، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷
۱۶. نقی عسگری، بررسی سیاست‌های تأمین مسکن در ایران، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷
۱۷. علی عبدی، ارزیابی میزان تحقق پذیری اهداف سیاست‌های مسکن استیجاری در ایران، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷
۱۸. کیومرث سلگی، نقش نهادهای حمایتی و خیرین در تأمین مسکن گروههای کم‌درآمد، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷
۱۹. احمد گوگردچیان و ساسان مختاری، نقش نهادهای حمایتی و خیرین در تأمین مسکن گروههای کم‌درآمد استان اصفهان، همايش سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، مهرماه ۱۳۸۷

دروس پیش‌نیاز: اقتصاد مسکن	نظري	جبراني پايه	نوع واحد	تعداد واحد: ۳ واحد	عنوان درس به فارسي: ارزیابی اقتصادی طرحها (باتاکید بر بازار مسکن) عنوان درس به انگلیسي: Economic Assesment of Projects(with focus on Housing Market)	
	عملی					
	نظري					
	عملی					
	نظري	الزمي اختياري	تعداد ساعت: ۴۸ ساعت	آموزش تكميلي عملی: ☒ دارد ☐ ندارد		
	عملی					
	نظري					
	عملی					

اهداف کلی

- آگاهی دانشجویان نسبت به تفاوت‌های ارزیابی مالی و ارزیابی اقتصادی طرح‌ها و الزامات هر یک از آنها

- آشنایی دانشجویان با نرم افزارهای تخصصی ارزیابی اقتصادی طرح‌ها و قابلیت‌های هر یک از آنها

اهداف رفتاری

- افزایش دانش عمومی دانشجویان در خصوص ارزیابی مالی طرح‌ها

- ارتقای دانش تخصصی دانشجویان در خصوص ارزیابی اقتصادی طرح‌ها و اصول آن

- ارتقای مهارت دانشجویان در زمینه ارزیابی اقتصادی طرح‌های مسکن

- ارتقای دانش تخصصی دانشجویان نسبت به تکنیک‌های متنوع ارزیابی اقتصادی طرح‌ها

سرفصل درس

- مراحل مختلف تهیه، ارزیابی، کنترل و مدیریت پروژه -

■ قابلیت اجرا طرح

■ ارزیابی مالی طرح

■ ارزیابی حقوقی و قانونی طرح

■ آثار زیست محیطی

- آشنایی با ارزیابی اقتصادی طرح

■ ارزیابی مالی طرح

■ ارزیابی اقتصادی طرح

■ تفاوت ارزیابی اقتصادی و مالی طرح

- اصول کلی ارزیابی مالی طرح

■ ترجیح زمانی و نرخ تنزیل

■ معیارهای ارزیابی مالی طرح

■ ارزشگذاری هزینه‌های اجرایی طرح

■ ارزشگذاری منافع حاصل از اجرای طرح

- ارزیابی اقتصادی طرح‌ها

■ دلایل انجام ارزیابی اقتصادی طرح‌ها

■ شکست بازار

■ تصمیم‌سازی چندگانه (Collective Decision)

■ تفاوت‌های اساسی در ارزیابی طرح‌های بخش عمومی و خصوص

- اصول ارزیابی اقتصادی طرح

■ قیمت‌های سایه

■ مازاد مصرف کننده

■ مازاد عرضه کننده

■ اندازه‌گیری منافع اقتصادی حاصل از اجرای طرح

■ اندازه‌گیری هزینه‌های اجرای طرح

- اطلاعات اساسی در ارزیابی اقتصادی طرح‌های مسکن

- ریسک و عدم اطمینان در ارزیابی اقتصادی طرح‌های مسکن

▪ شناسایی ریسک

▪ کنترل ریسک

- آنالیز حساسیت در ارزیابی اقتصادی طرح

- آثار خارجی و جایگاه آن در ارزیابی اقتصادی طرح

- آشنایی با نرم افزارهای ارزیابی اقتصادی طرح

روش ارزیابی

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

منابع فارسی

- میر ابراهیمی، سید احمد، (۱۳۸۶)، "ارزیابی طرح‌های اقتصادی"، نشر نیک نگار.

- اخوان، امیر ناصر، (۱۳۸۴)، "ارزیابی اقتصادی، فنی و نظارت طرح‌های تولیدی"، انتشارات خوش آوا.

- اکبری، حسن، (۱۳۸۳)، "اقتصاد مهندسی، ارزیابی اقتصادی پروژه‌های صنعتی، مفاهیم و تکنیک‌های اقتصاد مهندسی"، انتشارات توسعه قلم

- اسکونزاد، محمد مهدی، (۱۳۸۷)، "اقتصاد مهندسی یا ارزیابی اقتصادی پروژه‌های صنعتی"، انتشارات آدینه بوک.

منابع انگلیسی

- Levin, Henry M., ۱۹۷۸, "Cost-Benefit Analysis: Theory and Application", Sage -۱ Publications.
- Mishan, E.J. and Euston Quah, Fifth Edition, ۱۹۹۷, "Cost Benefit Analysis", -۲ Routledge.
- Sugden, Robert, Alan Harold Williams, ۱۹۹۴, "The Principles of Practical Cost- -۳ Benefit Analysis", Oxford University Press.
- Brent, Robert J. and Stephen Glaister, ۱۹۹۷, "Cost-Benefit Analysis", Cambridge -۴ University Press.
- Brent, Robert J., ۱۹۹۵, "Applied Cost-Benefit Analysis", Edward Elgar Publishing. -۵
- Layard, Richard and Stephen Glaister, ۱۹۹۷, "Cost-Benefit Analysis", Cambridge -۶ University Press.
- Nas, Tevfik F., ۱۹۹۶, "Cost-Benefit Analysis: Theory and Application", Sage -۷ Publications, Inc.
- Boardman, Anthony E, ۱۹۹۱, "Cost-Benefit Analysis: Concepts and Practice", -۸ Prentice Hall.
- Dasgupta, Ajit K. and D. W. Pearce, ۱۹۷۲, "Cost-Benefit Analysis: Theory and -۹ Practice", Macmillan.
- Fuguitt, Diana and Shanton J. Wilcox, ۱۹۹۶, "Cost-Benefit Analysis for Public -۱۰ Sector Design Makers", Quorum Books.
- Park, William R. and Dial E. Jackson, ۱۹۸۴, "Cost Engineering Analysis: A Guide -۱۱ to Economic Evaluation of Engineering Projects", Wiley.
- Best, Rick and Gerard De Valence, ۱۹۹۱, "Building in Value: Pre-design Issues", -۱۲ Arnold.
- Ural, Oktal, ۱۹۸۰, "Construction for Lower-cost Housing", Wiley. -۱۳
- Barg, Jahn, ۱۹۹۴, "Practical Cost-Saving Techniques for Housing Construction", Mc -۱۴ Graw-Hill.
- Marshal, Harold E., ۱۹۹۵, "Techniques for Treating Uncertainty and Risk in the -۱۵ Economic Evaluation of Building investment", University Press of Pacific.
- Perkins, France, ۱۹۹۴, "Practical Cost Benefit Analysis. Basic Concepts and -۱۶ Application", Macmillan Publication Australia.
- Campbell, Harry F., ۱۹۹۵, "Benefit-Cost Analysis, Financial and Economic -۱۷ Appraisal Using Spread Sheets", Cambridge University Press.
- Brent, Robert J., ۱۹۹۸, "Cost Benefit Analysis of Developing Countries", Edward -۱۸ Elgar.

فهرست مطالعات

- آریان، طبیه، (۱۳۸۲)، "پیشنهاد نرخ بهره- تنزیل مناسب جهت ارزیابی اقتصادی"، وزارت نیرو، کمیته سدهای بزرگ ایران.

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد: تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به فارسی: اقتصاد شهری عنوان درس به انگلیسی: Urban Economics		
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی:		☐ ندارد ☒ دارد	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار			

اهداف کلی

- آشنایی با ابزارهای اقتصادی که در توزیع فعالیتهای اقتصادی در یک کشور نقش دارد

اهداف رفتاری

- ارتقای توانمندی دانشجویان برای کاربردی نمودن تئوریهای اقتصادی در مسائل شهری
- افزایش توان تکنیکی دانشجویان برای ارزیابی مالی و اقتصادی پژوهه های شهری

سرفصل دروس

- مقدمه (تعريف شهر، علت وجود شهرها)
- نظریه های مکان یابی و استفاده از زمین شهری (از نقطه نظر واحدهای تولیدی: خانوارها، خدمات)
- بررسی نظریه های مختلف درباره ساخت شهری (از نقطه نظر تعادل عمومی)
- رشد شهری
- توزیع شهرها از نقطه نظر اندازه
- بررسی مسائل موجود درون شهرها (مسکن، فقر، حمل و نقل شهری، بیکاری، حاشیه نشینی، نقش دولت در شهرها)

پژوهه	آزمون‌های نهایی	میان‌توم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

۱. او سالیوان، آرتور(۱۳۸۷)؛ مباحثی در اقتصاد شهری (جلد یک و دو)، علی قادری و جعفر قادری (مترجمان)، تهران: نورعلم.

۲. عابدین درکوش، سعید(۱۳۸۸)؛ درآمدی به اقتصاد شهری، آذرمیدخت جلیل‌نیا (ویراستار)، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

۳. قادری، علی و قادری، جعفر(۱۳۸۸)؛ فرهنگ مطالعات شهری و منطقه‌ای (برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، مدیریت شهری، شهرسازی، طراحی شهری، جامعه‌شناسی شهری و اقتصاد شهری)، نورعلم.

۴. قلی‌زاده ، علی اکبر (۱۳۸۷)- نظریه قیمت مسکن در ایران- انتشارات نور علم

Richard J. Arnott and Daniel P. McMillen, ed ,۲۰۰۶, A Companion to Urban Economics. Blackwell Publishing. ISBN ۱۴۰۵۱۰۶۲۹۸.

Roberta Capello and Peter Nijkamp, ed ,۲۰۰۴, Urban Dynamics and Growth: Advances in Urban Economics. Elsvier Inc.

McCann, Philip (۲۰۰۱), Urban and Regional Economics, Oxford University Press. .۷

McCann, Philip,۲۰۰۱, Urban and Regional Economics. Oxford University Press. .۸

O'Sullivan, Arthur, ۲۰۰۳, Urban economics. Boston, Mass: McGraw-Hill/Irwin. ISBN --

.۷-۲۴۸۷۸۴-۴.

فهرست مطالعات

۱. مجموعه مقالات طرحهای توسعه شهری، اقتصاد، مدیریت، حمل و نقل و ترافیک در شهرهای جدید(۱۳۸۶)، به اهتمام رضا کربلایی نوری و فرانه ریاحی دهکردی، شرکت عمران شهرهای جدید.

۲. وزارت مسکن و شهرسازی(۱۳۷۶)؛ مجموعه مقالات تخصصی بافت های شهری، تهران.

ندارد دروس پیش‌نیاز:	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۳ واحد	عنوان درس به فارسی: اقتصادبخش عمومی عنوان درس به انگلیسی: Public Economics			
	عملی							
	نظری	پایه						
	عملی							
	نظری	الزامی						
	عملی							
	نظری	اختیاری						
	عملی							
آموزش تكميلی عملی:			☐ ندارد ☒ دارد					
☐ سفرعلمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☒ ■								

اهداف کلی

- تجزیه و تحلیل نظریه های پیشرفته اقتصاد بخش عمومی در زمینه مالیات و وقوع مالیاتی با استفاده از الگوهای تحلیل نظری و الگوهای تجربی در مورد کشورهای پیشرفته صنعتی و کشورهای در حال توسعه.

اهداف رفتاری

- آموزش مباحث نظری و کاربردی بخش عمومی به دانشجویان و آماده کردن آن برای تحقیق در موضوعات مربوطه

سرفصل دروس

- ۱- معرفی اقتصاد بخش عمومی
- ۲- آشنایی با مالیاتها: پایه نرخ مالیاتی، اصول مالیاتی، مقایسه انواع پایه‌های مالیاتی
- ۳- مالیات‌های بر بازار
  - مالیات بر واحد و قیمت در بازار رقابتی
  - یارانه بر واحد و قیمت در بازار رقابتی
  - مالیات بر واحد و قیمت بازار
  - یارانه بر واحد و قیمت در بازار انحصاری
  - مسأله مالیات‌ریزی
- ۴- مالیات‌های بر درآمد
  - مالیات بر درآمد و مصرف در مدل پویا
  - مالیات بر دستمزد و حقوق
    - مالیات بر شرکتها
    - مالیات‌های دیگر
- ۵- بررسی اثرات کلی مالیاتها در یک مدل تعادل عمومی
- ۶- کالاهای عمومی و آثار خارجی
  - بهداشت
  - امنیت
  - آموزش
  - مسکن همگانی
  - وظایف دولت
- ۷- خدمات دولت محلی و بازار مسکن
  - اثرات کنترل رشد
  - خرید یا اجاره: تصرف مسکن
  - سیاستهای خانوارها
  - مسکن سازی دولتی
  - سیاستهای طرف تقاضا
- ۸- طبقه بنده خانوارها: مدل تایبوت (Tiebout)
- ۹- خصوصی سازی بخش مسکن

پروره	آزمون‌های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

۱. پورمقیم، سیدجواد(۱۳۸۸): اقتصادبخش عمومی، تهران: نشرنی.
  ۲. پژویان، جمشید(۱۳۸۶): اقتصادبخش عمومی (مالیاتها)، تهران: جنگل.
  ۳. پژویان، جمشید(۱۳۸۴): اقتصادبخش عمومی (هزینه های دولت)، تهران: جنگل.
- Black, P., Calitz, E, Steenkamp, TJ and associates. ۲۰۰۸. *Public Economics*. ۴th .
edition. Cape Town: Oxford University Press.
- Rosen, HS and Gayer, T. ۲۰۰۸. Public Finance. ۸th edition. McGraw-Hill Irwin. ۵
- Agiobenebo, TJ. ۲۰۰۶. On the optimal quantity of public goods and related ۶
issues. South African Journal of Economics ۷۴.۲:۲۹۴-۳۰۰.
- Hofmeyr, A, Burns, J & Visser, M. ۲۰۰۷. Income inequality, reciprocity and ۷
public good provision: an experimental analysis. South African Journal of
Economics ۷۵.۳: ۵۰۸-۵۲۰.
- Black, PA. ۲۰۰۸. Alcohol taxes versus preventative measures: a theoretical note. ۸
South African Journal of Economics ۷۶.۴:۶۰۷-۶۱۱.
- Brown, CV & Jackson, PM. ۱۹۹۶. Public sector economics. Oxford: Blackwell ۹
Publishers.
- Blankart, CB & Koester, GB. ۲۰۰۶. Political economics versus public choice: ۱۰
Two views of political economy in competition. Kyklos ۵۹.۲:۱۷۱-۲۰۰.
- Lok Sang Ho and Gary Wai-Chung Wong, "Privatization of Public Housing: Did ۱۱
It Cause the ۱۹۹۸ Recession in Hong Kong?" Contemporary Economic Policy,
۲۴(۲), ۲۰۰۶: ۲۶۲-۲۷۳.

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۳ واحد تعداد ساعت: ۴۸ ساعت	عنوان درس به فارسی: اقتصاد توسعه عنوان درس به انگلیسی: Development Economics			
	عملی							
	نظری	پایه						
	عملی							
	نظری	الزامی						
	عملی							
	نظری	اخباری						
	عملی							
آموزش تکمیلی عملی:			■ دارد ☒	□ ندارد ☐	■ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☒			

اهداف کلی

هدف کلی این درس عبارت است از ارتقاء مهارت دانشجویان علاقمند اقتصاد توسعه در تجزیه و تحلیل ماهیت اختلاف بین کشورهای "توسعه نیافته" و کشورهای "در حال توسعه" و نظریات متعددی که در زمینه رشد و توسعه اقتصادی در تاریخ عقاید اقتصادی اعتبار علمی کسب نموده است.

اهداف رفتاری

در این درس تاکید خاص در بررسی و آزمایش روشهایی خواهد بود که احتمالاً ممکن است موجبات رفاه اقتصادی بیشتری را در چهار چوب اقتصاد اسلامی فراهم سازد.

سرفصل درس

۱- مفهوم توسعه اقتصادی و ضرورت مطالعه آن

۲- خصوصیات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی جوامع در حال توسعه و شاخص‌های تعیین کننده آنها

۳- تئوریهای توسعه اقتصادی

الف: نظریه کلاسیک‌ها

ب: نظریه نئوکلاسیک‌ها

ج: معرفی اقتصاد بخش عمومی

د: محدودیت تئوریهای توسعه اقتصادی

۴- تحلیل‌های خرد در اقتصاد توسعه نیافتگی

الف: رشد جمعیت

ب: مهاجرت، شهرنشینی و بیکاری و عوامل تعیین کننده دستمزدها

ج: نقش نهادهای بازار و مالکان خصوصی بعنوان عوامل یا موافع توسعه اقتصادی

د: پس انداز و منابع عرضه سرمایه

ه: توزیع درآمد

ی: نقش بخش مسکن در توسعه اقتصادی

۵- مدل‌های توسعه اقتصادی کلان، مدل‌های دوپوشی برای یک اقتصاد بسته (بخش صنعت و کشاورزی)

الف: مدل لوثیس

ب: مدل فی رانیس

ج: مدل ایشی کاوار

د: مدل ملر - لل

۶- بخش کشاورزی

الف: اهمیت بخش کشاورزی در امر توسعه اقتصادی

ب: ویژگیهای معادله تولید بخش کشاورزی

قابلیت زیاد جایگزینی عوامل تولید کار و سرمایه

۷- توسعه اقتصادی در ایران (الگوهای توسعه بخش مسکن، نقش صنایع ساخت و ساز در توسعه)

روش ارزیابی

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون‌های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

۱. متولی، محمود(۱۳۸۴): توسعه اقتصادی، تهران: سمت.
۲. گیلیس، مالکوم(۱۳۸۸): اقتصاد توسعه، غلامرضا آزادارمکی (مترجم)، تهران: نشرنی.
۳. هایامی، یوجیر(۱۳۸۶): اقتصاد توسعه از فقر تا ثروت ملل، غلامرضا آزاد (مترجم)، تهران: نشرنی.
۴. استیگلیتز، جوزف و میر، جرالد(۱۳۸۴): پیشگامان اقتصاد توسعه: آینده در چشم انداز، غلامرضا آزاد (مترجم)، کاظم فرهادی (ویراستار)، تهران: نشرنی.
۵. هانت، دایانا(۱۳۸۶): نظریه‌های اقتصاد توسعه: تحلیلی از الگوهای رقیب، غلامرضا آزاد (ارمکی) (مترجم)، تهران: نشرنی.
۶. قره باغیان، مرتضی(۱۳۸۸): اقتصاد رشد و توسعه (جلداول و دوم)، تهران: نشرنی.
۷. عظیمی، حسین(۱۳۸۸): مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصاد ایران، تهران: نشرنی.

Hirschman, A. ۱۹۵۸. *The Strategy of Economic Development*. New Haven, CT: Yale

University Press.

Nurkse, R. ۱۹۵۳. *Problems of Capital Formation in Underdeveloped Countries*. New

York: Oxford University Press.

Romer, P. ۱۹۸۶. *Increasing Returns and Long-Run Growth*. Journal of Political

Economy ۹۲, ۱۰۰۲-۱۰۳۷.

دروس پیش‌نیاز: دارد	نظری	جبرانی	نوع واحد: تعداد واحد: ۳ واحد تعداد ساعت: ۴۸ ساعت	عنوان درس به فارسی: اقتصاد انرژی عنوان درس به انگلیسی: Energy Economics		
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تكميلي عملی:		■ دارد □ ندارد	■ سفرعلمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار			

اهداف کلی

- آشنایی با مفاهیم انرژی، منابع انرژیهای مختلف (میرا و قابل احیاء) خواص فیزیکی و شیمیایی مواد انرژی زا به خصوص نفت

- آشنایی با اجزاء تشکیل دهنده انرژیها، کاربرد، تغییر و تبدیل مشتقات، ارزیابی کمی و کیفی، ارزش حرارتی، هزینه تولید و سرمایه‌گذاری.

اهداف رفتاری

- توانمند کردن دانشجویان در تحلیل مسائل کاربردی انرژی در ایران و جهان

- ۱- تعاریف انرژی- اهمیت انرژی
- ۲- منابع انرژی زا: انرژی های فسیلی، انرژیهای غیرفسیلی، انرژیهای تمام شدنی، انرژیهای قابل احیاء، انرژی نفت، انرژیهای جانشین
- ۳- نفت، شن های آغشته به نفت TAR SAND رسوبات مجرف نفت دار SHALE OIL نفت خیلی سنگین
- ۴- نفت مصنوعی (سنتبک)
- ۵- گاز طبیعی: خواص فیزیکی و شیمیایی، گاز طبیعی غنی، گاز طبیعی مایع شده (LNG)، مایعات گازی (NGL)، مایعات طبیعی گازی (CONDENSATE)، بتزین طبیعی
- ۶- گاز مصنوعی
- ۷- ذغال سنگ، انواع ذغال سنگ، خواص فیزیکی و شیمیایی و ...
- ۸- انرژی هسته‌ای: منابع، مکانیسم سوخت، راکتورها، مشکلات محیط زیست
- ۹- سایر انرژی‌ها: آبی، ژئوتermal، بیوماس، باد، امواج دریا، خورشید و ...
- ۱۰- محاسبه ارزش حرارتی منابع انرژی‌زای مختلف، واحدهای انرژی و فاکتورهای تبدیل انرژیها به یکدیگر
- ۱۱- هزینه تولید انرژی و سرمایه‌گذاری
- ۱۲- جغرافیای ذخایر انرژی در جهان
- ۱۳- منابع اطلاعاتی در زمینه انرژی: تلکس‌ها و سیستم‌های OnLine پلاس - رویتر و ..., نشریات عمومی و تخصصی، مقالات، سمینارها، کنفرانسها، کنگره‌ها و غیره، کتب، داتره المعرف‌ها و نظایر آن
- ۱۴- کافی بودن منابع طبیعی: (تأثیر منابع طبیعی تمام نشدنی در رشد اقتصادی)
- ۱۵- اقتصاد و انرژی شامل: نهادگرایی، رقابت (قابلیت رقابت)، اقتصاد رفاه
- ۱۶- استخراج یا برداشت از ذخایر و (مکانیسم بازار): تئوری مکانیسم بازار کامل، نارسانی‌های بازار
- ۱۷- مسائل تخصیص منابع
- ۱۸- سیاست‌های مربوط به انرژی: مدل‌های پیش‌بینی مصرف انرژی، بخش عرضه، بخش تقاضا
- ۱۹- عرضه و مصرف انرژی‌های اولیه در مناطق مختلف جهان، مصرف انرژی‌های اولیه در بخش‌های مختلف اقتصاد، عرضه و تقاضای انرژی‌های اولیه در گذشته و پیش‌بینی مصرف آن در آینده
- ۲۰- سیاست‌های انرژی دولتها: رشد اقتصادی / رشد مصرف انرژی، بازدهی انرژی، صرفه‌جویی در انرژی
- ۲۱- مسائل کاهش مصرف انرژی در صورت وجود یا فقدان منابع انرژی جانشین
- ۲۲- نادر بودن منابع طبیعی، فیزیکی، اقتصادی
- ۲۳- اثرات سرمایه‌گذاری‌های جدید بر عرضه آتی انرژی
- ۲۴- سیاست‌های دولتها در مورد محیط زیست و نقش آنها در استخراج منابع انرژی
- ۲۴- الگوهای بهینه سازی مصرف انرژی (با تأکید بر مسائل اقتصاد ایران)

۰ بهینه سازی مصرف انرژی در واحدهای مسکونی

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
✓	✓	آزمون های نوشتاری	✓
		عملکردی	

فهرست منابع

۱. همتی، عبدالناصر(۱۳۸۳): اقتصاد انرژی، مهدی تقنگساز (مترجم)، تهران: موسسه مطالعات بینالمللی انرژی.
۲. مزرعی، محمد(۱۳۸۶): اقتصاد انرژی: گذری بر موضوعات مربوط به بازارهای جهانی انرژی، نیره اقبالیان (ویراستار)، پارسپیدورا.
۳. مزرعی، علی و مزرعی، پروین(۱۳۸۸): اقتصاد انرژی ۲ مدلسازی تقاضای انرژی دربخش حمل و نقل، پارسپیدورا.
- Adelman, M A ۱۹۹۲ *The Economics of Petroleum Supply: Papers by M A Adelman* ۴
۱۹۶۲-۱۹۹۳. MIT Press, Cambridge, MA
- Barnett, H and C Morse ۱۹۶۳ *Scarcity and Growth: The Economics of Natural Resource Availability*. Johns Hopkins Press, Baltimore, Maryland
- Berndt, E R and D O Wood ۱۹۷۵ Technology, Prices, and the Derived Demand for Energy. *Review of Economics and Statistics* ۵۷:۲۵۹ - ۲۶۸
- Bohi, D R, ۱۹۸۱ *Analyzing Demand Behavior: A Study of Energy Elasticities*, John ۷
Hopkins University Press, Baltimore, MD
- Bohi, D R and M A Toman ۱۹۹۶ *The Economics of Energy Security*. Kluwer ۸
Academic, Boston, MA.
- Cato, D M, M Rodekohr, and J Sweeney ۱۹۷۶ The Capital Stock Adjustment Process ۹
and the Demand for Gasoline: A Market Share Approach. In: B Askin and J Kraft (eds.)
Econometric Dimensions of Energy Supply and Demand, D C Heath, Lexington, KY
- Cropper, M L and W E Oates ۱۹۹۲ Environmental Economics: A Survey. *Journal of Economic Literature*, ۳۰:۷۳۵ - ۷۴۰, ۲۲.
- Denny, M, M Fuss and L Waverman ۱۹۸۱ The Substitution Possibilities for Energy: ۱۱
Evidence from US and Canadian Manufacturing Industries. In: E R Berndt and B Field
(eds.) *Modeling and Measuring Natural Resource Substitution*. MIT Press, Cambridge,
MA.

- Dasgupta, P S and G Heal ۱۹۷۴ *Economic Theory and Exhaustible Resources*, ۱۲
 Cambridge University Press, Cambridge, UK
- Energy Information Administration ۲۰۰۱ *Annual Energy Review* ۲۰۰۱. Washington, DC,
 DC,
 Energy Modeling Forum ۱۹۸۲ *World Oil*. The Energy Modeling Forum, Stanford ۱۴
 University.
- Federal Energy Administration ۱۹۷۶ *Project Independence Report*. Washington, DC ۱۵
- Gately, D ۱۹۸۶ "A Ten-Year Retrospective on OPEC and the World Oil Market", ۱۶
Journal of Economic Literature ۲۲, no ۲: ۱۱۰۰ - ۱۱۱۴
- Griffin, J M and H B Steele ۱۹۸۶ *Energy Economics and Policy*, ۲nd ed. Academic ۱۷
- Press, New York
- Heal, G ۱۹۷۶ The Relationship between Price and Extraction Cost for a Resource ۱۸
 with a Backstop Technology *The Bell Journal of Economics*, ۷.۲:۳۷۱-۳۷۸, ۲۴
- Hickman, B G, H Huntington, J Sweeney (eds.) ۱۹۸۸ *Macroeconomic Impacts of ۱۹*
Energy Shocks. North Holland, Amsterdam
- Hotelling, H ۱۹۳۱ The Economics of Exhaustible Resources. *Journal of Political Economy*, ۳۹: ۱۳۷-۱۷۵
- Hudson, E A and D W Jorgenson ۱۹۷۶ US Energy Policy and Economic Growth: ۲۱
 ۱۹۷۵ - ۲۰۰۰. *The Bell Journal of Economics* ۵: ۴۶۳ - ۵۱۴
- Kneese, AV and Sweeney, J L ۱۹۹۳ (eds) *Handbook of Natural Resource and Energy ۲۲*
Economics, Volume III. Elsevier Science Publishers, Amsterdam
- Nordhaus, WD ۱۹۹۴ *Managing the Global Commons: The Economics of Climate ۲۳*
Change. MIT Press, Cambridge, MA
- Slade, Margaret E ۱۹۸۲ Trends in Natural Resource Commodity Prices: An Analysis ۲۴
 of the Time Domain. *Journal of Environmental Economics and Management*, 9:۱۲۲-۱۳۷
- Solow, Robert M ۱۹۷۶ The Economics of Resources or the Resources of ۲۵
 Economics. *American Economic Review, Papers and Proceedings*, Richard T Ely
 Lecture, ۲۵
- Sweeney, J L ۱۹۷۷ Economics of Depletable Resources: Market Forces and ۲۶
 Intertemporal Bias. *Review of Economic Studies*, February: ۱۲۵-۱۴۱
- Sweeney, J L ۱۹۸۴ The Response of Energy Demand to Higher Prices: What Have ۲۷
 We Learned? *American Economic Review*, 74 (۲): ۳۱ - ۳۷.
- Taylor, L D ۱۹۷۵ The Demand for Electricity: A Survey. *The Bell Journal of ۲۸*
Economics ۶:۷۴ - ۱۱۰
- Weyant, J ۱۹۹۲ Costs of Reducing Global Carbon Emissions. *Journal of ۲۹*
Economic Perspectives, ۷:۱ (Fall) ۲۷-۴۶.

ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد:	تعداد واحد: ۳ واحد تعداد ساعت: ۴۸ ساعت	عنوان درس به فارسی: اقتصاد محیط زیست عنوان درس به انگلیسی: Environmetnal Economics			
	عملی							
	نظری	پایه						
	عملی							
	نظری	الزامی						
	عملی							
	نظری	اخباری						
	عملی							
☒ آموزش تكميلی عملی: ☐ ندارد ☒ دارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار								

اهداف کلی

- ارایه مباحث زیست محیطی در چارچوب تحلیل های اقتصادی
- تحلیل اقتصادی مسائل محیط زیست در کشورهای مختلف جهان بویژه ایران

اهداف رفتاری

- پرورش و تربیت نیروهای کارشناسی در تئوری های اقتصادی زیست محیطی

سرفصل درس

۱. مقدمه: اقتصاد و محیط زیست، ارزشیات اقتصادی و ارزشیات زیست محیطی
۲. حقوق مالکیت، اثرات جانبی و نقش دولت
۳. میزان مطلوب آبودگی
۴. مالیات و آبودگی مطلوب

۵. برقراری استانداردهای زیست محیطی، مالیات و سوابید

۶. اندازه گیری خسارتهای زیست محیطی
۷. سیاستهای کنترل آبودگی

۸. مسائل زیست محیطی جهانی

۹. توسعه پایدار و حفظ محیط زیست

۱۰. بازرگانی بین الملل و محیط زیست

۱۱. مقررات و قوانین زیست محیطی

۱۲. محیط زیست در ایران

* آلودگی شهرها در ایران

* تأثیر محیط زیست بر ساخت و سازهای شهری در ایران

روش ارزیابی

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	✓ آزمون‌های نوشتاری	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

S Callan and J Thomas. ۲۰۰۷. *Environmental Economics and Management: Theory, Policy and Applications*. ۲nd edition. Fort Worth: Dryden Press.

G.Carlson., D Zilberman and J Miranowski. ۱۹۹۳. *Agricultural and Environmental Resource Economics*. ۱st edition only. Oxford: Oxford University Press.

D Chapman, ۲۰۰۷. *Environmental Economics - Theory, Application, and Policy*. ۱st edition only. Reading: Mass: Addison Wesley

E Goodstein. ۱۹۹۹. *Economics and the Environment*. ۲nd edition. NJ: Prentice Hall.

B Field and M Field. ۱۹۹۷. *Environmental Economics: an Introduction*. ۳rd edition. New York:McGraw Hill.

دروس پیش - نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تمدداد واحد: تعداد واحد: تعداد ساعت: ساعت:	عنوان درس به فارسی: روشهای مقداری (پژوهش‌های عملیاتی) عنوان درس به انگلیسی: Quantitative Methods(Operational Research)
	عملی			
	نظری	پایه		
	عملی			
	نظری	الزمی		
	عملی			
	نظری	اخباری		
آموزش تکمیلی عملی: ☒ دارد		☐ ندارد	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار	

اهداف کلی

بررسی تحلیل ریاضی مربوط به تخصیص منابع محدود در تامین هدف کارآیی

اهداف رفتاری

• مسلط کردن دانشجویان به تکنیک های برنامه ریزی خطی، سیمپلکس و سایر روش‌های مقداری در اقتصاد و بازارگانی

سرفصل دروس

۱- برنامه ریزی ریاضی

برنامه ریزی خطی: فرم استاندارد، نظریه راه حل، روش سیمپلکس، دوگانگی

برنامه ریزی با اعداد صحیح: روش شناخته و مرز

روش تقسیم ناحیه مسیر، روش ترابری

الگوهای فهرستی

برنامه ریزی غیرخطی: بهینه سازی تک متغیری، بهینه سازی چند متغیره بدون قید، بهینه سازی چند متغیره مقید

برنامه ریزی نوع درجه دوم

۲- روش احتمالی

نظریه بازیها

نظریه تصمیم گیری

برنامه ریزی پویای استوکاستیک

فرایندهای مارکف: زنجیره های مارکف (متناهی)، افقهای نامتناهی

فرایند های مارکف تولد - مرگ

روش ارزیابی

پروژه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

۱. مهرگان، محمد رضا(۱۳۸۹)؛ پژوهش عملیاتی پیشرفته، تهران: کتاب دانشگاهی.

۲. مهرگان، محمد رضا(۱۳۸۷)؛ مفاهیم، نکات و حل مسائل پژوهش عملیاتی، تهران: کتاب دانشگاهی.

۳. زاهدی سرشد، مازیار(۱۳۸۶)؛ پژوهش عملیاتی، تهران: حفظیه.

۴. مدیری، محمود(۱۳۸۴)؛ تحقیق در عملیات (پژوهش عملیاتی)، تهران: پرچین.

Pidd, Michael, *Tools for Thinking: Modelling in Management Science*. 1st edition. ۵

Chichester: John Wiley & Sons , ۱۹۹۶.

Mitchell, George, *The Practice of Operational Research*. 1st edition. Chichester: John ۶

Wiley & Sons , ۱۹۹۷.

Taha, Hamdy A., *Operations Research: An Introduction*. 6th edition. New Jersey: ۷

Prentice Hall, ۱۹۹۷.

Miser, Hugh J. and Quade, Edward S. (eds), *Handbook of Systems Analysis*. 1st ۸

edition. New York:

John Wiley & Sons. ۹

- Keys, Paul (ed), *Understanding the Process of Operational Research: Collected Readings*. 1st edition. Chichester: John Wiley & Sons, 1995.
- Gauss, S.I. and Harris, C.M., *Encyclopaedia of Operations Research and Management Science*. Centennial Edition. Hingham MA: Kluwer Academic, 2001.

دروس پیش نیاز: اقتصاد مسکن	نظری	جبرانی پایه	نوع واحد: ۳ واحد	عنوان درس به فارسی: برنامه ریزی اقتصادی (باتاکیدبرمسائل اقتصاد مسکن) عنوان درس به انگلیسی: Economic Planning (with focus on Housing Economics Problems)	
	عملی				
	نظری				
	عملی				
	نظری				
	عملی	الزامي اختیاری	تعداد ساعت: ۴۸ ساعت		
	نظری				
	عملی				
	نظری				
	عملی				
آموزش تكميلي عملی:		☒ دارد	☐ ندارد	■ سفر علمي □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار	

اهداف کلی

- تبیین اهمیت و ضرورت برنامه ریزی در اقتصاد مسکن
- آشنایی با نظام برنامه ریزی ارشادی و دستوری
- آشنایی با تفاوت های برنامه ریزی در بخش مسکن با سایر بخش ها
- الزامات و پیش نیازهای برنامه ریزی در بخش مسکن
- ارتباط برنامه ریزی مسکن با سایر بخش ها و برنامه ریزی کلی
- نقش دولت و بازار در بخش مسکن و ابعاد اثرباری برنامه های مسکن

اهداف رفتاری

- مسلط کردن دانشجویان به مباحث برنامه ریزی اقتصادی در حوزه مسایل مسکن
- تحلیل و پیش بینی روندهای آتی مسکن در شرایط کاربردی

سرفصل درس

مباحثی که در این درس پوشش داده می شود شامل سه بخش مهم است : بخش اول نقش و اهمیت الزامات، و ابعاد کیفی برنامه ریزی تجزیه و تحلیل می شود و در بردارنده فصل های اول تا سوم است. در بخش دوم ابعاد کمی ، مدل ها و روش های ریاضی برنامه ریزی ارایه می شود که شامل فصل های ۴ الی ۸ می شود. دو فصل پایانی به تجارب کشورها و انتخاب بهترین تجربه در خصوص برنامه ریزی مسکن و تحلیل مطالعات موردنی برنامه های مسکن و نقایص و مشکلات برنامه ها اختصاص دارد. سرفصل تفصیلی درس به شرح ذیل است:

فصل اول: توسعه اقتصادی و نقش برنامه ریزی در توسعه اقتصادی

- بازار، توسعه، نهادها و کارایی
- شکست بازار
- انتخاب اجتماعی ، مسکن و برنامه ریزی
- اهداف توزیعی و بازار مسکن
- رفاه و ارتباط آن با برنامه ریزی مسکن
- اهداف و پیامدهای برنامه های مسکن
- چهار چوب سازمانی و مالی سیاست های مسکن
- سیاستگذاری مسکن در سطح محلی
- نظام مدیریت بخش مسکن
- ارزیابی سیاست های مسکن

فصل دوم : شرایط و پیش نیازهای برنامه ریزی مسکن

- آمار و اطلاعات
- آمار و اطلاعات عرضه و سرمایه گذاری
- آمار و داده های ذخیره و روانه مسکن
- آمار و اطلاعات نهاده های تولید مسکن (زمین ، مصالح ساختمانی ، نیروی کار)
- آمار و اطلاعات عرضه و تقاضای منابع مالی بخش مسکن
- آمار و اطلاعات متغیرهای جمعیتی در ابعاد کمی و کیفی و ساختار آنها
- آمار و داده های تقاضا به تفکیک: نوع تصرف، انگیزه های حاکم بر تصرف، تقاضای بالقوه و مؤثر، و سایر

تقسیم بندی ها

- سازمان ها و نهادها

- نهادها و سازمان‌های ملی
  - نهادها و سازمان‌های منطقه‌ای
  - نهادها و سازمان‌های محلی
  - نهادها و سازمان‌های خیریه، عام‌المنفعه و غیرانتفاعی
  - نهادها و سازمان‌های فرامانی
  - روش‌ها
  - برنامه ریزی ملی
  - برنامه ریزی منطقه‌ای
  - برنامه ریزی شهری
  - برنامه ریزی محلی
  - برنامه ریزی شهری و روستایی
  - جمعی‌سازی، و تجزیه اهداف و محصول در نظام‌های مختلف برنامه ریزی
- فصل سوم : جنبه‌های کیفی برنامه ریزی مسکن**

- نظام بهینه مسکن در ابعاد نوع تصرف و انگیزه‌های حاکم بر تقاضا
  - نظام بهینه مسکن در ابعاد نوع ساخت و ساز و انگیزه‌های حاکم بر تولید
  - نظام بهینه مسکن از جهت درجه صنعتی سازی
  - اثرات رفاهی نظام‌های حاکم بر بازار مسکن
  - اهداف غیر اقتصادی برنامه‌های (اهداف توزیعی، اهداف زیست محیطی و توسعه پایدار، اهداف منطقه‌ای، الگوی رشد متوازن و درون‌زا، بسط فرهنگ‌های ارزشی و معماری ایرانی اسلامی)
- فصل چهارم : جنبه‌های کمی برنامه‌ها و انواع برنامه‌ها**

- برنامه ریزی کلی در سطح کلان
- ضرایب فنی کلی
- ماتریس ضرایب فنی بخش مسکن و سایر بخش‌ها
- ماتریس اشتغال زایی (مستقیم و غیر مستقیم) بخش مسکن و سایر بخش‌ها
- اثرات پسین و پیشین بخش مسکن و سایر بخش‌ها
- ماتریس نهاده‌های واسط داخلی و خارجی بخش مسکن
- برنامه ریزی در بخش مسکن
- برنامه ریزی در چهار چوب دو بخش و یا چند بخش
- برنامه ریزی خرد و ارزیابی طرح‌های عمرانی

- برنامه ریزی خطی در سطح بخش واحد
  - برنامه ریزی خطی در چهارچوب چند بخش یا سیستم لیون تیف، تئوری کنترل بهینه
  - فصل هفتم: روش های برنامه ریزی و اعمال سیاست (ابزاری)
  - برنامه ریزی در سطح کلان تعادل عمومی
  - برنامه ریزی در سطح خرد تعادل جزئی
  - برنامه ریزی در چهارچوب چند بخش سیستم لیون تیف
- فصل هفتم: جنبه های پویای روش های مختلف برنامه ریزی**

فصل هشتم: برنامه ریزی بین المللی

- تجربه برنامه ریزی شوروی سابق ، نظام برنامه ریزی متمرکز
  - تجربه برنامه ریزی غرب ، نظام برنامه ریزی گستته
  - سایر تجربیات در برنامه ریزی
  - تجربه برنامه ریزی در کشورهای در حال توسعه شامل ایران و هندوستان
- فصل دهم: مشکلات و نقایص برنامه ریزی و کاربرد آن**
- برنامه های مسکن در دوره قبل از انقلاب
  - برنامه های مسکن در دوره بعد از انقلاب

روش ارزیابی

پروژه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
✓	آزمون های نوشتاری ✓	✓	✓
	عملکردی		

فهرست منابع

الف) کتاب ها

- ۱- دلال پورمحمدی ، محمد رضا (۱۳۷۹) : برنامه ریزی مسکن . سازمان مطالعات و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)
- ۲- قلی زاده ، علی اکبر (در دست انتشار) - اقتصاد مسکن: مبانی نظری و کاربردی

- برنامه ریزی منطقه ای

- برنامه ریزی شهری و روستایی

فصل پنجم: برنامه ریزی سیاست های اقتصادی

- دخالت های مستقیم دولت در بخش مسکن

- تولید مسکن برای گروه هدف

- دخالت در بازار نهاده های تولید (مصالح ساختمانی و نیروی کار)

- دخالت در بازار زمین

- دخالت های غیر مستقیم در بازار مسکن

- پرداخت کمک های تأمین مسکن به گروه هدف

- پرداخت یارانه ها به گروه هدف و نوع خاص مسکن در ابعاد تقاضا و عرضه

- پرداخت یارانه به نهاده های تولید مسکن

- تدوین قوانین و مقررات بازار زمین و مسکن و نهاده های تولید

- دخالت نهاده های محلی در بازار زمین و قوانین و مقررات ساخت

- تشویق و حمایت از انتقال اعتبارات برای تولید و خرید نوع خاص مسکن

- حمایت در قالب نظام برنامه ریزی منطقه ای

- اعمال سیاست های بخش خصوصی و تعاونی

- تدوین نظام مقررات ساختمان و رعایت استانداردها

- تشویق الگوی مسکن انبوه و یا انفرادی

- حمایت و تشویق ساخت نظام خاص مسکن - اجاره ای و یا ملکی

- تشویق خودسازندگان و یا تولید برای فروش

- تدوین مسکن حمایتی و مصرف نوع خاص مسکن

- تشویق الگوی مسکن بر اساس نوع تصرف

- تشویق الگوی مسکن بر اساس نوع تصرف و چگونگی استفاده از زمین

- تشویق الگوی مسکن نوساز و یا قدیمی

- حمایت و تشویق مسکن خصوصی و یا تعاونی

- تشویق مسکن تعاونی تولید و یا بهره برداری

- الگوی سیاست های پولی و مالی بخش مسکن ، اهداف و عملکرد آنها

فصل ششم: روش های ریاضی برنامه ریزی: تخصیص منابع

- برنامه ریزی خطی در سطح کلان

- ۳- افشاری، زهرا(۱۳۸۷)" برنامه ریزی اقتصادی" سازمان مطالعات و تدوین کتب علوم انسانی
 (سمت)- چاپ چهارم- صص ۲۷۶
- ۴- سوری، علی(۱۳۸۷) " اقتصاد ریاضی: روش ها و کاربردها " - انتشارات سمت- چاپ دوم صص ۵۳۲
 فصل های ۵-۴-۳
- ۵- غلامی نتاج ، سعید و میکانیل عظیمی(۱۳۸۸). آسیب شناسی برنامه های توسعه اقتصادی کشور
 بعد از پیروزی انقلاب اسلامی " تهران: مجمع تشخیص مصلحت نظام، مرکز تحقیقات استراتژیک.
 ۲۷۰ ص. فصل های ۲ ، ۳ و ۴.
- ۶- عسلی، مهدی- مترجم- (۱۳۸۵) . نظریه برنامه ریزی اقتصادی. نشر: موسسه عالی آموزش و پژوهش
 مدیریت و برنامه ریزی- چاپ اول - صص ۴۲۴
- ۷- عرب مazar، علی اکبر- ترجمه- (۱۳۶۵) برنامه ریزی اقتصادی- سازمان برنامه و بودجه
 Michael Oxley, (۲۰۰۴) : Economics, Planning and Housing , Macmillan Publishers -۸
 Limited
- MALPASS .PETER. ALAN MURIE (۱۹۹۹): Housing Policy and Practice. Macmillan -۹
 Publishers Limited.
- Lilico. Andrew(۲۰۰۲)HOUSING AND URBAN PLANNING. UK Financial -۱۰
 Services Authority (FSA)
- Ewing.Reid , (۱۹۹۶) Best Development Practices. Published by APA Planners -۱۱
 Press
- Cheshire, P., and Mills E. (Eds.) (۱۹۹۹). Handbook of Regional and Urban -۱۲
 Economics, Vol. ۲. Amsterdam: North-Holland.

ب) مقالات

- ۱۳- خلیلی عراقی ، منصور(۱۳۸۴) تحلیل اقتصادی سرمایه گذاری در بخش مسکن با توجه به مدل
 داده- ستانده.
- ۱۴- خلیلی عراقی ، منصور." ترکیب نهاده های واسطه ای در بخش مسکن "، فصلنامه اقتصادمسکن ۲۶
 ص ۱۱-۱۶، ۱۹۹۸
- ۱۵- قلی زاده، علی اکبر (۱۳۸۱). کاربرد مدل داده- ستانده در برنامه ریزی دفاعی- مجله برنامه و
 بودجه دفاعی دانشگاه امام حسین
- ۱۶- قلی زاده ، علی اکبر (۱۳۸۱). برنامه پنجم بخش مسکن با تأکید بر جوانان و اقشار کم درآمد-
 پژوهشکده امور اقتصادی
- Dommel, Paul R. and Associates. ۱۹۸۲. Analysis of Local Housing Assistance Plans. -۱۷
 Washington DC: U.S. Department of Housing and Urban Development.

- Kingsley, G. Thomas and Peter Tatian. 1999a. "Housing and Welfare Reform: -۱۸ Geography Matters," in Sandra J. Newman, ed., *The Home Front: Implications of Welfare Reform for Housing Policy*. Washington, DC: The Urban Institute Press.
- Rawson, Michael. 1998. "Administrative and Judicial Enforcement of the -۱۹ Department of Housing and Urban Development's Consolidated Plan Obligations." *Clearinghouse Review*. September-October.
- Struyk, Raymond J., and Jill Khadduri. 1980. "Saving the Housing Assistance Plan: -۲۰ Improving Incentives to Local Governments." *American Planning Association Journal*. October.
- Angel, S., Mayo, S. K., and Stephens Jr., W. L. (1993). "The Housing Indicators -۲۱ Program: A Report on Progress and Plans for the Future," *Netherlands J. Housing Built Environ.* 8, ۱۲-۴۷.
- Friedman, J., Jimenez, E., and Mayo, S. K. (1988). "The Demand for Tenure Security -۲۲ in Developing Countries," *J. Urban Econ.* 29, ۱۸۵-۱۹۸.
- Malpezzi, S., Bamberger, M., and Mayo, S. K. (1982). Planning an Urban Housing -۲۳ Survey. World Bank: Infrastructure and Urban Development Department Discussion Paper UDD-۴۲.
- Flax, M. J. (1978). *Survey of Urban Indicator Data, 1970-1977*. Washington, DC: -۲۴ Urban Institute.
- Hirsch, W. Z., (1966). *Regional Accounts for Policy Decisions*. Resources for the -۲۵ Future.
- Olsen, O., and Barton, D. M. (1982). "The Benefits and Costs of Public Housing in -۲۶ New York City." *J. Public Econom.* 20, ۲۹۹-۳۳۲.

فهرست مطالعات

۱. وزارت مسکن و شهرسازی(۱۳۸۵): سند راهبردی طرح جامع مسکن، تهران.
  ۲. وزارت مسکن و شهرسازی(۱۳۸۵): طرح جامع مسکن، سند تحلیلی: جمع بندی مطالعات، تهران.
- Walker, Christopher, Paul Domme, Amy Bogdon, Harry Hatry, Patrick Boxall, Alan -۳ Abramson, Robin Smith, and Joshua Silver. 1995. *Federal Funds, Local Choices: An Evaluation of the Community Development Block Grant Program*. Washington DC: U.S. Department of Housing and Urban Development.
- Mayo, S. K. (1981a). *Korean Housing in the 1980s: An Evaluation of the Master Plan* ۴ for Public Housing Construction and National Urban Land Development, Washington, D.C.: The World Bank, June.
- Mayo, S. K. (1986a). "Rental Housing Subsidy Programs in Germany and the U.S.: A ۵ Comparative Program Evaluation," in U.S. and German Housing Markets: Comparative Economic Analysis (R. Struyk and K. Stahl, et al., Eds.). Washington, DC: The Urban Institute.